

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ:
ΝΕΕΣ ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ»

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ
ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
(Α.Μ.: 1012201903055)

**Θέμα: «Ο πόλεμος της Κορέας και η συμμετοχή του Ελληνικού Εκστρατευτικού Σώματος
(1950-1955)»**

Επιβλέπων Καθηγητής: Ιάκωβος Μιχαηλίδης
Συνεπιβλέπων Καθηγητής: Σωτήρης Ριζάς
Συνεπιβλέπων Καθηγητής: Θανάσης Χρήστου

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2022

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος.....	3
Εισαγωγή.....	5

Α΄ Κεφάλαιο

Η περιρρέουσα ατμόσφαιρα της εποχής.....	8
1.1. Διεθνείς εξελίξεις και «Ψυχρός Πόλεμος».....	8
1.2. Η αντιπαλότητα εντείνεται (Δόγμα Τρούμαν - Σχέδιο Μάρσαλ).....	10
1.3. Η δημιουργία του ΝΑΤΟ.....	13
1.4. Οι φόβοι των Ευρωπαίων γίνονται πραγματικότητα.....	14

Β΄ Κεφάλαιο

Η πολιτική σκηνή στην Ελλάδα.....	18
2.1. Η κατάσταση της Ελλάδας μετά.....	18
2.1.1. Ο πρώτος καιρός.....	18
2.1.2. Η αρχή του εμφυλίου του 1946.....	20
2.2. Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής αναμιγνύονται.....	21
2.3. Η Ελλάδα στο χάος.....	23
2.3.1. Το έτος των δυσκολιών.....	23
2.3.2. Η κλιμάκωση του εμφυλίου.....	24
2.4. Το πολιτικό παιχνίδι και η λήξη του εμφυλίου.....	25
2.5. Η Ελλάδα μετά τον εμφύλιο.....	27

Γ΄ Κεφάλαιο

Ο Πόλεμος της Κορέας.....	30
3.1. Η Κορέα υπό Ιαπωνική κατοχή.....	30
3.2. Η έκρηξη του πολέμου.....	33
3.2.1. Η είσοδος των Βορειοκορεατών.....	33
3.2.2. Οι πρώτες αντιδράσεις.....	34
3.2.3. Εμπλοκή των Αμερικανών και Ο.Η.Ε.....	35
3.3. Το κλίμα στην Ελλάδα και η ΜΑ/ΟΗΕ.....	38
3.4. Η Ελλάδα και η είσοδος στον πόλεμο.....	41
3.5. Από την Ιντσόν στο τέλος του πολέμου.....	45

Δ' Κεφάλαιο

Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα.....	49
4.1. Η δημιουργία του ΕΚΣΕ.....	49
4.2. Η αναζήτηση των μελών του ΕΚΣΕ.....	52
4.3. Η προετοιμασία του ΕΚΣΕ και της ΕΒΑ.....	54
4.4. ΕΚΣΕ και ΕΒΑ φθάνουν στην Κορέα.....	56
4.4.1. ΕΒΑ.....	56
4.4.2. ΕΚΣΕ.....	57
4.5. Τα Μετάλλια.....	59
4.6. Επιμέρους στοιχεία των Ελλήνων του ΕΚΣΕ.....	60

Ε' Κεφάλαιο

Οι Έλληνες στον Πόλεμο της Κορέας.....	62
5.1. Οι πολεμικές επιχειρήσεις του ΕΚΣΕ.....	63
5.2. Η συμβολή της ΕΒΑ.....	72
Επίλογος.....	77
Πηγές και Βιβλιογραφία.....	81
Παραρτήματα.....	89
Παράρτημα «Α»: Έλληνες Πρωθυπουργοί της Περιόδου.....	89
Παράρτημα «Β»: Οι αντιμαχόμενες δυνάμεις.....	90
Παράρτημα «Γ»: Οι Ηγέτες των αντιμαχόμενων.....	91
Παράρτημα «Δ»: Οι απώλειες του πολέμου.....	92
Παράρτημα «Ε»: Σημαντικά πρόσωπα του ΕΚΣΕ και της ΕΒΑ.....	93
Παράρτημα «ΣΤ»: Σημαντικότερες μάχες του ΕΚΣΕ.....	94
Παράρτημα «Ζ»: Οι πεσσόντες της ΕΒΑ.....	94
Παράρτημα «Η»: Εικόνες.....	95
Περίληψη.....	110

Πρόλογος

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια της Διπλωματικής μου εργασίας στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών *‘Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία: Νέες Θεωρήσεις και Προοπτικές’* του τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών, που εδρεύει στην Καλαμάτα, της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, στο οποίο εισήχθηκα το 2019 και φοίτησα ως το 2021.

Η αλήθεια είναι πως μέχρι να καταλήξω στο θέμα, το οποίο θα με ενέπνεε και θα μου διήγειρε το αίσθημα της επιστημονικής έρευνας νέων πτυχών της ιστορίας, πέρασα μέρες και ώρες σκεπτόμενος την καλύτερη επιλογή, αφού πέρναγαν πολλές διαφορετικές θεματικές από το μυαλό μου, όπως το Ύψωμα 731, η Κόρινθος στον Εθνικοαπελευθερωτικό Αγώνα του 1821 κ.α. Ο καθηγητής μου κ. Θανάσης Χρήστου διαδραμάτισε σημαντικό παράγοντα στην επιλογή του θέματός μου για την διπλωματική μου εργασία, καθώς με την βοήθειά του κατάφερα να εστιάσω την προσοχή μου και σε θεματικές εκτός του Ελλαδικού χώρου.

Η σύλληψη της ιδέας του θέματος προήλθε από ένα ντοκιμαντέρ, που έτυχε να παρακολουθήσω στην τηλεόραση στα τέλη του Φεβρουαρίου. Μίλαγε για την τρομερή μάχη στο Ύψωμα «Χάρυ», όπου 110 γενναίοι Έλληνες πολεμιστές κατάφεραν με υπερπροσπάθεια να νικήσουν τις κινεζικές δυνάμεις ύψους 3000 ανδρών! Οι σκηνές και η ιστορία αυτής της μάχης ήταν τόσο ανατριχιαστικές, που σε έκαναν να δακρύζεις για το μεγαλείο των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων. Ήταν η στιγμή που αποφάσισα ότι ήθελα να διερευνήσω αυτό το θέμα περαιτέρω! Μόλις το είπα στον κ. Χρήστου ενθουσιάστηκε και μου «άναψε» το πράσινο φως για την διεκπεραίωση της εργασίας. Η εργασία πραγματεύεται τον πόλεμο της Κορέας και την συμμετοχή της Ελλάδας σαν μέλος του Ο.Η.Ε. για πρώτη φορά με την αποστολή αξιωμαχου εκστρατευτικού σώματος προς βοήθεια για τους Κορεάτες εναντίον των Κινέζων και των συμμάχων τους.

Σε αυτό το σημείο, θα ήθελα να ευχαριστήσω κάποιους ανθρώπους για την στήριξη και την βοήθειά τους προς το πρόσωπό μου. Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κ. Θανάση Χρήστου, Καθηγητή του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και Διευθυντή του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών *‘Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας: Νέες θεωρήσεις και Προοπτικές’*, για την πολύτιμη βοήθειά του καθ’ όλη την διάρκεια της

εκπόνησης της εργασίας αυτής, όντας και επιβλέπων της εκπόνησής της, καθώς και για την πίστη του προς το πρόσωπό μου. Ο κ. Χρήστου είναι ένας άνθρωπος που με τον γλαφυρό του λόγο και τις βαθιές γνώσεις ιστορίας που διαθέτει κατάφερε να με εμπνεύσει, ώστε να εισχωρήσω κι εγώ στον βαθύ δρόμο της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα πολύ την Ευαγγελία Κορέντζελου, που ήταν στην γραμματεία του ΠΜΣ για την άποψη συνεργασία της και την μεγάλη βοήθεια, που προσέφερε και σε μένα, αλλά και εν γένει σε όλους τους φοιτητές – εκκολαπτόμενους ιστορικούς- του μεταπτυχιακού.

Ολοκληρώνοντας, αισθάνομαι την βαθιά ανάγκη να ευχαριστήσω τους γονείς μου (Μαρία και Γιώργο) και την οικογένειά μου γενικά και ιδιαίτερα τον αδερφό μου, τον Δημήτρη, καθώς χωρίς αυτούς τους ανθρώπους κοντά μου δεν θα ήμουν σε θέση ούτε να σπουδάσω ούτε να έρθω σε επαφή με αυτόν τον έντονο και σκληρό κόσμο της Ιστορίας. Ακόμα, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους φίλους, που έκανα στην Καλαμάτα όσο καιρό διήρκησαν οι σπουδές μου, αλλά και την παρέα μου από το χωριό, η οποία ήταν πάντα στο πλευρό μου, η οποία θα είναι η μόνη που θα κατονομάσω, ο Γιάννος, ο Μίμης, ο Κώστας, ο Αριστείδης, ο Αναστάσης και τέλος, ο σημαντικότερος όλων, ο Χρήστος, ο οποίος κάθε φορά που είχα κάποιο πρόβλημα ήταν εκεί για μένα να με συμβουλέψει και να με στηρίξει, παρά την μεγάλη διαφορά ώρας που έχουμε. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον σημαντικότερο άνθρωπο στην ζωή μου, την κοπέλα μου, Ιωάννα, η οποία παρ' όλες τις αντιξοότητες που μπορεί να μου συνέβαιναν έμενε δίπλα μου και με στήριζε στο συναρπαστικό ταξίδι στην εξερεύνηση της ιστορίας.

Εισαγωγή

Ο πόλεμος της Κορέας ήταν μια αιματηρή σύγκρουση ανάμεσα στην διαιρεμένη τότε (και σήμερα) Βόρεια και Νότια Κορέα. Ο πόλεμος της Κορέας είναι η πρώτη μεγάλη στρατιωτική επιχείρηση του Ψυχρού Πολέμου. Η Βόρεια ανήκε στο κομμουνιστικό Ανατολικό στρατόπεδο, ενώ η Νότια στο Δυτικό στρατόπεδο. Η σύγκρουση ανάμεσα στις αντιμαχόμενες δυνάμεις διήρκησε από τις 25 Ιουνίου 1950 έως τις 27 Ιουλίου 1953. Οι σύμμαχοι της Νοτίου Κορέας ήταν οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και οι Συμμαχικές δυνάμεις του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, αποτελούμενες από τις Αυστραλία, Βέλγιο, Λουξεμβούργο, Καναδάς, Κολομβία, Ελλάδα, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Φιλιππίνες, Τουρκία κ.α. Ενώ οι σύμμαχοι για την Βόρεια Κορέα ήταν η Κίνα και η Σοβιετική Ένωση. Ηγετικά πρόσωπα για κάθε δύναμη ήταν: Ρι Σουνγκ-μαν, Τσονγκ Ίλ-γκουόν, Τσιάνγκ Κάι-σεκ, Ντάγκλας Μακάρθουρ, Μαρκ Κλάρκ, Μάθιου Ριτζγουέι για την συμμαχία της Ν. Κορέας. Κίμ Ίλ-Σόνγκ, Τσοέ Γίονγκ-γκουόν, Κιμ Τσέκ, Μάο Τσετούνγκ, Πένγκ Ντεχουάι για την συμμαχία της Β. Κορέας. Οι απώλειες του πολέμου της Κορέας έφτασαν σχεδόν τα 5 εκατομμύρια ανθρώπινες ζωές, ενώ το ποσό των τραυματισμένων και των αγνοούμενων ανέρχεται σε πολύ υψηλότερα επίπεδα και για τα δύο αντιμαχόμενα στρατόπεδα.

Όμως, πριν οδηγηθούμε στον πολύκροτο αυτόν πόλεμο πρέπει να γνωρίζουμε την περιρρέουσα ατμόσφαιρα της εποχής, καθώς και τα γεγονότα που προϋπήρχαν. Η Κορέα ήταν στα χέρια των Ιαπώνων από το 1895 μετά τον πρώτο πόλεμο με την Κίνα. Στην περίοδο της Ιαπωνικής κατοχής, αριθμήθηκαν πάνω από 2.6 εκατομμύρια νεκροί Κορεάτες λόγω της βαρβαρότητας των Ιαπωνέζων, πράγμα που δημιούργησε μεγάλο μένος και άρχισαν οι πρώτες εξεγέρσεις. Λίγο πριν την πτώση της Ιαπωνίας, ρωσικά στρατεύματα εισέβαλαν στον Κορέα στις 6 Αυγούστου 1945, πράγμα που έκαναν και οι Αμερικανικές δυνάμεις. Η χώρα χωρίστηκε στα δύο (Βόρεια και Νότια) και η καθεμία ακολούθησε της δική της πολιτική σταδιοδρομία. Η διαίρεση της Κορέας υπάρχει μέχρι και τις ημέρες μας και είναι ένα πολύ σοβαρό άλυτο πρόβλημα.

Με τον αποκλεισμό του Βερολίνου (1948-49) άναψε ξανά η σπίθα για νέες επιχειρήσεις και αντιπαλότητες. Αν και τα γεγονότα εκτυλίσσονται στον Ευρωπαϊκό χώρο, οι Ασιατικές δυνάμεις της ΕΣΣΔ δεν θα μπορούσαν να μείνουν άμαχες. Έτσι, μετά από την σύμφωνη γνώμη (αν και αρχικά ήταν αντίθετη, εν τέλει βοήθησε τους κομμουνιστές

‘φίλους’ της) της Σοβιετικής Ένωσης του Στάλιν, ο στρατός της Βορείου Κορέας εισβάλλει στα 25 Ιουνίου 1950 στην Νότια Κορέα. 3 χρόνια διήρκεσαν οι πολεμικές επιχειρήσεις, οι οποίες έφεραν μεγάλη θλίψη στο διεθνές προσκήνιο. Ο πόλεμος έληξε με την εκεχειρία στις 27 Ιουλίου 1953 με την συμφωνία κατάπαυσης πυρός, που υπέγραψε ο Αμερικανός Ντουάιτ Αϊζενχάουερ με τους αντιπάλους του.

Όπως είναι πλέον γνωστόν, στον αιματηρό πόλεμο της Κορέας υπήρχε και ο ελληνικός παράγοντας. Η Ελληνική Κυβέρνηση και η ελληνική κοινωνία βρισκόταν σε ιδιαίτερη ψυχολογική, οικονομική και κρατική (και όχι μόνο) κρίση, καθώς μην ξεχνάμε ότι η Ελλάδα την εποχή του πολέμου της Κορέας είχε μόλις βγει από έναν πολύ αιματηρό Εμφύλιο Πόλεμο (1946-1949) και η κοινωνική, οικονομική, στρατιωτική και πολιτική ατμόσφαιρα ήταν ιδιαίτερος ευθραυστή. Γι’ αυτόν τον λόγο, ήθελε να ενταχθεί σε μια Διεθνή Συμμαχία, ώστε να έχει την άμεση βοήθεια των Μεγάλων Δυνάμεων, αλλά και συμμαχίες παντός είδους. Δεν υπήρχε καταλληλότερη στιγμή για την Ελλάδα να ενταχθεί σε μια Διεθνή Συμμαχία, από τον Πόλεμο της Χερσονήσου της Κορέας. Η ενωμένη Κυβέρνηση της εποχής εκείνης της Ελλάδας υπό τους Νικόλαο Πλαστήρα και Σοφοκλή Βενιζέλο είδαν με καλό μάτι την βοήθεια της Ελλάδας προς την Νότιο Κορέα, η οποία είχε δεχθεί θανάσιμο πλήγμα από τους Βορειοκορεάτες. Η Ελληνική Κυβέρνηση έβλεπε θετικά την απόφαση βοήθειας προς τους Νοτιοκορεάτες, καθώς με την στρατιωτική βοήθεια (σε συνεργασία με τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών) προς ένα άλλο κράτος-μέλος της Ατλαντικής Συμμαχίας (N.A.T.O.), θα μπορούσε να ανοίξει ο ασκός του αϊόλου προς την είσοδο της Ελλάδας στην Ατλαντική Συμμαχία. Αν και στην αρχή, είχε απορριφθεί η πρώτη πρόταση για την είσοδο της Ελλάδας στην Συμμαχία. Ακόμα, με την βοήθεια προς τον Ο.Η.Ε. και το N.A.T.O. η Ελλάδα θα μπορούσε να αποδείξει την αξιοπιστία της ως κράτος-μέλος του Οργανισμού και της Συμμαχίας. Αν και αρχικά η Ελλάδα είχε αντιρρήσεις για την άμεση βοήθεια πεζικού, καθώς θα κλονιζόταν η κατάσταση στα Βαλκάνια, εν τέλει αποφασίστηκε να σταλλεί μια πλήρης Ταξιαρχία περίπου 3.500 ανδρών, αλλά λόγω της θετικής πορείας των στρατευμάτων του ΟΗΕ, αποφασίστηκε να σταλλεί αποστολή πλήρους Τάγματους περίπου 1.000 ανδρών. Η αρχική προσφορά της Ελλάδας ήταν 6 ή 7 μεταγωγικά αεροπλάνα με τα πληρώματά τους.

Το ΕΚΣΕ όπως ονομάστηκε το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα μετέβη στις 3 Δεκεμβρίου 1950 στο πολεμικό πεδίο των επιχειρήσεων και στις 9

Δεκεμβρίου του ίδιου έτους αποβιβάστηκε στο λιμάνι της Πουσάν στην Νότια Κορέα. Οι Ελληνικές επιχειρήσεις στον πόλεμο της Κορέας διήρκησαν από τις 18 Δεκεμβρίου 1951 μέχρι τις 19 Δεκεμβρίου 1953, όπου οι Έλληνες ήρωες στρατιώτες έδωσαν πολλές και θαρραλέες μάχες. Οι κυριότερες μάχες διεξήχθησαν κατά σειρά: Α) στο ύψωμα 381 στις 29/30 Ιανουαρίου του 1951, Β) στο ύψωμα 326 τον Μάρτιο του 1951, Γ) στο ύψωμα 313 ή Σκοτς στις 5 Οκτωβρίου του 1951, Δ) στο ύψωμα Μεγάλο Νόρι τον Σεπτέμβριο του 1952 και Ε) στο ύψωμα Χάρι ή «Χάρος» στις 17/18 Ιουνίου του 1953, η οποία ήταν και η πιο σημαντική και ηρωική μάχη των Ελλήνων, αφού 110 Έλληνες νίκησαν 3 χιλιάδες Κινέζους.

Σημαντικότατο ρόλο των ελληνικών δυνάμεων έπαιξε η Βασιλική Αεροπορία και συγκεκριμένα το 13^ο ελληνικό σμήνος, το οποίο μέχρι τον Μάιο του 1955, όπου και αποχώρησε από την Κορέα, εκτέλεσε συνολικά γύρω στις 3 χιλιάδες αποστολές. Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα είχε πλήθος διακρίσεων (περισσότερες διακρίσεις από κάθε άλλη χώρα) στον πόλεμο της Κορέας τιμήθηκε για την ηρωική του δράση με εύφημο μνεία τόσο από τον πρόεδρο της Κορέας (οι Κορεάτες είχαν και έχουν μεγάλο θαυμασμό για την ελληνική συμμετοχή για την απελευθέρωσή τους και θεωρούν τους Έλληνες ως «αδέρφια» τους) όσο και από των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, Χάρρυ Τρούμαν. Οι κυβερνήσεις Κορέας και Η.Π.Α. απένειμαν πλήθος παρασήμων και μεταλλίων. Οι ελληνικές απώλειες στην Κορεατική χερσόνησο ανήλθαν σε 186 νεκρούς και 566 τραυματίες. Επίσης, χάθηκαν και 4 αεροσκάφη Ντακότα τύπουC-47. Η Νότια Κορέα προς τιμή της ελληνικής συμμετοχής ανήγειρε στην κοιλάδα των ηρώων, κοντά στην Σεούλ, μνημείο για τους Έλληνες πεσόντες μαχητές. Τέλος, θα γίνει λόγος και για το πλούσιο εθελοντικό και κοινωνικό έργο που διετέλεσε το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα για τα νεαρά παιδιά – και όχι μόνο - της Κορέας, η οποία είχε κυριολεκτικά διαλυθεί από τις μάχες μεγάλης κλίμακας.

Α' Κεφάλαιο

Η περιρρέουσα ατμόσφαιρα της εποχής

Στο πρώτο κεφάλαιο της διπλωματικής εργασίας θα γίνει λόγος για τις διεθνείς εξελίξεις, που διαδραματιζόνταν ανά τον κόσμο. Ξεκινώντας από μια γρήγορη επισκόπηση στον «Ψυχρό Πόλεμο» θα αναφερθούμε στους λόγους και τις αιτίες αυτής της μεγάλης χρονικής περιόδου στην Ευρώπη, αλλά και εν γένει στον κόσμο. Σημαντικά θέματα και συμφωνίες, όπως το σχέδιο Μάρσαλ, το Δόγμα Τρούμαν, η δημιουργία του Ο.Η.Ε. (Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών), το ΝΑΤΟ, και άλλα πολλά θα μας δώσουν το έναυσμα, ώστε να εισέθλουμε στην περιρρέουσα ατμόσφαιρα της εποχής, λίγα χρόνια πριν την έκρηξη του πολέμου της Κορέας (1950-1953).

1.1. Διεθνείς εξελίξεις και «Ψυχρός Πόλεμος»

Αρχικά, θα πρέπει να δοθεί κάποιος 'όρος' ή η σημασιολογική προσέγγιση του «Ψυχρού Πολέμου», ο οποίος διήρκησε από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου έως την διάλυση της ΕΣΣΔ, δηλαδή της Σοβιετικής Ένωσης (1945-1991) περίπου, αν και πολλοί επιστήμονες έχουν διαφορετικές απόψεις. Ο Ψυχρός Πόλεμος είναι στην ουσία του η αντιπαλότητα σε γεωπολιτικό, στρατιωτικό και οικονομικό επίπεδο ανάμεσα στην Δυτική συμμαχία, με ηγέτη τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, και την Ανατολική συμμαχία, με ηγέτη την Σοβιετική Ένωση. Οι δύο αντίπαλοι είχαν τεράστιο ανταγωνισμό, αφού σχεδόν σε όλες τις πτυχές των πεποιθήσεών τους ήταν διαφορετικοί. Σύμφωνα με τον Lindemann, κατ' ουσίαν ήταν η αντιμαχία «δημοκρατικού και κομμουνιστικού κόσμου».¹

Επί της ουσίας, ο λόγος της ονομασίας σε «ψυχρό» έγινε διότι δεν πραγματοποιήθηκε κάποια ένοπλη σύρραξη ανάμεσα στις δύο αντιμαχόμενες δυνάμεις, αλλά στις ανά του κόσμου περιοχές, όπου γίνονταν πόλεμοι, και οι δύο επηρέαζαν με την συμβολή τους. Μην ξεχνάμε άλλωστε τους πολέμους σε Βιετνάμ, Αφγανιστάν και κυρίως στην Κορέα (η οποία είναι αυτή που θα μας απασχολήσει σε αυτήν την εργασία), όπου Η.Π.Α. και ΕΣΣΔ ουσιαστικά ήλεγχαν τα τεκτενόμενα. Η έντονη διαμάχη για την κυριαρχία σε στρατιωτική ισχύ, πολιτική και κοινωνική ισχύ οδήγησαν στην πλέον

¹ A. Lindemann, *Ιστορία της Νεότερης Ευρώπης. Από το 1815 έως σήμερα*, Αθήνα 2014, σ. 470

ανεκδιήγητη και αναίσχυνη προπαγάνδα και ψυχολογικό πόλεμο στους ‘υποδιαίστερους’ λαούς.²

Μετά την λήξη του Β’ Παγκοσμίου Πολέμου (1939-1945) και την επικράτηση των συμμαχικών δυνάμεων της Αντάντ ενάντια στις δυνάμεις του ‘Άξονα’ της Γερμανίας, η Ευρώπη ήταν σε μια τραγική κατάσταση. Κατεστραμμένη, διαλυμένη και ευάλωτη σε κάθε είδους εισβολή, καθώς ακόμα και οι νικητές είχαν τεράστιες απώλειες. Απώλειες είτε υλικές αλλά κυρίως ανθρώπινου δυναμικού. Το σημαντικότερο πρόβλημα, όμως, ήταν το βιοτικό. Μετά από μια πενταετία εχθροπραξιών οι προμήθειες είχαν σχεδόν τελειώσει, συν τις κατεστραμμένες σοδειές, που αφήναν πίσω είτε οι μεν είτε οι δε. Γίνεται αντιληπτό ότι τα πρώτα χρόνια της μεταπολεμικής Ευρώπης ήταν απίστευτα δύσκολα και τρομακτικά.³

Σημαντικό γεγονός είναι ότι ούτε οι Δυτικοί ούτε οι Σοβιετική είχαν κάποιο εμπειριστατωμένο σχέδιο, ώστε να γίνει ανοικοδόμηση κτιρίων ή να αυξηθούν οι καλλιέργειες. Υπήρξε έντονη ψυχρολουσία, παρά την χαρά για την επικράτηση ενάντια στην Γερμανική απειλή. Ο Στάλιν, ηγέτης της Σοβιετικής Ένωσης, ήθελε να πάρει ό,τι περισσότερο μπορούσε από τα γερμανικά εδάφη, αφού εξαιτίας των δύο πολέμων που έκαναν, δημιούργησαν τεράστιες καταστροφές στην Ρωσία.⁴ Βέβαια, η μοίρα της Γερμανίας είχε καθοριστεί, καθώς στις 04-11 Φεβρουαρίου του 1945 πραγματοποιήθηκε η συνδιάσκεψη της Γιάλτας, όπου οι «τρεις Μεγάλοι», όπως έχουν μείνει γνωστοί (Ρούσβελτ, Τσέρτσιλ και Στάλιν), όρισαν τα τεκτενόμενα για την Γερμανία, που όμως είχαν αρκετές ασάφειες και θα δημιουργούσαν πρόβλημα στην συνέχεια. Ενώ, ακόμα, την ίδια στιγμή, ορίστηκαν και οι βασικές αρχές λειτουργίας για την δημιουργία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.).⁵

Λίγο καιρό αργότερα άρχισαν να φαίνονται οι πρώτες αντιπαραθέσεις, με τον Στάλιν να αρνείται να αποσύρει σοβιετικές δυνάμεις από το Ιράν και σε συνδυασμό με δηλώσεις του ίδιου για αναπόφευκτη σύγκρουση με την Δύση⁶. Η εμφάνιση της διαφορετικής κοινωνικής και πολιτικής ιδεολογίας κάνει ξανά την εμφανισή της. Ο Ουίνστον Τσέρτσιλ έδωσε την δική του απάντηση λίγο καιρό αργότερα προς τον Στάλιν,

² A. Lindemann, *ό. π.*, σ. 470

³ J. Young, *Η Ευρώπη του Ψυχρού Πολέμου, 1945-1991. Πολιτική Ιστορία*, Αθήνα 2006, σ. 20

⁴ J. Young, *ό. π.*, σ. 20-21

⁵ E. Burns, *Ευρωπαϊκή ιστορία. Ο Δυτικός πολιτισμός: Νεότεροι χρόνοι*, Θεσσαλονίκη 2006, σ. 933-937

⁶ Ο ίδιος αναφέρει την Δύση ως «καπιταλιστικές Δυνάμεις»

αναφέροντας πως στον Ευρωπαϊκό χώρο υπάρχει ένα ‘σιδηρούν παραπέτασμα’ ανάμεσα στους λαούς.⁷

Παρατηρούμε, λοιπόν, μια διαρκώς αυξανόμενη δύναμη για την Σοβιετική Ένωση, πράγμα το οποίο άρχισε να απασχολεί και να ενοχλεί τις Δυτικές Δυνάμεις, κυρίως τις Η.Π.Α. Την ίδια περίοδο ο Κένναν δίνει μέσα από ένα κείμενό του μια προτεινόμενη λύση προς τις Η.Π.Α., αναφερόμενος στις αυτοκαταστροφικές τάσεις του κομμουνισμού, όπου η Αμερική το μόνο που είχε να κάνει ήταν υπομονή και απλά να εμποδίζει την διαρκή ενδυνάμωση των Ρώσων.⁸

1.2. Η αντιπαλότητα ενταίνεται (Δόγμα Τρούμαν - Σχέδιο Μάρσαλ)

Η αντιπαλότητα των δυνάμεων της νέας τάξης πραγμάτων (Η.Π.Α. – ΕΣΣΔ) ξεκίνησε αυθής εξαρχής μετά την λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου⁹, με αφορμή το «Δόγμα Τρούμαν», το οποίο μίλαγε για την «υποστήριξη των ελεύθερων λαών που αντιστέκονται στην υποδούλωσή τους σε ένοπλες μειονότητες ή σε εξωτερικές πιέσεις». Αυτή η ομιλία του Προέδρου Τρούμαν δυσαρέστησε έντονα την ρωσική πλευρά, καθώς άνοιγε την πόρτα διάπλατα για την Ελλάδα και κάθε άλλη Ευρωπαϊκή χώρα να ζητήσει οικονομική και στρατιωτική βοήθεια.¹⁰

Αναφερόμενοι στην Ελλάδα της εποχής¹¹, αυτή βρισκόταν σε μια δύσκολη περίοδο, αφού από το 1946 έως το 1949 βρισκόταν σε εμφύλια διαμάχη, ανάμεσα στην ‘δεξιά’ και την ‘αριστερή’ παράταξη της πολιτικής σκηνής της χώρας. Όταν βρετανικά στρατεύματα κατέφθασαν στον Ελλαδικό χώρο, η Ρωσία έμεινε άπραγη, αποδεχόμενη ίσως ότι η Ελλάδα είχε περάσει στην δυτική ζώνη επιρροής, εν αντιθέση με τις γειτονικές χώρες και το μεγαλύτερο μέρος των Βαλκανίων. Η Ελλάδα ζήτησε και την βοήθεια της Αμερικής, ώστε να αντιμετωπίσει την δύσκολη κατάσταση χάρη στην βοήθεια που προσέφερε το «Δόγμα Τρούμαν». Με το «Δόγμα Τρούμαν» έλυσαν κάποιες από τις

⁷ T. Langston, *The Cold War Presidency: A Documentary History*, Washington 2007, σ. 35-38

⁸ J. Harper, *American Visions of Europe: Franklin D. Roosevelt, George F. Kennan and Dean G. Anderson*, Cambridge 1996, σ. 196-231

⁹ Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε Ονίστον Τσώρτσιλ, *Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος*, Αθήνα 2010

¹⁰ T. Langston, *The Cold War Presidency: A Documentary History*, Washington 2007, σ. 66-68. - E. Burns, *Ευρωπαϊκή ιστορία. Ο Δυτικός πολιτισμός: Νεότεροι χρόνοι*, Θεσσαλονίκη 2006, σ. 948

¹¹ Εκτενέστερη μελέτη θα γίνει στο Κεφάλαιο Β΄

δυσκολίες τους και οι Τούρκοι. Τέλος, ο εμφύλιος στην Ελλάδα έληξε με την ολοκληρωτική νίκη των 'Δεξιών' και την ήττα των κομμουνιστών.¹²

Επιστρέφοντας στην Διεθνή πολιτική σκηνή, πρέπει να γίνει αναφορά στο ότι οι δυτικές δυνάμεις έψαχναν έναν τρόπο, ώστε να λύσουν το γερμανικό πρόβλημα κατοχής του Βερολίνου σε 4 ζώνες επιρροής. Αν και κατά πάσα πιθανότητα έψαχναν έναν τρόπο για να αμυνθούν από τις ρωσικές μονάδες του Στάλιν. Η κατάσταση γινόταν δυσκολότερη, καθώς με την διαρκή καθυστέρηση της οικονομικής ανάπτυξης της Ευρώπης, ολοένα και περισσότερες κομμουνιστικές κυβερνήσεις ανέβαιναν στην εξουσία. Αυτό το πολιτικό σκηνικό οδήγησε την Αμερική να ανακοινώσει την απόφαση δημιουργίας ενός προγράμματος οικονομικής αποκατάστασης, το οποίο θα βοηθούσε όσες Ευρωπαϊκές χώρες το επιθυμούσαν. Το σχέδιο αυτό έμεινε γνωστό στην ιστορία ως «Σχέδιο Μάρσαλ» και ψηφίστηκε στις 5 Ιουνίου 1947.¹³

Σε όλη αυτήν την κατάσταση με την ψήφιση του «σχεδίου Μάρσαλ» ή αλλιώς «European Recovery System», η ΕΣΣΔ ενοχλήθηκε και μάλιστα μίλησε για προσπάθεια των Αμερικανών για οικονομικό και πολιτικό έλεγχο του Ευρωπαϊκού χώρου. Παρ' όλα αυτά, αν οι Η.Π.Α. δεν κατάφερναν την οικονομική ανασυγκρότηση της Ευρώπης και την άφηναν στο έλεος της, τότε το κομμουνιστικό στοιχείο θα ενδυναμωνόταν και θα κατέκλυε όλη την Ευρώπη. Οπότε η Αμερική έπρεπε να διαφυλάξει την δύναμη των δυτικών, όχι μόνο προς όφελος της 'δημοκρατίας', αλλά προφανώς για το δικό της.¹⁴

Η απάντηση της Σοβιετικής Ένωσης ήρθε ταχύτατα. Τον Οκτώβριο του ίδιου έτους, ιδρύεται η Cominform (Communist Information Bureau), η οποία θύμιζε την Κομμουνιστική Διεθνή. Ενώ, αξιοσημείωτες είναι οι συμφωνίες που υπέγραψε με όλες τις κομμουνιστικές χώρες, που είχε υπό τον έλεγχό της, δημιουργώντας μια πανίσχυρη δύναμη, η οποία εξαρτιόταν από τον εαυτό της, τόσο για πρώτες ύλες όσο και για πολιτικό, κοινωνικό και στρατιωτικό περιβάλλον της.¹⁵

¹² Ε. Αθανασοπούλου, *Τουρκία: Αναζήτηση Ασφάλειας. Αμερικανο-βρετανικά συμφέροντα*, Αθήνα 1999, σ. 100-105

¹³ T. Langston, *The Cold War Presidency: A Documentary History*, Washington 2007, σ. 70-71 - J. Young, *Η Ευρώπη του Ψυχρού Πολέμου, 1945-1991. Πολιτική Ιστορία*, Αθήνα 2006, σ. 45 - E. Burns, *Ευρωπαϊκή ιστορία. Ο Δυτικός πολιτισμός: Νεότεροι χρόνοι*, Θεσσαλονίκη 2006, σ. 948

¹⁴ J. Gaddis, *Strategies of Containment: A Critical Appraisal of American National Security Policy During the Cold War*, Oxford 1982, σ. 43-44

¹⁵ T. Langston, *The Cold War Presidency: A Documentary History*, Washington 2007, σ. 72-73

Ακόμα, τον Φλεβάρη του 1948 έχουμε το «Πραξικόπημα της Πράγας». Η Τσεχοσλοβακία αντιμετώπισε την παραίτηση των υπουργών των αστικών κομμάτων, πράγμα το οποίο οδήγησε στην ανάληψη της εξουσίας από το κομμουνιστικό κόμμα με την χρήση βίας και εκφοβισμού. Κατ' αυτόν τον τρόπο, και η Τσεχοσλοβακία ξέφυγε από την σφαίρα επιρροής των Δυτικών και εντάχθηκε στην σφαίρα επιρροής της Σοβιετικής Ένωσης του Στάλιν, ο οποίος με αστραπιαίες κινήσεις κατάφερε να πάρει ό, τι περισσότερο μπορούσε από αυτήν την κατάσταση. Τα γεγονότα στην Πράγα φόβησαν τους Δυτικούς για μια ενδεχόμενη επίθεση της ΕΣΣΔ.¹⁶

Οι ανησυχίες για την διαρκή ενδυνάμωση της σοβιετικής ένωσης ήταν εμφανείς και οι Ευρωπαίοι μαζί με τους Αμερικανούς έψαχναν τρόπους για την αντιμετώπισή της. Στις 17 Μαρτίου 1948 υπεγράφη η Συνθήκη των Βρυξελλών, με την οποία οι Δυτικές χώρες της Ευρώπης μαζί με την Αμερική συμφώνησαν για αμοιβαία διακυβερνητική συνθήκη αυτοάμυνας, καθώς οι Ευρωπαίοι ήθελαν μια επικυρωμένη εγγύηση ασφάλειας, καθώς ο φόβος της σοβιετικής ανάπτυξης ήταν υπαρκτός.¹⁷ Η συνθήκη αυτή είχε παντός είδους προβλέψεις (στρατιωτικές, οικονομικές κτλ) και αποτέλεσε τον πρόδρομο του NATO ή αλλιώς Ατλαντική Συμμαχία. Κατά κύριο λόγο η συμμαχία αυτή ήταν αμυντική και έτσι, ο Judt μας πληροφορεί για την δημιουργία του Western Union Defence Organization.¹⁸

Η Σοβιετική Ένωση δεν έμεινε με σταυρωμένα τα χέρια και με μια επίδειξη ισχύος προσπάθησε το 1948 (6 Ιουλίου) και ατ' εντολή του Στάλιν, τον πλήρη αποκλεισμό από στεριά και θάλασσα του Δυτικού Βερολίνου. Ο Στάλιν θεωρούσε την κίνησή του αυτλή συμβολική ενάντια της Δύσης. Παρ' όλα αυτά, η λύση βρέθηκε από αέρος, αφού τα συμμαχικά αεροπλάνα ανεφοδιάζαν συνεχώς την τους κατοίκους. Έτσι, ο αποκλεισμός λήγει στις 9 Μάη 1949, με τον Στάλιν ηττημένο και πληγωμένο ηθικά και στην αντίπερα όχθη, ο θρίαμβος του Τρούμαν τον οδήγησε να επανεκλεγεί με συντριπτική διαφορά.¹⁹

¹⁶ D. Horowitz, *Από την Γιάλτα στο Βιετνάμ. Ανατομία της Διεθνούς Πολιτικής Ζωής (1945-1967)*, Αθήνα 1975, σ. 100-105 - A. Lindemann, *Ιστορία της Νεότερης Ευρώπης. Από το 1815 έως σήμερα*, Αθήνα 2014, σ. 475-476

¹⁷ J. Young, *Η Ευρώπη του Ψυχρού Πολέμου, 1945-1991. Πολιτική Ιστορία*, Αθήνα 2006, σ. 47

¹⁸ Tony Judt, *Η Ευρώπη μετά τον Πόλεμο*, Αθήνα 2012, σ. 149

¹⁹ E. Burns, *Ευρωπαϊκή ιστορία. Ο Δυτικός πολιτισμός: Νεότεροι χρόνοι*, Θεσσαλονίκη 2006, σ. 950-951

1.3. Η δημιουργία του NATO

Όπως προαναφέρθηκε, η συνθήκη των Βρυξελλών μπορεί να θεωρηθεί ο πρόδρομος του NATO και σε συνδυασμό με τις συνεχόμενες πιέσεις από την Σοβιετική Ένωση, οι Ευρωπαίοι με συνδυασμό με τους Αμερικανούς είχαν ανάγκη να υπογραφεί μια συμφωνία, η οποία θα είχε πολύ μεγαλύτερο κοινωνικό και πολιτικό αντίκτυπο. Έτσι, παρά την αρχική διστακτικότητα και καχυποψία Γαλλίας, Μεγάλης Βρετανίας και Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής πάρθηκε η απόφαση για την δημιουργία της Ατλαντικής Συμμαχίας, ευρέως γνωστής ως NATO.²⁰

Ο Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου ή Βορειοατλαντική Συμμαχία ή NATO (North Atlantic Treaty Organization)²¹ υπογράφηκε στις 4 Απριλίου 1949 και είχε τον τύπο μιας στρατιωτικής συμμαχίας. Τα ιδρυτικά μέλη της συμμαχίας ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο, οι Η.Π.Α., η Γαλλία, το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο, η Ολλανδία, η Ιταλία²², η Νορβηγία, η Πορτογαλία, η Ισλανδία, η Δανία και ο Καναδάς. Η υπογραφή της συνθήκης για την δημιουργία του NATO διασφάλιζε την αμοιβαία αμυντική πολεμική σύμπυξη στρατών και συνδυασμό ενόπλων δυνάμεων για την διεξαγωγή πολεμικών επιχειρήσεων, όπου ήταν αναγκαίο.²³

Με την δημιουργία του NATO διασφαλίστηκε η εμπλοκή της Αμερικής στα Ευρωπαϊκά ζητήματα μια για πάντα. Επίσης, οι εγγυήσεις που υπήρχαν από κάθε χώρα και από το Συμμαχία ήταν πρωτοφανείς για τέτοιας κλίμακας συμφωνία. Θεωρητικά μπαίνουμε στην μεγαλύτερη περίοδο ειρήνης, την οποία έχει ζήσει ο άνθρωπος. Η δημιουργία του NATO ήταν βασική αναγκαιότητα για την αντιμετώπιση της σοβιετικής απειλής.²⁴

Πάντως, η ολοκληρωμένη μορφή υπηρεσιών και ζωτικής λειτουργίας του NATO άρχισε περίπου ένα χρόνο μετά, καθώς με τις συμφωνίες του 1949 δεν υπήρξε άμεσως σχεδιασμός για την οικοδόμηση της στρατιωτικής δύναμης του Οργανισμού²⁵, αφού η συνθήκη της Ουάσινγκτον δεν ήταν ξεκάθαρη ως προς τις δομές του Οργανισμού.

²⁰ E. Burns, *ό. π.*, σ. 949-950

²¹ Η Ελλάδα εισήλθε στις 18/02/1952

²² Για την Ιταλία υπήρξαν διαδοχικές συνομιλίες για την επιλογή της ως ιδρυτικό μέλος, καθώς υπήρχε έντονη καχυποψία

²³ E. Burns, *ό. π.*

²⁴ P. Lavine – H. Papasotiriou, *America Since 1945: The American Moment*, New York 2005, σ. 22-23

²⁵ Tony Judt, *Η Ευρώπη μετά τον Πόλεμο*, Αθήνα 2012, σ. 151

Σύμφωνα με τον καθηγητή Ευανθή Χατζηβασιλείου, η αρχή έγινε τον Μάη του 1950, όπου και έχουμε την δημιουργία του ΝΑC (North Atlantic Council).²⁶

Βέβαια, υπήρχαν κάποια προβλήματα, που έπρεπε να αντιμετωπιστούν, καθώς η Αμερική επιθυμούσε τον στρατιωτικό εξοπλισμό της Γερμανίας, καθώς παρά την δημιουργία του ΝΑΤΟ, ο σοβιετικός στρατός ήταν μεγαλύτερος περίπου 10 προς 1 του συμμαχικού, ενώ οι Ευρωπαίοι ήταν αντίθετοι προς αυτό, καθώς λίγα χρόνια πριν είχαν ζήσει μια θανατηφόρα και ολέθρια πολεμική σύρραξη εξαιτίας τους. Σε συνδυασμό μάλιστα με τις συμφωνίες που υπέγραψε ο Στάλιν το 1949, καταλαβαίνουμε ότι ο σοβιετικός στρατός ήταν – τουλάχιστον ως προς τα νούμερα – τρομακτικός.²⁷

Παρά την δύναμη που ανέπτυξε το ΝΑΤΟ, το 1949 ήρθε ένα νέο, το οποίο θα συνταράξει τις Η.Π.Α. Η Σοβιετική Ένωση έκανε την πρώτη της επιτυχημένη απόπειρα για την απόκτηση πυρηνικού υπερόπλου.²⁸ Ενώ σε συνδυασμό με αυτό το γεγονός, στην Κίνα, τον πολυπληθέστερο λαό του κόσμου, έχουμε την επικράτηση του Mao Zedong και του κομμουνιστικού του κόμματος.²⁹

Η εισβολή των Βορειοκορεατών στην Νότια Κορέα το 1950 έπιασε απροετοίμαστους τους Αμερικανούς, οι οποίοι είχαν περίπου μισό εκατομμύριο στρατιώτες, οι οποίοι όμως ήταν διασκορπισμένοι σε όλο τον κόσμο για την τήρηση και την προφύλαξη του δημοκρατικού καθεστώτος και των αμερικανικών συμφερόντων. Σε συνδυασμό με τις δραστικές μειώσεις στον κρατικό προϋπολογισμό, ο Πρόεδρος Τρούμαν αντιμετώπισε πιέσεις. Παρ' όλα αυτά, τα κονδύλια περίπου 4 δισεκατομμυρίων δολαρίων ήταν αρκετά σημαντικά για την βοήθεια των Ευρωπαίων συμμάχων.³⁰

1.4. Οι φόβοι των Ευρωπαίων γίνονται πραγματικότητα

Τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 1949 έχουμε την οριστική ρήξη ανάμεσα σε Δύση και Ανατολή, καθώς έχουμε την δημιουργία της Δυτικής Γερμανίας με ελεύθερες δημοκρατικές εκλογές από την μία και την δημιουργία της κομμουνιστικής

²⁶ E. Hatzivassiliou, *NATO and Western Perceptions of the Soviet Bloc: Alliance Analysis and Reporting 1951-69*, New York 2014, σ. 14

²⁷ E. Hatzivassiliou, *ό. π.*, σ. 14

²⁸ Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής γνώριζαν ότι ήταν θέμα χρόνου μέχρι και η Σοβιετική Ένωση να αποκτήσει πυρηνικά όπλα, όμως έκανε λάθος υπολογισμό στο χρονικό όριο, που τους έδινε

²⁹ J. Patterson, *Grand Expectations, the United State, 1945-1974*, New York 1996, σ. 169

³⁰ J. Patterson, *ό. π.*, σ. 168-170

Ανατολικής Γερμανίας από την άλλη.³¹ Η διαίρεση αυτή οδήγησε στην απόλυτη αλλαγή σε ιδεολογικό, πολιτικό, οικονομικό και στρατιωτικό επίπεδο.³²

Η θέση της γερμανικής ισχύς έπαιζε σημαντικό παράγοντα τόσο για τις σχέσεις Δύσης και Ανατολής όσο και για την ευρωπαϊκή ενοποίηση. Γι' αυτόν τον λόγο, έπρεπε να υπάρχει ένα δυνατό κρατίδιο στην Γερμανία, όπου να ελέγχετε από την δυτική συμμαχία και όπως έχουμε αναφέρει, υπήρχαν συνεχόμενες διαβουλεύσεις για το εάν πρέπει να εξοπλιστεί ξανά η Γερμανία ή όχι. Ο συνδυασμός βρετανικής συμμετοχής και σταδιακής ένταξης της Δυτικής Γερμανίας στην ευρωπαϊκή ενοποίηση έπαιζε καθοριστικό παράγοντα στην ομαλή εξέλιξη των γεγονότων. Αυτό πίστευε και ο Υπουργός Εξωτερικών των Η.Π.Α. Κένναν. Η λύση για την σταδιακή ενδυνάμωση της Δυτικής Γερμανίας ήρθε από την Γαλλική πλευρά με το σχέδιο «Schuman» (09/05/1950) με την δημιουργία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ), η οποία είχε ως στόχο την απορρόφηση της Γερμανίας σε μια ομοσπονδιακή Ευρώπη. Το σχέδιο αυτό είχε την αμερικανική συμπαράσταση, κυρίως του Άτσεσον, αλλά η βρετανική πλευρά ήταν αντίθετη, πάντως το σχέδιο υλοποιήθηκε.³³ Ο Tony Judt αναφέρει: «*δυσανεστημένη και απογοητευμένη για τον υποβιβασμό της στην τελευταία θέση των μεγάλων δυνάμεων, η Γαλλία ανέλαβε ένα καινούργιο ρόλο ως παράγοντας δημιουργίας μιας νέας Ευρώπης*».³⁴

Όσο συμβαίνουν αυτά στην Γηραιά Ήπειρο, οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής βρίσκονται σε αναβρασμό μετά την είδηση της δημιουργίας του πρώτου σοβιετικού πυρηνικού όπλου. Έτσι, οι σημαντικότεροι άνδρες του χώρου έκαναν συνεχόμενες διαβουλεύσεις για το εάν πρέπει να γίνει ανάπτυξη των αμερικανικών πυρηνικών.³⁵ Οι περισσότεροι συμφώνησαν ότι δεν πρέπει να επιτρέψουν στην Σοβιετική Ένωση να πάρει τα ηνία στα πυρηνικά όπλα, έτσι στις 31 Ιανουαρίου 1950 ο Τρούμαν ανακοινώνει την πλήρη ανάπτυξη του θερμοπυρηνικού όπλου.³⁶ Η απόφαση αυτή του Τρούμαν για την

³¹ Η Δυτική Γερμανία ονομάστηκε Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, ενώ η Ανατολική ονομάστηκε Λαοκρατική Δημοκρατία της Γερμανίας

³² J. Young, *Η Ευρώπη του Ψυχρού Πολέμου, 1945-1991. Πολιτική Ιστορία*, Αθήνα 2006, σ. 49-51

³³ J. Young, *ό. π.*, σ. 50-55 - J. Harper, *American Visions of Europe: Franklin D. Roosevelt, George F. Kennan and Dean G. Anderson*, Cambridge 1996, σ. 196-231

³⁴ Tony Judt, *Η Ευρώπη μετά τον Πόλεμο*, Αθήνα 2012, σ. 153

³⁵ J. Harper, *American Visions of Europe: Franklin D. Roosevelt, George F. Kennan and Dean G. Anderson*, Cambridge 1996, σ. 196-231

³⁶ T. Langston, *The Cold War Presidency: A Documentary History*, Washington 2007, σ. 84-87

ανάπτυξη των πυρηνικών θα αλλάξει τον ρου της ιστορίας όσον αφορά τις πολεμικές συγκρούσεις, ακόμα και την διαθνή διπλωματία.

Λίγο μετά την απόφαση του Τρούμαν, η συνδυασμένη δουλειά των Υπουργείων των Η.Π.Α. οδήγησε στην δημιουργία της μελέτης NSC-68 υπό τον Πολ Νίτσε. Αυτή προέβλεπε την ανάγκη της αύξησης των αμυντικών δαπανών σε ένα ποσοστό του 300%, δηλαδή από τα 13 δισεκατομμύρια δολάρια να φτάσει τα 50 δισεκατομμύρια τον χρόνο. Επίσης, έδινε προτεραιότητα και στην άμεση ανάπτυξη των άλλων χωρών του NATO, ώστε να ενισχυθούν σημαντικά ενάντια στον οποιονδήποτε ενδεχόμενο πόλεμο που θα μπορούσε να συμβεί. Σύμφωνα με την μελέτη, η ΕΣΣΔ θα αργούσε περίπου 4 χρόνια ακόμα, ώστε να έχει έτοιμα πυρηνικά όπλα για επίθεση.³⁷

Πάντως, υπήρξε έντονη δυσπιστία ως προς την μελέτη, καθώς η πλειονότητα των αμερικανών αξιωματούχων εκτιμούσαν ότι δεν υπήρχε άμεσως κίνδυνος μιας σοβιετικής εισβολής. Έτσι θα έπρεπε απλά να δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη των αμερικανικών πυρηνικών κι όχι στην μεγάλη δαπάνη για αμυντικές διεργασίες, αφού από το 1950 φαινόταν έντονα ότι όποιος ήλεγχε τα πυρηνικά και την τεχνολογία ήταν ένα βήμα μπροστά. Ενώ ακόμα, σύμφωνα με τον Καπλαν, οι παρούσες δυνάμεις του NATO δεν θα ήταν δυνατό να αποκρούσουν μια γενικευμένη εισβολή των σοβιετικών και με την συμβατική ανάπτυξη της αμυντικής γραμμής ίσως να κατέρρεε η Ευρώπη οικονομικά. Έπρεπε πάση θυσία, οι Η.Π.Α. να διατηρήσουν τα ηνία στα πυρηνικά.³⁸

Αυτό μας φέρνει σε ένα σημείο όπου ο Τρούμαν βγήκε ‘νικητής’ στην απόφασή του να μην προχωρήσει με την μελέτη αυτήν και την τεράστια οικονομική επιβάρυνση, που θα φορτωνόταν η Αμερική και αντίθετα να συνεχίσει με τα πυρηνικά. Με την εισβολή των Βορειοκορεατών στην Νότια Κορέα στις 25 Ιουνίου 1950 διαλύθηκε κάθε άλλη αμφιβολία την οποία θα μπορούσε να έχει και του ‘έλυσε’ τα χέρια για τις επόμενες αποφάσεις του.³⁹

Ο καθηγητής Ευανθής Χατζηβασιλείου επισημαίνει ότι ο ‘Ψυχρός Πόλεμος’ είχε πάρει την οριστική του μορφή στα μέσα της δεκαετίας του ’50. Πιο συγκεκριμένα

³⁷ Wikipedia, NSC 68, (https://en.wikipedia.org/wiki/NSC_68, τελευταία πρόσβαση στις 29/07/2021) - Για περισσότερες πληροφορίες βλ. C. Kupchan, *The End of the American Era: US Foreign Policy and the Geopolitics of the Twenty-first Century*, New York 2002

³⁸ L. Kaplan, *NATO and the United States: the Enduring Alliance*, Boston 1988, σ. 42

³⁹ D. Horowitz, *Από την Γιάλτα στο Βιετνάμ. Η Αμερικανική Εξωτερική Πολιτική στα Χρόνια του Ψυχρού Πολέμου*, Αθήνα 1975, σ. 369-372

αναφέρει ότι: «ο ψυχρός πόλεμος υπήρξε το αποτέλεσμα μια ‘κρίσεως ασφαλείας’ (*security crisis*), που δημιουργήθηκε από την αδυναμία των νικητών να συμφωνήσουν στο τρόπο κάλυψης του κενού που δημιούργησε η ήττα των δυνάμεων του Άξονα, ειδικά στην έντονα εκβιομηχανισμένη περιοχή της Κεντρικής Ευρώπης και στην Άπω Ανατολή».⁴⁰

Ολοκληρώνοντας το πρώτο μας κεφάλαιο με την ανάλυση των διεθνών εξελίξεων της εποχής, τόσο στην Ευρώπη όσο και στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, θα πρέπει να αναφέρουμε και την άποψη του Γκάντις, ο οποίος χαρακτηριστικά αναφέρει: «Ο ψυχρός πόλεμος προήλθε από μια πολύπλοκη διαπλοκή εξωτερικών εξελίξεων σε αμφοτέρως τις χώρες, ΗΠΑ και Σοβιετική Ένωση. Η διεθνής κατάσταση – περιστάσεις πέραν του ελέγχου της κάθε πλευράς – οδήγησαν Αμερικανούς και Ρώσους να αντιμετωπίζουν ο ένας τον άλλον στη καταρραλωμένη, μετά το τέλος του Β’ Παγκοσμίου Πολέμου, Ευρώπη. Εσωτερικές επιδράσεις στην Σοβιετική Ένωση (η αναζήτηση ασφάλειας, ο ρόλος της ιδεολογίας, οι τεράστιες ανάγκες ανοικοδόμησης μετά τον πόλεμο, η προσωπικότητα του Stalin) όλα αυτά σε συνδυασμό με αντίστοιχες εσωτερικές επιδράσεις στις ΗΠΑ (η αντίληψη για το ρόλο της χώρας στο διαθνή χώρο, ο φόβος για τον κομμουνισμό, η ψευδαίσθηση της αμερικανικής παντοδυναμίας που πήγαζε από την οικονομική ευρωστία και η κατοχή των ατομικών όπλων) συνετέλεσαν ώστε η αντιπαλότητα των δύο πλευρών να λάβει τα χαρακτηριστικά μιας εχθρότητας. Οι ηγέτες αμφοτέρων των χωρών επιζητούσαν την ειρήνη αλλά στην προσπάθεια να κινηθούν σε αυτή την κατεύθυνση ενέδωσαν σε υποθέσεις οι οποίες καίτοι δεν επέσπευδαν τον πόλεμο εντούτοις καθιστούσαν την επίλυση των διαφορών αδύνατη».⁴¹

⁴⁰ E. Hatzivassiliou, *NATO and Western Perceptions of the Soviet Bloc: Alliance Analysis and Reporting 1951-69*, New York 2014, σ. 4

⁴¹ J. Gaddis, *The United States and the Origins of the Cold War 1941-1947*, New York 1972, σ. 361

Β' Κεφάλαιο

Η πολιτική σκηνή στην Ελλάδα

Σε αυτό το κεφάλαιο θα γίνει εκτενής ανάλυση για την πολιτική σκηνή στον ελλαδικό χώρο, τις δυσκολίες, που αντιμετώπιζε η Ελλάδα εξαιτίας του εμφυλίου πολέμου του 1946-49, ο οποίος ήταν ο κινητήριο μοχλός για τα πολιτικά δρώμενα της Ελλάδος. Επίσης, η ανάμιξη της Αμερικής στα εσωτερικά θέματα της Ελλάδος γίνεται ολοένα εντονότερη και γρήγορα γίνεται κατανοητό ότι νέος επικυρίαρχος έχει έρθει και αυτήν την φορά για να μείνει. Θα φτάσουμε έως τα γεγονότα του 1950, όπου θα έχουμε την παραίτηση του Παπάγου και τις εκλογές του 1950, μέχρι την έναρξη του πολέμου της Κορέας.

2.1. Η κατάσταση της Ελλάδας μετά

2.1.1. Ο πρώτος καιρός

Τα γεγονότα (πολιτικά, στρατιωτικά, κοινωνικά κτλ) του Ελλαδικού χώρου θεωρείται ο πρώτος ψυχροπολεμικός πόλεμος «δι' αντιπροσώπων». ⁴² Ο Χουρχουλής αναφέρει ότι είναι ιστορικά και επιστημονικά βέβαιο πλέον ότι η περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου ήταν ο βασικός παράγοντας της έκρηξης του Ψυχρού Πολέμου, με πρωταγωνίστρια την Ελλάδα και τα πολιτικά δρώμενά της. ⁴³

Ευθύς εξ' αρχής, μετά την απελευθέρωση της Ελλάδας από τους Γερμανούς, γίνεται αντιληπτό ότι υπάρχει έντονη ανησυχία ανάμεσα στους αριστερόφρονες και τους δεξιόφρονες και τις πολιτικές τους παρατάξεις. Πριν καλά-καλά περάσει ολοκληρωθεί με όλες τις συνθήκες του ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, στην Ελλάδα έχουμε την πρώτη εμφύλια πολεμική σύγκρουση ελάχιστης διάρκειας μεν, ολέθριων αποτελεσμάτων δε. Μιλάμε για την σύγκρουση των Αθηνών των Δεκέμβριο 1944 – Ιανουάριο 1945, όπου το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος (ΚΚΕ) μαζί με το ΕΑΜ αντιμετώπισε τα εθνικά σώματα ασφαλείας και τον στρατό, καθώς και τις εθνικιστικές οργανώσεις, που την εποχή εκείνη

⁴² Ε. Χατζηβασιλείου, «Εξωτερική Πολιτική και Επιλογή Κόσμων» στο *Ιστορία της Ελλάδος του 20^{ου} αιώνα (Ανασυγκρότηση-Εμφύλιος-Παλινόρθωση, 1945-1952)*, τ. Δ', επιμ. Χ. Χατζηωσήφ, Αθήνα 2009, σ. 283

⁴³ Δ. Χουρχουλής, «Πριν την Ένταξη στο ΝΑΤΟ: Η Ελληνική Αναζήτηση Ασφάλειας και οι Προσπάθειες για την προώθηση της Δημιουργίας ενός Μεσογειακού Συμφώνου 1947-1950» στο *Η Ελλάδα, η Δύση και η Μεσόγειος 1945-62. Νέες ερευνητικές προσεγγίσεις*, επιμ. Κ. Μπότσιου – Γ. Σακκάς, Θεσσαλονίκη 2015, σ. 51

ήταν αρκετές. Η νίκη ήταν υπέρ των δεξιόφρονων πολιτικών δυνάμεων και κατ' αυτόν τον τρόπο έγινε αντιληπτό ότι η Ελλάδα ως ένα μεγάλο σημείο θα προτιμήσει να ενταχθεί στο πλευρό των Συμμάχων, όπως έχει κάνει όλα αυτά τα χρόνια και να γίνει μια Δυτική Δύναμη.⁴⁴ «Η μεταπολεμική πορεία της Ελλάδος είχε ήδη προδιαγραφεί από τις αποφάσεις του Τσουδερού και του Παπανδρέου», μας αναφέρει ο Σβολόπουλος.⁴⁵

Με την υπογραφή της συμφωνίας της Βάρκιζας (12 Φεβρουαρίου 1945) ολοκληρώνεται και τυπικά η πρώτη εμφύλια διαμάχη της περιόδου, όπου οι κομμουνιστές αποδέχθηκαν την ήττα τους και αναγκάστηκαν να υπογράψουν συνθήκη ειρήνευσης και κατάπαυσης του πυρός. Επίσης, αν ο ΕΑΜ παρέδιδε όλα του τα όπλα μέχρι το τέλος του μήνα, τότε τα μέλη αυτά θα είχαν αμνηστία. Ήταν ένα μεγάλο πλήγμα για το γόητρο της κομμουνιστικής παράταξης.⁴⁶

Ο εμφύλιος διήρκησε ελάχιστα, όπως παρατηρήσαμε, αφού με την βοήθεια των βρετανικών στρατευμάτων στην πλευρά της κυβερνήσεως, οι δυνάμεις του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ δεν είχαν καμία ελπίδα. Οι βρετανικές δυνάμεις, οι οποίες βρίσκονταν στον ελλαδικό χώρο, ήταν η εγγύηση προς την κυβέρνηση της δυτικής πλευράς για συμμαχία και βοήθεια. Πάντως, παρόλη την σημαντική βοήθεια που προσέφερε η Αγγλία στην Ελλάδα, γινόταν αντιληπτό απ' όλους ότι αυτή η βοήθεια θα ήταν βραχύβια, καθώς η Μεγάλη Βρετανία είχε σοβαρές δυσκολίες μετά την λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Έτσι, η Ελλάδα έπρεπε να βρει γρήγορα μια νέα εγγυήτρια δύναμη. Αυτή βρέθηκε στο πρόσωπο των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Πάντως, η θέση της Αμερικής ήταν ότι το ζήτημα της Ελλάδας ήταν Βρετανικό θέμα και αυτοί θα επέμβαιναν μόνο αν έκριναν εκείνοι ότι ήταν απαραίτητο.⁴⁷

Η Ελλάδα χρειαζόταν μεγάλη οικονομική βοήθεια, ώστε να μπορεί να ορθοποδήσει μόνη της. Η κατοχή και οι συνεχείς πολιτικές και κοινωνικές εσωτερικές και

⁴⁴ Β. Θεοδωρόπουλος, *Ανασκόπηση: Η Εξωτερική Πολιτική της Νεότερης Ελλάδας*, Αθήνα 1996, σ. 115-118 – C. M. Woodhouse, *Η ιστορία ενός λαού. Οι Έλληνες από το 324 έως σήμερα*, Αθήνα 2008, σ. 310-318

⁴⁵ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. Κ. Σβολόπουλος, *Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική, 1945-1981*, τ. 2^{ος}, Αθήνα 2008, σ. 13-14

⁴⁶ Πρωτοσέλιδο άρθρο της εφημερίδας 'Ελευθερία' (13/02/1945), *Την 7.20 χθες υπεγράφη η συμφωνία μεταξύ της κυβερνήσεως και του ΕΑΜ. Αίρεται ο στρατιωτικός νόμος καθ' όλην την επικράτειαν. Ο ΕΛΑΣ θα παραδώσει τα όπλα μέχρι της 26 Φεβρουαρίου. Δημοσιεύεται ο νόμος περί πολιτικής αμνηστεύσεως. Ανεχώρησε χθες η αντιπροσωπεία του ΕΑΜ προς εφαρμογήν των όρων της συμφωνίας*, διαθέσιμο στο: (<http://efimeris.nlg.gr/ns/pdfwin.asp?c=64&dc=13&db=2&da=1945>, τελευταία πρόσβαση, στις 04/08/2021)

⁴⁷ Κ. Σβολόπουλος, *Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική, 1945-1981*, 8^η έκδοση, τ. 2^{ος}, Αθήνα 2008, σ. 15-17 – C. M. Woodhouse, *ό. π.*

εξωτερικές διαμάχες την είχαν λυγίσει. Έτσι, τον Μάρτιο του 1945, η ελληνική κυβέρνηση υπέγραψε συμφωνία με την United Nations Relief and Rehabilitation Administration (UNRRA), για την χορήγηση οικονομικής βοήθειας, με σκοπό την κάλυψη επιτακτικών αναγκών επιβίωσης και αποκατάστασης του πληθυσμού, καθώς μην ξεχνάμε ότι κατά την γερμανική κατοχή είχαν καταστραφεί και καεί πολλές κατοικίες και χωριά.⁴⁸

2.1.2. Η αρχή του εμφυλίου του 1946

Οι συνεχόμενες πιέσεις της Σοβιετικής Ένωσης σε διάφορες χώρες της Ανατολής οδήγησε στην αναζωπύρωση των πολεμικών συρράξεων στον ελλαδικό χώρο, καθώς οι κομμουνιστικές δυνάμεις ένιωθαν πιο ισχυρές από ποτέ και ίσως να περίμεναν και μια βοήθεια από τους κομμουνιστές του Στάλιν. Στις αρχές του 1946, οι κομμουνιστικές δυνάμεις βρήκαν απροετοίμαστο τον εθνικό στρατό, ο οποίος ήταν απροετοίμαστος σε θέμα εκπαίδευσης των στρατιωτών του, με τεράστιες ελλείψεις στα πολεμικά εφόδια, αλλά το σημαντικότερο όλων ήταν οι συνεχόμενες πολιτικές κόντρες των ανώτερων αξιωματούχων του στρατού.⁴⁹ Δυστυχώς, η Ελλάδα πάλι θα αντιμετωπίσει έναν εμφύλιο πόλεμο, ο οποίος θα οδηγήσει με μεγάλες καταστροφές τόσο στην ύπαιθρο όσο και στο ανθρώπινο δυναμικό.

Το ίδιο έτος, η Βρετανική Κυβέρνηση παίρνει την απόφαση να αποσύρει τα στρατεύματά της από την Ελλάδα, αφήνοντας εκτεθημένη την Ελληνική Κυβέρνηση στο έλεος των Κομμουνιστών, καθώς ήταν σε τόσο δύσκολη κατάσταση που δεν μπορούσε να διατηρήσει τους στρατιώτες της στην Ελλάδα. Η Αγγλία διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στις Ανατολικές χώρες εδώ και πάρα πολλά χρόνια, όμως έφτασε το πλήρωμα του χρόνου, όπου θα αναγκαστεί να ρισκάρει τα στρατηγικά και πολιτικά της συμφέροντα σε εκείνες τις περιοχές. Οι δεξιόφρονες της ελληνικής κυβερνήσεως έπρεπε να κερδίσουν, καθώς με νίκη των κομμουνιστών, η Σοβιετική Ένωση θα μπορούσε να βγει στην Μεσόγειο.⁵⁰ Ο Σβολόπουλος αναφέρει ότι η ελληνική κυβέρνηση έκανε συνεχείς εκκλήσεις βοήθειας σε Ηνωμένες Πολιτείες και Μεγάλη Βρετανία, καθώς μόνη της δεν θα

⁴⁸ C. M. Woodhouse, *Η ιστορία ενός λαού. Οι Έλληνες από το 324 έως σήμερα*, Αθήνα 2008, σ. 317-319

⁴⁹ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Η Ιστορία της Οργάνωσης του Ελληνικού Στρατού*, Β' Έκδοση, Αθήνα 2005, σ. 395-461 – ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Ιστορία του Ελληνικού Στρατού*, Αθήνα 1998, σ. 260-299

⁵⁰ Ε. Αθανασοπούλου, *Τουρκία: Αναζήτηση Ασφάλειας. Αμερικανο-βρετανικά Συμφέροντα*, Αθήνα 1999, σ. 106-108

κατάφερνε να τα φέρει εις πέρας.⁵¹ Ειδικά προς την Αμερική υπήρχαν συνεχόμενες συζητήσεις για την παροχή στρατιωτικού εξοπλισμού.⁵² Η Ελλάδα βρισκόταν σε πολύ δύσκολη θέση και χρειαζόταν άμεσα κάθε λογής βοήθεια από τις δυτικές δυνάμεις.

Αρχηγός των δυνάμεων της κυβέρνησης ορίστηκε ο στρατηγός Αλέξανδρος Παπάγος, ενώ πρωταγωνιστικό ρόλο για τους αντάρτες είχε ο Νίκος Ζαχαριάδης. Ο εμφύλιος σπαραγμός διήρκησε από τις 31 Μαρτίου 1946 έως τις 30 Αυγούστου 1949 και είχε ολέθριες συνέπειες, με πολλά συντρίμια και νεκρούς.⁵³

2.2. Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής αναμιγνύονται

Παρά την αρχική στάση των Αμερικανών ότι η Ελλάδα είναι θέμα των Βρετανών, όταν συνειδητοποίησαν ότι αυτοί δεν ήταν σε θέση να αποτρέψουν μια ενδεχόμενη κομμουνιστική νίκη, αποφάσισαν να ξεκινήσουν διεργασίες για την βοήθεια τόσο της Ελλάδας όσο και της Τουρκίας, η οποία συνευρόντας με την Ρωσία θα μπορούσε να επηρεαστεί αρκετά εύκολα.⁵⁴ Πράγματι, οι αμερικανοί ενέργησαν γρήγορα και σχετικά αποτελεσματικά αποστέλλοντας σημαντική βοήθεια στην Ελλάδα για την κομμουνιστική αντιμετώπιση.⁵⁵

Το έτος 1947 ήταν ορόσημο για την πολιτική στρατηγική της Αμερικής, καθώς αναγκάστηκε να επανπροσδιορίσει την πολιτική της προσέγγιση. Η Βρετανία ήταν πασιφανές ότι αδυνατούσε να πρωταγωνιστήσει και είχε χάσει την αίγλη του παρελθόντος. Κατ' αυτόν τον τρόπο, τον Φεβρουάριο του 1947 αποφασίζει να αποσύρει την στρατιωτική και οικονομική της βοήθεια στην Ελλάδα (και στην Τουρκία) και μετά από πάρα πολλά χρόνια θα έπαβε να είναι ο κινητήριος μοχλός για τις χώρες της Ανατολής και τον ρόλο της θα τον αναλάμβανε η πανίσχυρη Αμερική.⁵⁶

Η κινητοποίηση των αμερικανών ήταν ταχύτατη, καθώς γνώριζαν ότι κάθε λεπτό που περνάει θα μπορούσε να είναι καταλυτικός παράγοντας για την νίκη ή μη των κομμουνιστών.⁵⁷ Ο Άτσεσον και ο Χέντερσον έδωσαν ιδιαίτερη σημασία για την σωστή και αποτελεσματική συνεργασία των Υπουργείων για στρατιωτικές και εξωτερικές

⁵¹ Κ. Σβολόπουλος, *ό. π.*, σ. 16

⁵² ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Η Ιστορία της Οργάνωσης του Ελληνικού Στρατού*, *ό. π.*

⁵³ Α. Βακαλόπουλος, *Νέα Ελληνική Ιστορία. 1204-1985*, ΚΓ' Έκδοση, Θεσσαλονίκη 2005, σ. 437-438

⁵⁴ Ε. Αθανασοπούλου, *ό. π.*, σ. 106-118

⁵⁵ Ε. Αθανασοπούλου, *ό. π.*

⁵⁶ Α. Βακαλόπουλος, *Νέα Ελληνική Ιστορία. 1204-1985*, ΚΓ' Έκδοση, Θεσσαλονίκη 2005, σ. 438-439

⁵⁷ H. S. Truman, *Memoirs by Harry S. Truman. Years of Trial and Hope*, New York 1956, σ. 100

υποθέσεις. Απεστάλησαν τρεις αμερικανοί αξιωματούχοι στην Ελλάδα (MacVeagh, Porter, Ethridge), ενώ έγινε λόγος και κονδύλιο 250 εκατομμυρίων δολαρίων για την στρατιωτική και όχι μόνο αναδιοργάνωση της Ελλάδας. Και οι τρεις άνδρες, μαζί με τον Μάρσαλ θεωρούσαν ότι αν η Ελλάδα μεταβεί στο μέρος της ΕΣΣΔ, τότε αυτό θα έχει ολέθρια αποτελέσματα για τους αμερικανούς.⁵⁸ Ο Τρούμαν αποδέχτηκε τις προτάσεις των υπουργών του.⁵⁹

Ο Σβολόπουλος επισημαίνει ότι η αμερική είχε θορυβηθεί με μια ενδεχόμενη μεταπήδηση της Ελλάδας προς την Σοβιετική Ένωση, καθώς αυτό θα διέλυε την ισορροπία στις δυνάμεις της Εγγύς Ανατολής, που η αμερική προσπαθούσε να οργανώσει και αυτό θα ήταν καταστροφικό, γιατί η Ελλάδα είναι ο στρατηγικός συνδετικός κρίκος για τα συμφέροντα της Δύσης, καθώς μόνο αυτή είναι που κρατάει τους σοβιετικούς από την έξοδό τους στην Μεσόγειο θάλασσα,⁶⁰

Διαβλέποντας μια πιο ανοιχτή και ευέλικτη πολιτική στρατηγική για την Ελλάδα, αλλά και γενικά για τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης, οι οποίες αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα, ο Τρούμαν στις 12 Μαρτίου 1947 διαγγέλει στο Κογκρέσο το περιβόητο «Δόγμα Τρούμαν»⁶¹, το οποίο αναφερόταν στην αμερικανική βοήθεια προς τις αδύναμες και εξαρτημένες και ελεύθερες χώρες και λαούς της Δύσης, που είχαν ανάγκη. Μία από αυτές ήταν βεβαίως και η Ελλάδα, η οποία σε συνδυασμό με την Τουρκία, θα λάμβανε μια βοήθεια ύψους 400 εκατομμυρίων δολαρίων.⁶² Το ύψος της οικονομικής βοήθειας, που ήθελε να προσφέρει ο Τρούμαν, ήταν τεράστιο και ο αμερικανικός λαός και η Γερουσία στην αρχή αντιτάχθηκαν. Παρ' αυτά, με την βοήθεια της απόψεως του Κένναν ότι η

⁵⁸ FRUS, *Memorandum Regarding Proposals Contained in British Aide-Mémoires of February 21 Relating to Greece and Turkey*, Washington, 1947, σ. 41-42 - *Memorandum by the Director of the Office of Near Eastern and African Affairs (Henderson) to the Secretary of State*, Washington, 1947, σ. 42-44 - *Memorandum of Conversation, by the Director of the Office of Near Eastern and African Affairs (Henderson)*, Washington, 1947, σ. 43-44 - *Memorandum by the Under Secretary of State (Acheson) to the Secretary of State*, Washington, 1947, σ. 44-45 - *Minutes of the First Meeting of the Special Committee To Study Assistance to Greece and Turkey*, Washington, 1947, σ. 44-55 - *Minutes of a Meeting of the Secretaries of State, War, and Navy*, Washington, 1947, σ. 56-60 - *Memorandum by the Secretary of State to President Truman*, Washington, 1947, σ. 58 (Τα αρχεία βρίσκονται σε ηλεκτρονική μορφή στο: <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1947v05/ch1>)

⁵⁹ Βλ. FRUS, ό. π.

⁶⁰ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Κ. Σβολόπουλος, *Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική, 1945-1981*, 8^η έκδοση, τ. 2^{ος}, Αθήνα 2008, σ. 20-21

⁶¹ Για περισσότερες πληροφορίες για το Δόγμα Τρούμαν βλ. Κεφάλαιο Α'.

⁶² J. Gaddis, *The United States and the Origins of the Cold War 1941-1947*, New York 1972, σ. 351

Αμερική έπρεπε να βοηθήσει την Ελλάδα για να αποφύγει την ελληνική καταστροφή, η οποία όπως προαναφέραμε θα δημιουργούσε ολέθριες συνέπειες για τους δυτικούς. Με την βοήθεια του Κένναν, ο οποίος ήταν αντίπαλος της σοβιετικής επεκτατικότητας, υπερψηφίστηκε⁶³ και μπήκε σιγά σιγά σε ισχύ το ‘Δόγμα Τρούμαν’.⁶⁴

Η εξέλιξη αυτή για την χορήγηση βοήθειας από τους αμερικανούς χαροποίησε ιδιαίτερα την ελληνική κυβέρνηση, καθώς και την αντιπολίτευση. Αυτό ώθησε τους αμερικανούς να απαιτήσουν την δημιουργία οικουμενικής κυβέρνησης (Κυβέρνηση, Αντιπολίτευση και Κόμμα Φιλελευθέρων), με σκοπό τον ακόμα μεγαλύτερο παραμερισμό των κομμουνιστών. Παρατηρούμε λοιπόν, ότι οι αμερικανοί αναμειγνύονται για τα καλά στα εσωτερικά θέματα της Ελλάδας.⁶⁵

2.3. Η Ελλάδα στο χάος

2.3.1. Το έτος των δυσκολιών

Παρά τα θετικά στοιχεία, τα οποία ερχόντουσαν στο ελληνικό στρατόπεδο, το 1947 θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ένα χάος. Στις αρχές του 1947 πεθαίνει ο βασιλιάς Γεώργιος Β’⁶⁶ και στον θρόνο ανεβαίνει ο αδερφός του Παύλος. Η πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα, παρά την αμερικανική βοήθεια, παρέμενε έκρυθμη και ολοένα χειρότερη μιας και ο αγώνας εναντίον των ανταρτών συνέχιζε ακάθεκτος, χωρίς κάποια ουσιαστική κίνηση.⁶⁷

Οι συνεχόμενες στρατιωτικές αποτυχίες οδήγησαν σε έντονη πολιτική κρίση. Με συνεχόμενες επιθέσεις από τον Τσαλδάρη και τον Ζέρβα, ο πρωθυπουργός Δημήτριος Μάξιμος αναγκάζεται σε παραίτηση⁶⁸ και στην εξουσία ανεβαίνουν το Λαϊκό Κόμμα του Κωνσταντίνου Τσαλδάρη και το Κόμμα των Φιλελευθέρων του Θεμιστοκλή Σοφούλη. Στην αντίπερα όχθη, οι κομμουνιστές ήλεγχαν ένα μεγάλο μέρος γης και στις 24 Δεκεμβρίου 1947 ανακοινώνουν την δημιουργία της ‘Προσωρινής Δημοκρατικής

⁶³ 287 υπέρ – 197 κατά. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. T. Langston, *The Cold War Presidency: A Documentary History*, Washington 2007, σ. 48

⁶⁴ J. Gaddis, *Strategies of Containment: A Critical Appraisal of American National Security Policy During the Cold War*, Oxford 1982, σ. 40-51

⁶⁵ Κ. Σβολόπουλος, *Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική, 1945-1981*, 8^η έκδοση, τ. 2^ο, Αθήνα 2008, σ. 24

⁶⁶ 1^η Απριλίου 1947

⁶⁷ C. M. Woodhouse, *Η ιστορία ενός λαού. Οι Έλληνες από το 324 έως σήμερα*, Αθήνα 2008, σ. 321 – Για τις πολεμικές επιχειρήσεις βλ. Δ. Ζαφειρόπουλος, *Ο Αντιστασιακός Αγών, 1945-1949*, Αθήνα 1956

⁶⁸ 23 Αυγούστου 1947

Κυβέρνησης', πράγμα που οδήγησε σε ακόμα μεγαλύτερες αντιδράσεις τόσο εναντίον τους όσο και εναντίον της κυβέρνησης, η οποία έμενε άπραγη.⁶⁹ Η κατάσταση στην Ελλάδα ήταν απελπιστική σε σημείο, που οι αμερικανοί σκέφτονταν την απόβαση στρατευμάτων τους.⁷⁰

Συνεχίζοντας, πρέπει να γίνει αναφορά για το διπλωματικό παιχνίδι της Ελλάδας. Στις 21 Οκτωβρίου 1947, με ψήφισμα του ΟΗΕ καταδικάστηκαν η Αλβανία, η Γιουγκοσλαβία και η Βουλγαρία στο ότι βοηθούσαν και υποστήριζαν τις αντάρτικες κομμουνιστικές δυνάμεις, οι οποίες μάχονταν ενάντια στην νόμιμη ελληνική κυβέρνηση. Έτσι, δημιουργείται η UNSCOB (United Nations Special Committee on the Balkans), με σκοπό την λύση των βαλκανικών προβλημάτων.⁷¹ Παρ' όλη την αμερικανική βοήθεια προς Ελλάδα (κυρίως) και Τουρκία, οι Η.Π.Α. συνέχιζαν να πιστεύουν ότι η βρετανική συμμετοχή ήταν αναγκαία για την περιοχή, ιδιαίτερα μετά την αρχή αναζήτησης της Τουρκίας για συνθήκες συμμαχιών κτλ.⁷²

2.3.2. Η κλιμάκωση του εμφυλίου

Παρόλο που η Ελλάδα είχε δεχθεί τόσο μεγάλη βοήθεια από τους αμερικανούς, στις αρχές του 1948, όχι μόνο δεν είχε γίνει κάποια πρόοδος εναντίον των κομμουνιστών ανταρτών της «Λαϊκής Κυβερνήσεως» τους, αλλά αντιθέτως, η κατάσταση στον ελληνικό στρατό παρέμενε στάσιμη και χωρίς κάποια αναβάθμιση, κυρίως στην εκπαίδευση και στην ψυχολογία των στρατιωτών. Η σημαντικότερη νίκη του εθνικού στρατού έναντι των ανταρτών ήταν η υπεράσπιση της Κόνιτσας.⁷³ Πάντως, ένα θετικό για τον ελληνικό στρατό ήταν η αύξηση των στρατευμάτων του. Συγκεκριμένα, ο εθνικός στρατός αυξήθηκε σε 132.000 άνδρες, έχοντας για βοήθεια 97 Τάγματα Εθνοφρουράς και 50.000 Εθνοφύλακες.⁷⁴

Το καλοκαίρι του ίδιου έτους, ο εθνικός στρατός της νόμιμης Ελληνικής Κυβερνήσεως, εξαπέλυσε καινούργια σειρά επιθέσεων και επιχειρήσεων εναντίον των

⁶⁹ C. M. Woodhouse, *Η ιστορία ενός λαού. Οι Έλληνες από το 324 έως σήμερα*, Αθήνα 2008, σ. 321-323

⁷⁰ FRUS, *Report by Major General S.J. Chamberlain to the Chief of Staff of the Army (Eisenhower)*, Washington 1947, σ. 375-377 (Τα αρχεία βρίσκονται σε ηλεκτρονική μορφή στο: <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1947v05/ch1>)

⁷¹ C. M. Woodhouse, *Η ιστορία ενός λαού. Οι Έλληνες από το 324 έως σήμερα*, Αθήνα 2008, σ. 321

⁷² Ε. Αθανασοπούλου, *Τουρκία: Αναζήτηση Ασφάλειας. Αμερικανο-βρετανικά Συμφέροντα*, Αθήνα 1999, σ. 129-132

⁷³ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://www.elzoni.gr/html/ent/009/ent.66009.asp>.

⁷⁴ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Η Οργάνωση του Ελληνικού Στρατού*, Β' Έκδοση, Αθήνα 2005, σ. 419

ανταρτών, οι οποίοι όμως κατάφεραν πάντοτε να ξεφεύγουν, είτε στα αλβανικά βουνά είτε στα βουνά της Ηπείρου. Ενώ, κατάφεραν να κερδίσουν και την Καστοριά. Έτσι, άρχισαν πάλι συζητήσεις και τριβές για την αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων και του ελληνικού στρατού, με συζητήσεις για αύξηση 15.000 ανδρών πολεμιστών.⁷⁵ Για καλό της Ελλάδας, εκείνη την περίοδο έμπαινε σε εφαρμογή το «Σχέδιο Μάρσαλ», όπου με το οποίο η Ελλάδα θα είναι αποδέκτης μιας μεγάλης οικονομικής βοήθειας υπό το καθεστώς ένοπλης σύγκρουσης.⁷⁶

Είναι πλέον σίγουρο ότι η αμερικανική βοήθεια ήταν πολύτιμη για την αντιμετώπιση των ανταρτών, καθώς τόσο η αρχική αμερικανική οικονομική βοήθεια όσο και το «Σχέδιο Μάρσαλ» συνέβαλαν τα μέγιστα για την αντιμετώπιση των κομμουνιστών, οι οποίοι χωρίς την αμερικανική βοήθεια ενδεχομένως να είχαν καταφέρει να κερδίσουν. Αν και παρά την μεγάλη οικονομική βοήθεια των αμερικανών, η ελληνική εθνική οικονομία δεν είχε άμεση και μεγάλη ανάπτυξη.⁷⁷ Ο Ευανθής Χατζηβασιλείου χαρακτηριστικά αναφέρει ότι μέρος αυτών των ποσών που δόθηκαν στην ελληνική Κυβέρνηση, κατέληξε να χρησιμοποιείται για την αποκατάσταση της ελληνικής κοινωνίας, αφού είχαν προκληθεί τεράστιες ζημιές.⁷⁸

Παρατηρούμε λοιπόν συνεχείς πολεμικές συγκρούσεις ανάμεσα σε Κυβέρνηση και εθνικό στρατό εναντίον των κομμουνιστών ανταρτών, χωρίς κάποια μεγάλη επιτυχία για την κυβερνητική μεριά, παρά την μεγάλη οικονομική βοήθεια που έχει λάβει. Αυτά ήταν τα γεγονότα των ετών 1947-48, ας περάσουμε τώρα να δούμε την λήξη του εμφυλίου πολέμου.

2.4. Το πολιτικό παιχνίδι και η λήξη του εμφυλίου

Στις αρχές του 1948, Ελλάδα και Τουρκία έψαχναν συνεχώς τρόπους, ώστε να εισχωρήσουν σε μια διεθνή συνθήκη, με σκοπό την διαφύλαξη των εθνικών τους δικαιωμάτων. Η Ελλάδα, η οποία προσπάθησε να έχει λόγο με την συμμετοχή της στο

⁷⁵ FRUS, *Memorandum of Conversation by the Secretary of State*, Washington, 1948, σ. 156-166 (Τα αρχεία βρίσκονται σε ηλεκτρονική μορφή στο: <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1947v05/ch1>) – Για περισσότερες πληροφορίες για την εξέλιξη των επιχειρήσεων του εμφυλίου, βλ. Γ. Μαργαρίτης, *Ιστορία του Ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου 1946-1949*, τ. Α' και Β', Αθήνα 2005 και 2006

⁷⁶ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. Κεφάλαιο Α'

⁷⁷ Κ. Σβολόπουλος, *Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική. 1945-1981*, τ. 2^{ος}, Αθήνα 2008, σ. 27-28

⁷⁸ E. Hatzivassiliou, *Greece and the Cold War: Frontline State. 1952-1967*, London & New York 2006, σ. 9

συνέδριο του Παρισιού⁷⁹, χωρίς όμως μεγάλη επιτυχία. Από την άλλη μεριά, Η Τουρκία αρκετά πιο κινητική από την ελληνική κυβέρνηση προσπάθησε με διάφορες προτάσεις προς ΗΠΑ και Βρετανία να βρει συμμάχους, αλλά αδίκως, καθώς απορρίφθηκε και από τις δύο δυνάμεις. Το μόνο θετικό – σε θεωρητικό βαθμό – ήταν ότι είχε συζητηθεί η συμμετοχή Ελλάδας και Τουρκίας για την εισδοχή τους στο ΝΑΤΟ, αλλά εν τέλει απορρίφθηκαν.⁸⁰

Φαίνεται έντονα πάντως, ότι οι Μεγάλες Δυνάμεις ήξεραν ότι οι θέσεις Ελλάδας και Τουρκίας ήταν σημαντικότερες για την σταθερότητα του status quo της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και διέβλεπαν έναν τρόπο προστασίας τους. Οι κυβερνήσεις Ελλάδας και Τουρκίας μίλησαν για ενά Μεσογειακό Σύμφωνο, χωρίς όμως να πραγματοποιούνται ενέργειες.⁸¹

Όσο γίνονται αυτά σε διπλωματικό επίπεδο, στον ελλαδικό χώρο η εμφύλια διαμάχη μαώνεται. Το έτος 1949 είναι κρίσιμο για την σύγκρουση των δύο αντίπαλων στρατοπέδων. Μετά τις συνεχόμενες αποτυχίες, την αρχηγεία των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων αναλαμβάνει ο αρχιστράτηγος Αλέξανδρος Παπάγος, στις 11 Ιανουαρίου 1949. Μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα ο Παπάγος κατάφερε να διαλύσει τις αντάρτικες ομάδες από την Πολεπόννησο.⁸² Επίσης, στις μάχες που δόθηκαν σε Νάουσα, Καρπενήσι και Φλώρινα βγήκε πάλι νικητής. Οι κομμουνιστές είχαν σοβαρότατα θέματα και στην πολιτική τους ηγεσία, καθώς Βαφειάδης και Ζαχχαριάδης είχαν έρθει σε ρήξη.⁸³ Η νίκη για τον Παπάγο και τον εθνικό στρατό θα έρθει με την επιχείρηση «Πυρσός», όπου κύριος στόχος του εθνικού στρατού ήταν οι αντάρτες στο Βίτσι. Στις 10 Αυγούστου 1949 ξεκινάει

⁷⁹ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Πρωτοσέλιδο στην εφημερίδα 'Το Βήμα', «Ο κ. Τσαλδάρης έφθασε χθες στο Παρίσι, οι Άγγλοι θεωρούν πρόωρον να τεθεί τώρα ζήτημα συμμετοχής της Ελλάδος στην Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση» 14/03/1948

⁸⁰ Ε. Αθανασοπούλου, *Τουρκία: Αναζήτηση Ασφάλειας. Αμερικανο-βρετανικά Συμφέροντα*, Αθήνα 1999, σ. 178-179 - Δ. Χουρχουλής, «Πριν την Ένταξη στο ΝΑΤΟ: Η Ελληνική Αναζήτηση Ασφάλειας και οι Προσπάθειες για την προώθηση της Δημιουργίας ενός Μεσογειακού Συμφώνου 1947-1950» στο *Η Ελλάδα, η Δύση και η Μεσόγειος 1945-62. Νέες ερευνητικές προσεγγίσεις*, επιμ. Κ. Μπότσιου – Γ. Σακκάς, Θεσσαλονίκη 2015 σ. 57-58

⁸¹ Δ. Χουρχουλής, «Πριν την Ένταξη στο ΝΑΤΟ: Η Ελληνική Αναζήτηση Ασφάλειας και οι Προσπάθειες για την προώθηση της Δημιουργίας ενός Μεσογειακού Συμφώνου 1947-1950» στο *Η Ελλάδα, η Δύση και η Μεσόγειος 1945-62. Νέες ερευνητικές προσεγγίσεις*, επιμ. Κ. Μπότσιου – Γ. Σακκάς, Θεσσαλονίκη 2015 σ. 60 – Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. ΙΚΚ, Αρχείο Κ. Τσαλδάρη, ΦΑΚ 40/1/1949, *Βασίλειος Δενδραμής (Πρέσβης στην Ουάσινγκτον) προς Παρίσι (Υπουργό Εξωτερικών)*, αρ. 169, 18/02/1949

⁸² Για περισσότερες πληροφορίες για τις πολεμικές επιχειρήσεις υπό τον Παπάγο, βλ. ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Ιστορία του Ελληνικού Στρατού*, Αθήνα 1998, σ. 272-273

⁸³ C. M. Woodhouse, *Η ιστορία ενός λαού. Οι Έλληνες από το 324 έως σήμερα*, Αθήνα 2008, σ. 321

η πολεμική επιχείρηση, που έμελλε να τελειώνει τον εμφύλιο σπαραγμό των τριών αυτών χρόνων. Με αριθμητική υπεροχή και καλύτερο εξοπλισμό ο στρατός του Παπάγου κατάφερε να κάμψει την αντίσταση των κομμουνιστών. Οι αντάρτες προσπάθησαν να ξεφεύγουν, όμως ο Τίτο είχε κλείσει τα σύνορα της Γιουγκοσλαβίας, οπότε δεν είχαν, που να κρυφτούν. Στις 15 Οκτωβρίου 1949 έχουμε την ανακοίνωση των ανταρτών ότι καταθέτουν τα όπλα τους και αποδέχονται την ήττα τους. Έτσι λήγει ένας από τους φονικότερους εμφυλίους στην σύγχρονη ιστορία της Ελλάδας, αφήνοντας πίσω εκατοντάδες νεκρούς και έναν μεγάλο απολογισμό ζημιών και καταστροφών.⁸⁴

2.5. Η Ελλάδα μετά τον εμφύλιο

Σύμφωνα με τον Στεφανίδη στην Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, μπορεί να εμφύλιος να είχε παρέλθει, αλλά έμεναν σημαντικά θέματα της ελληνικής κοινωνίας άλυτα, τα οποία μπορούσαν να οδηγήσουν σε νέα ρήξη. «Ασφάλεια και άμυνα της χώρας, πολιτικοκοινωνικό καθεστώς και οικονομική ανασυγκρότηση» ήταν τα καίρια ζητήματα, που έπρεπε να ανταπεξέλθει η κυβέρνηση Διομήδη (ο Σοφούλης είχε πεθάνει λίγο καιρό πριν).⁸⁵ Ενώ σε διεθνές επίπεδο, πάλι ο Ιωαννίδης αναφέρει ότι με την λήξη του εμφυλίου πολέμου στην Ελλάδα, ήρθε η ώρα να γίνουν συζητήσεις για την λήξη των διαφορών με τους γειτονικούς της λαούς, Αλβανία και Βουλγαρία, χωρίς όμως κάποια ιδιαίτερη προθυμία.⁸⁶

Επιστρέφοντας στο εσωτερικό της χώρας, η εξουσία που ασκεί πλέον η Αμερική πάνω στην Ελλάδα είναι τόσο έντονη, που την αναγκάζει να μειώσει τον στρατό της, μιας και δεν υπάρχει πλέον πόλεμος. Κατ' αυτόν τον τρόπο, από τις 250.000 χιλιάδες στρατιώτες της Ελλάδος μένουν μόνον 147.000, δηλαδή οι μισοί στρατιώτες. Παρατηρούμε έντονη μείωση στον εθνικό στρατό, πράγμα το οποίο άρχισε να ανησυχεί τον Παπάγο και ο οποίος άρχισε να αντιδράει σε αυτές τις αμερικανικές κινήσεις.⁸⁷

⁸⁴Α. Ζενάκος, *ΓΡΑΜΜΟΣ-ΒΙΤΣΙ. ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1949*, 29/06/2003, (<https://web.archive.org/web/20171217014100/http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=152344>, τελευταία πρόσβαση στις 05/08/2021)

⁸⁵ Ι. Στεφανίδης, «Οι Εξωτερικές Σχέσεις της Ελλάδας 1945-1955. Σε Αναζήτηση Ασφάλειας» στην *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τ. ΙΣΤ', Αθήνα 2000, σ. 237-238

⁸⁶ Ι. Στεφανίδης, *ό. π.*, σ. 237-240

⁸⁷ Ι. Στεφανίδης, *Από τον Εμφύλιο στον Ψυχρό Πόλεμο*, Αθήνα, 1999, σ. 53 – ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Ιστορία του Ελληνικού Στρατού*, Αθήνα 1998, σ. 274

Οι αμερικάνοι πίεζαν για την διάλυση της Βουλής και την δημιουργία νέων, ανόθευτων, εκλογών, με σκοπό την καλύτερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος. Έτσι, στις 6 Ιανουαρίου 1950, η κυβέρνηση του Διομήδη παραιτείται και έχουμε την προκήρυξη των εκλογών για τις 5 Μαρτίου. Αδιαμφισβήτητα μεγάλος νικητής των εκλογών αυτών ήταν ο αρχιστράτηγος Νικόλαος Πλαστήρας (μαζί με τον Τσουδερό), αρχηγός της Εθνικής Προοδευτικής Ένωσης Κέντρου (ΕΠΕΚ), ο οποίος μπορεί να μην πήρε τις περισσότερες έδρες στην Βουλή, αλλά κατάφερε σαν νεοσύστατο κόμμα να εισχωρήσει ως τρίτο κόμμα με μόλις 17 έδρες διαφορά από το πρώτο του Τσαλδάρη (Λαϊκό Κόμμα 62 έδρες) και με 11 από το δεύτερο κόμμα του Σοφοκλή Βενιζέλου (Κόμμα Φιλελευθέρων 56 έδρες).⁸⁸ Διαπιστώνουμε δηλαδή, μια δυνατή τριπλοκομματική αντιπαράθεση. Το κόμμα που θα ανερχόταν στην εξουσία θα έπρεπε να διατηρούσε τουλάχιστον τις 136 από τις 250 έδρες, οπότε παρατηρούμε ότι αναγκαστικά θα πρέπει να δημιουργηθεί κυβέρνηση συνεργασίας, πράγμα το οποίο επιθυμούσαν και οι αμερικάνοι.⁸⁹

Παρ' όλα αυτά, έγινε διάφοροι συνασπισμοί συνεργασίας και διάφορες προσπάθειες δημιουργίας κυβέρνησης, είτε σε συνεργασία μεταξύ τους τα τρία μεγάλα κόμματα είτε σε συνεργασία με τα μικρότερα, ώστε να έχουν το απαραίτητο πλειψηφικό πακέτο. Μετά από πολλές προσπάθειες και διάφορες παρασπονδίες, που πραγματοποιήθηκαν στο πολιτικό παρασκήνιο της εποχής εκείνης⁹⁰, και με την βοήθεια των αμερικανών πρέσβων, την εντολή για την δημιουργία κυβέρνησης αναλαμβάνει ο Πλαστήρας, με την συμμετοχή των τριών κομμάτων του Κέντρου.⁹¹

Η κυβέρνηση Πλαστήρα κατάφερε να αντιμετωπίσει σοβαρά θέματα της εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδος, όπως τις ομιλίες της Ελλάδος με το ΝΑΤΟ για είσοδο της χώρας στην Ατλαντική συμμαχία, ως βοήθεια προς τον πόλεμο της Κορέας που είχε ξεσπάσει τότε (25 Ιουνίου 1950), τις ελληνογιουγκοσλαβικές σχέσεις, καθώς και τα πρώτα λόγια για το κυπριακό ζήτημα. Η κυβέρνηση, όμως, του Νικολάου Πλαστήρα δεν θα

⁸⁸ Γ. Βούλγαρης-Η. Νικολακόπουλος-Σ. Ρίζας-Τ. Σακελαρόπουλος-Ι. Στεφανίδης, *Ελληνική Πολιτική Ιστορία 1950-2004*, Αθήνα, 2010, σ. 11-12 - C. M. Woodhouse, *Η ιστορία ενός λαού. Οι Έλληνες από το 324 έως σήμερα*, Αθήνα 2008, σ. 323-325

⁸⁹ Η. Νικολακόπουλος, *Η Καχεκτική Δημοκρατία. Κόμματα και Εκλογές, 1946-1967*, Αθήνα 2003, σ. 125

⁹⁰ Για περισσότερες πληροφορίες για τις εκλογές του 1950, βλ. Γ. Βούλγαρης-Η. Νικολακόπουλος-Σ. Ρίζας-Τ. Σακελαρόπουλος-Ι. Στεφανίδης, *Ελληνική Πολιτική Ιστορία 1950-2004*, Αθήνα 2010

⁹¹ Γ. Βούλγαρης-Η. Νικολακόπουλος-Σ. Ρίζας-Τ. Σακελαρόπουλος-Ι. Στεφανίδης, *Ελληνική Πολιτική Ιστορία 1950-2004*, Αθήνα 2010, σ. 11-12 - C. M. Woodhouse, *Η ιστορία ενός λαού. Οι Έλληνες από το 324 έως σήμερα*, Αθήνα 2008, σ. 323-325

αντέξει για πολύ, καθώς στις 18/21 Αυγούστου 1950 αναγκάζεται σε παραίτηση. Την θέση στην κορυφή της χώρας αναλαμβάνει ο Σοφοκλής Βενιζέλος και το Κόμμα των Φιλελευθέρων.⁹² Κάπως έτσι φτάνουμε στην έκρηξη του Πολέμου της Κορέας, το οποίο και θα αναλύσουμε στον επόμενο κεφάλαιό μας.

⁹² Γ. Βούλγαρης-Η. Νικολακόπουλος-Σ. Ρίζας-Τ. Σακελαρόπουλος-Ι. Στεφανίδης - C. M. Woodhouse, *ό. π.*

Γ' Κεφάλαιο

Ο Πόλεμος της Κορέας

Σ' αυτό το κεφάλαιο θα πραγματευτούμε τον πόλεμο της Κορέας (1950-1953)⁹³, με την εισβολή της κομμουνιστικής Βορείου Κορέας στην πιο δημοκρατική Νότιο Κορέα. Αφετηρία θα είναι τα χρόνια, τα οποία οι Κορεάτες ήταν υπόδουλοι των Ιαπώνων. Στην συνέχεια θα γίνει εκτενής ανάλυση για τους λόγους και τις αφορμές της έκρηξης αυτού του αιματοβαμένου πολέμου, καθώς και για την διεθνή συμμετοχή των μεγαλύτερων δυνάμεων στον κόσμο, όπως Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, Σοβιετική Ένωση, Κίνα, ακόμα και ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών κ.α. Οι παρεξηγήσεις και οι συνεχόμενες υπονομεύσεις ήταν χαρακτηριστικό στοιχείο αυτού του πολέμου, όπως θα διαπιστώσουμε και από τις ενέργειες του αμερικανού ΜακΆρθουρ και άλλων πολιτικών και στρατηγών της εποχής. Τέλος, η αιματοχυσία στην κορεατική χερσόνησος θα μείνει στην ιστορία σαν μία από τις σκληρές μάχες του ψυχρού πολέμου.

3.1. Η Κορέα υπό Ιαπωνική κατοχή

Για να μιλήσουμε για την έκρηξη του πολέμου στην Κορέα στις αρχές της δεκαετίας του 1950 πρέπει να κατανοήσουμε το την περιρρέουσα ατμόσφαιρα της εποχής στην χερσόνησο της Κορέας, με εναρκτήριο λάκτισμα την Ιαπωνική κατοχή στην Κορέα⁹⁴ και τα ανελέητα βασανιστήρια που αντιμετώπισαν οι άνθρωποι. Ιαπωνία και Κορέα Ιαπωνία και Κορέα ήταν επί σειρά ετών σύμμαχοι, κυρίως ενάντια στην πανίσχυρη Αυτοκρατορία της Κίνας. Παρ' αυτά, με την ταχύτατη τεχνολογική εξέλιξη της, η Ιαπωνία, κατάφερε να προσαρτήσει την Κορέα γύρω στα 1910, με την «Συνθήκη της

⁹³ Για πιο εξειδικευμένη μελέτη για τον πόλεμο της Κορέας, βλ. Z. Matusheski, *The Korean War*, 2020, κεφάλαιο 3, (διαθέσιμο στο: <https://eastasia.wisc.edu/wp-content/uploads/sites/544/2020/11/The-Korean-War-CEAS-Curriculum-Guide-with-Appendix-Documents.pdf>)

⁹⁴ Για περισσότερες πληροφορίες για την Ιαπωνική κατοχή στην Κορέα, βλ. M. Hickey, *Ο Πόλεμος της Κορέας. 1950-1953*, κεφάλαιο 1, Αθήνα 2002 και Z. Matusheski, *The Korean War*, 2020, κεφάλαιο 1, (διαθέσιμο στο: <https://eastasia.wisc.edu/wp-content/uploads/sites/544/2020/11/The-Korean-War-CEAS-Curriculum-Guide-with-Appendix-Documents.pdf>)

Ντροπής» ή «Eulsa Neukyak».⁹⁵ Συγκεκριμένα, η Κορέα έπεσε στα χέρια των Ιαπώνων στο 1905 μετά από μια αιματηρή εισβολή των τελευταίων.⁹⁶

Οι Ιάπωνες διέπραξαν σωρεία εγκλημάτων εναντίον των Κορεατών. Οι Κορεάτες ζούσαν υπό το καθεστώς σκληρής σκλαβιάς, με σοβαρότερα θύματα τις γυναίκες, οι οποίες κυριολεκτικά εκπορνεύονταν με την βία από τους Ιάπωνες, ενώ οι άνδρες (ή ακόμα και παιδιά) δούλευαν μέσα σε άθλιες συνθήκες σε εργοστάσια και ύπαιθρο.⁹⁷ Σύμφωνα με τον Κωνσταντίνο Λίκα: «Η Ιαπωνική Κατοχή της Κορέας ήταν επίπονη για την Κορέα. Ούσα αποικία της Ιαπωνίας, η αυτοκρατορική κυβέρνηση μετοίκησε 170.000 Ιάπωνες στην Κορέα και εισήχθη ένα φεουδαρχικό καθεστώς με Ιάπωνες φεουδάρχες και Κορεάτες παροίκους, οι οποίοι ήταν υποχρεωμένοι να παραχωρήσουν τη μισή τους σοδειά στους Ιάπωνες «άρχοντες» τους, με αποτέλεσμα πολλοί αγρότες να στείλουν τις συζύγους και κόρες τους σε εργοστάσια ή στην πορνεία. Πολλές από αυτές τις γυναίκες θα κατέληγαν σκλάβες για τη σεξουαλική ικανοποίηση των ιαπωνικών στρατευμάτων και θα γίνονταν «γυναίκες ανέσεως».⁹⁸ Ο ίδιο συνεχίζοντας αναφέρει ότι οι Κορέας έπραξαν αρκετές φορές προσπάθειες αντίστασης της Ιαπωνικής κυριαρχίας, οι οποίες όμως απέτυχαν, πράγμα το οποίο οδήγησε σε ακραίες βιαιότητες έναντι του Κορεατικού λαού φτάνοντας τους 10.000 νεκρούς κι άλλους τόσους βασανισμένους.⁹⁹ Συγκεκριμένα: «670.000 Κορεάτες στην Ιαπωνία μέχρι το τέλος του πολέμου προς στήριξη της Ιαπωνικής πολεμικής μηχανής. Από αυτούς, οι 60.000 απεβίωσαν. Οι αριθμοί αυτοί δε συμπεριλαμβάνουν τις επιτάξεις

⁹⁵Κ. Λίκας, *Ιαπωνία-Νότια Κορέα: ένα παρελθόν που δεν ξεχνιέται*, 14/10/2019, (<https://www.offlinepost.gr/2019/10/14/%CE%B9%CE%B1%CF%80%CF%89%CE%BD%CE%AF%CE%B1-%CE%BD%CF%8C%CF%84%CE%B9%CE%B1-%CE%BA%CE%BF%CF%81%CE%AD%CE%B1-%CE%AD%CE%BD%CE%B1-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%B5%CE%BB%CE%B8%CF%8C%CE%BD-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%B4/>, τελευταία πρόσβαση στις 08/08/2021) – Pressroom, *Η πολύπαθη Κορέα – η ιστορία της και η διχοτόμηση*, 03/09/2017, (<https://www.presspublica.gr/polypathi-korea-istoria-tis-ke-dichotomisi/>, τελευταία πρόσβαση στις 08/08/2021)

⁹⁶ ΓΕΣ/ΔΕΝΔΗΣ, Στρατιωτική Επιθεώρηση, *Ο Κορεατικός Πόλεμος και το Εκστρατευτικό μας Σώμα*, Αθήνα 2014, σ. 7

⁹⁷ Κ. Λίκας – Pressroom, *ό. π.*

⁹⁸ Κ. Λίκας, *Ιαπωνία-Νότια Κορέα: ένα παρελθόν που δεν ξεχνιέται*, 14/10/2019, (<https://www.offlinepost.gr/2019/10/14/%CE%B9%CE%B1%CF%80%CF%89%CE%BD%CE%AF%CE%B1-%CE%BD%CF%8C%CF%84%CE%B9%CE%B1-%CE%BA%CE%BF%CF%81%CE%AD%CE%B1-%CE%AD%CE%BD%CE%B1-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%B5%CE%BB%CE%B8%CF%8C%CE%BD-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%B4/>, τελευταία πρόσβαση στις 08/08/2021)

⁹⁹ Ο.π.

εργαζομένων στην ίδια την Κορέα. Συνολικά, εκτιμάται ότι 270.000 με 810.000 άνθρωποι πέθαναν από καταναγκαστική εργασία».¹⁰⁰

Επίσης, σύμφωνα με τον M. Hickey: «Από το 1910 ως το 1945, όταν η χώρα δεν ήταν τίποτα περισσότερο από μια ιαπωνική αποικία, ο εθνικός πολιτισμό κι η γλώσσα της Κορέας κυριολεκτικά έσβησαν. Μετά το 1910, η επίσημη γλώσσα σε όλη την ανώτερη εκπαίδευση, τους νόμους, το εμπόριο και την διοίκηση ήταν η ιαπωνική. Τα παλιά κορεατικά τοπωνύμια μεταγλωττίστηκαν στα ιαπωνικά κι η εθνική ταυτότητα ενός αρχαίου λαού σκόπιμα απαλείφθηκε».¹⁰¹

Η σωτηρία για τους Κορεάτες από την Ιαπωνική σκλαβιά ήρθε το 1945, όπου μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και την ήττα τους από τις Συμμαχικές Δυνάμεις αναγκάστηκαν να απελευθερώσουν τους Κορεάτες. Όμως, αυτό ήταν η μία όψη του νομίσματος, καθώς η αρχική χαρά και αισιοδοξία για κατάπαυση του πυρός μετατράπηκε σε φόβο, όταν η Κορέα διχοτομήθηκε σε Βόρεια (επιρροή από Σοβιετικούς) και Νότια (επιρροή από Δυτικούς) στην ζώνη του 38^{ου} παραλλήλου. Η Νότια Κορέα ονομάστηκε «Δημοκρατία της Κορέας» υπό τον Σίνγκμαν Ρι, ενώ η Βόρεια Κορέα σε «Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας» υπό τον Κιμ ιλ-Σουνγκ. Οι Βορειοκορεάτες με την βοήθεια των σοβιετικών είχαν κάνει γνωστές τις προθέσεις τους για επίθεση προς την Νότιο Κορέα. Ήταν θέμα χρόνου να έχουμε την έκρηξη του πολέμου στην Κορεατική χερσόνησο για άλλη μια φορά. Αυτή έγινε στις 25 Ιουνίου 1950, όπου τα βορειοκορεατικά στρατεύματα πέρασαν τα σύνορα του 38^{ου} παραλλήλου.¹⁰² Ήρθε η ώρα όμως να ρίξουμε μια πιο προσεκτική ματιά στον Κορεατικό πόλεμο (1950-1953).

¹⁰⁰ Κ. Λίκας, *ό. π.*

¹⁰¹ M. Hickey, *Ο Πόλεμος της Κορέας. 1950-1953*, Αθήνα 2002, σ. 29

¹⁰² Pressroom, *Η πολύπαθη Κορέα – η ιστορία της και η διχοτόμηση*, 03/09/2017, (<https://www.presspublica.gr/polypathi-korea-istoria-tis-ke-dichotomisi/>, τελευταία πρόσβαση στις 08/08/2021) – Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Σεμιναριακή Μελέτη Νίκου Μελιγκώνη, *Αντιδράσεις για την ελληνική συμμετοχή στον πόλεμο της Κορέας*, (https://www.academia.edu/31923218/%CE%91%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%B4%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82_%CE%B3%CE%B9%CE%B1_%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CF%83%CF%85_%CE%BC%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%AE_%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BD_%CF%80%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%9A%CE%BF%CF%81%CE%AD%CE%B1%CF%82_doc?email_work_card=view-paper, τελευταία πρόσβαση στις 18/08/2021) - ΓΕΣ/ΔΕΝΔΗΣ, Στρατιωτική Επιθεώρηση, *Ο Κορεατικός Πόλεμος και το Εκστρατευτικό μας Σώμα*, Αθήνα 2014, σ. 7

3.2. Η έκρηξη του πολέμου

3.2.1. Η είσοδος των Βορειοκορεατών

Με την απομάκρυνση των αμερικανικών στρατευμάτων από την Δημοκρατία της Κορέας (Νότιος Κορέα), ο ηγέτης της κομμουνιστικής Βορείου Κορέας, Κιμ Ιλ-Σουνγκ, υποκεινόμενος από τον Στάλιν, πίστεψε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής είχαν αποδεχθεί την κομμουνιστική επικράτηση στις χώρες της Ασίας. Ενώ, και σε συνδυασμό με την αδύναμη στρατιωτικά Νότιο Κορέα, πίστεψε στην εύκολη και γρήγορη επικράτηση των στρατευμάτων του.¹⁰³ Σύμφωνα με τον D. Horowitz, ίσως η αφορμή για την λήψη της απόφασης του Κιμ Ιλ-Σουνγκ ήταν: «η σύλληψη και η πιθανή εκτέλεση των τριών απεσταλμένων που έστειλε η Βόρειος Κορέα στη Σεούλ στις 11 Ιουνίου, για να συζητήσουν το θέμα της ενοποίησης της χώρας».¹⁰⁴ Σίγουρα η έκκληση αυτή του Κιμ δεν θα γινόταν εύκολα αρεστή στους 'ελεύθερους' ανθρώπους της Νοτίου Κορέας και στον αρχηγό τους, τον Σήγκμαν Ρη.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, οδηγούμαστε στις 25 Ιουνίου 1950, όπου περίπου 100.000 βορειοκορεάτες στρατιώτες, με την βοήθεια 125 σοβιετικών αρμάτων πέρασαν την συνοριακή γραμμή του 38^{ου} παραλλήλου.¹⁰⁵ 90.000 άνδρες στρατιώτες ήταν ο εθνικός στρατός, με την βοήθεια 48.000 ανδρών της Εθνικής Αστυνομίας, 6.100 ανδρών της ακτοφυλακής και 1.800 ανδρών της αεροπορίας.¹⁰⁶ Σύμφωνα με το ΓΕΣ, η δύναμη των κομμουνιστικών δυνάμεων ανέρχονταν σε 10 βορειοκορεατικές Μεραρχίες και 240 σοβιετικά άρματα μάχης.¹⁰⁷ Δείγμα του πόσο δυνατού στρατού είχε μαζέψει ο Κιμ Ιλ-Σουνγκ (ίσως και το πόσο αδύναμη ήταν η Νότιος Κορέα) ήταν ότι μέσα σε δύο ημέρες, ο βορειοκορεατικός στρατός έφτασε ως τις παρυφές της Σεούλ. Οι εκκλήσεις των

¹⁰³ M. Hickey, *Ο Πόλεμος της Κορέας. 1950-1953*, Αθήνα 2002, σ. 67-68

¹⁰⁴ D. Horowitz, *Από την Γιάλτα στο Βιετνάμ. Ανατομία της Διεθνούς Πολιτικής Ζωής (1945-1967)*, Αθήνα 1975, σ. 164-165

¹⁰⁵ M. L. Lanning, *Οι 100 Μεγαλύτερες Μάχες όλων των Εποχών. Μεγάλες μάχες που χάραξαν την ιστορία του κόσμου*, Αθήνα, 2004, σ. 351

¹⁰⁶ M. Hickey, *Ο Πόλεμος της Κορέας. 1950-1953*, Αθήνα 2002, σ. 70

¹⁰⁷ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Θέματα Στρατιωτικής Ιστορίας*, Αθήνα 1999, σ. 429 (διαθέσιμο στο: https://www.academia.edu/17963243/%CE%A3%CE%A4%CE%A1%CE%91%CE%A4%CE%99%CE%A9%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97_%CE%99%CE%A3%CE%A4%CE%9F%CE%A1%CE%99%CE%91)

νοτιοκορεατών για βοήθεια προς την Αμερική και των Ο.Η.Ε. ήταν συνεχείς, καθώς η κατάσταση ήταν απελπιστική και στα όρια της απόλυτης ήττας.¹⁰⁸

3.2.2. Οι πρώτες αντιδράσεις

Η είδηση της εισβολής των Βορειοκορεατών στην Νότιο Κορέα διαδόθηκε σε όλες τις μεγάλες δυνάμεις σε χρόνο μηδέν. Ήταν μια εξέλιξη την οποία δεν περίμεναν. Βλέποντας αυτήν την αναπάντεχη κρίση, που δημιουργήθηκε ξαφνικά, η Αμερική έπρεπε να αντιδράσει άμεσα. Κατ' αυτόν τον τρόπο ο Υπουργός Άτσεσον έκανε έκκληση για την σύγκληση Συμβουλίου Ασφαλείας¹⁰⁹, το οποίο έγινε αμέσως αποδεκτό από τον Πρόεδρο Τρούμαν και διαβιβάστηκε έως τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών, αφού κρίθηκε επιτακτική η συμβολή του.¹¹⁰

Αυτή ήταν η πρώτη αντίδραση των αμερικανών και της διεθνής κοινής σκηνής. Στον Ο.Η.Ε. όμως συμμετείχε και η Ελλάδα, στην οποία τα νέα για την έκρηξη του πολέμου της κορεατικής χερσονήσου στις 25 Ιουνίου 1950, απέστειλε η Μόνιμη Αντιπροσωπεία προς τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών υπό τον βασικό αντιπρόσωπο, τον Αλέξη Κύρο. Αυτός ανέφερε ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν θα καταφέρει (και ούτε θέλει εκείνη την χρονική στιγμή) κάτι περισσότερο από την έκκληση στην Βόρειο Κορέα για κατάπαυση του πυρός.¹¹¹

Πράγματι, ο Κύρου είχε δίκιο στην άποψή του για το αποτέλεσμα του Συμβουλίου ασφαλείας, καθώς στο τηλεγράφημά του την επομένη (26 Ιουνίου) αναφέρει την λήψη της απόφασης του Ψηφίσματος 82¹¹², το οποίο αναφέρει το κάλεσμα προς τα βορειοκορεατικά στρατεύματα για άμεση κατάπαυση του πυρός και οπισθοχώρηση στα σύνορα του 38^{ου} παραλλήλου, ενώ παράλληλα καλούσε την Νότιο Κορέα να δίνει καθημερινή ενημέωση στον Ο.Η.Ε. Πάντως, ήταν βέβαιο ότι οι κομμουνιστές του Κιμ απόκλυται να άκουγαν τις εκκλήσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας, αφού η Νότιος Κορέα δεν θα μπορούσε να αμυνθεί μιας και δεν ήταν αρκετά καλά εξοπλισμένη.¹¹³

¹⁰⁸ M. L. Lanning, *ό. π.*, σ. 351

¹⁰⁹ Η Σοβιετική εκπροσώπηση απείχε

¹¹⁰ M. Hickey, *Ο Πόλεμος της Κορέας. 1950-1953*, Αθήνα 2002, σ. 8

¹¹¹ Αρχείο ΥΠΕΞ, Ελληνική ΜΑ/ΟΗΕ προς ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση, τηλεγράφημα 2917, 25 Ιουνίου 1950

¹¹² Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. *Security Council resolution 82 (1950) [Complaint of aggression upon the Republic of Korea]* (<https://www.refworld.org/docid/3b00f15960.html>)

¹¹³ Αρχείο ΥΠΕΞ, Ελληνική ΜΑ/ΟΗΕ προς ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση, τηλεγράφημα 2922, 26 Ιουνίου 1950.

Γι' αυτόν τον λόγο, το ίδιο βράδυ, ο Τρούμαν κάλεσε στην προεδρική κατοικία Blair House τους σημαντικότερους Υπουργούς του και τους υψηλόβαθμους αρχηγούς του στρατού του. Αποφασίστηκε η αποστολή πολεμοφοδίων και μιας μικρής ενίσχυσης με αμερικανούς στρατιώτες για την ενίσχυση της Νοτίου Κορέας στον πόλεμο. Αρχηγός των ενισχύσεων ορίστηκε ο στρατηγός ΜακΆρθουρ. Μπορεί ο Τρούμαν να ένωθε την πίεση για την ανάμιξη των Η.Π.Α. στον πόλεμο, όμως το θεωρούσε απαραίτητο, γιατί η Σοβιετική Ένωση, η οποία θεωρούνταν ο κινητήριο μοχλός της απρόσμενης επίθεσης των Βορειοκορεατών, τους είχε ενισχύσει με πολύ σημαντικά πολεμοφόδια. Ο αρχηγός της Αεροπορίας των Αμερικανών, Βάντεμπεργκ, μίλησε και για την χρήση πυρηνικών όπλων, άποψη η οποία δεν κρίθηκε απαραίτητη.¹¹⁴

Επιστρέφοντας στην Ελλάδα, οι εφημερίδες 'οργιάζαν' με τις συνεχείς αναφορές για την βορειοκορεατική επίθεση και την στάση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, καθώς και τον φόβο που εξέφραζαν για μια πιο γενικευμένη πολεμική σύγκρουση, με την συμμετοχή του Στάλιν και της Σοβιετικής Ένωσης. Αποκορύφωμα των δημοσιεύσεων ήταν το πρωτοσέλιδο της εφημερίδας «Εμπρός», το οποίο ανέφερε του φόβους συμμαχίας Γιουγκοσλαβίας και Σοβιετικής Ένωσης για την βοήθεια προς την Βόρειο Κορέα, πράγμα το οποίο θα δημιουργούσε σοβαρά προβλήματα στην Ελλάδα και τον ελληνικό λαό.¹¹⁵ Ενώ και η εφημερίδα «Ελευθερία» είχε ως πρωτοσέλιδο τον πόλεμο στην Κορέα, καθώς και την σύγκρουση Σοβιετικών και Αμερικανών για την κυριαρχία στην Ασία.¹¹⁶ Πάντως, σύμφωνα με την ΜΑ/ΟΗΕ και την συνάντηση του Κύρου με τον Τρούμαν, η κατάσταση στην κορεατική χερσόνησο έρχιζε άμεσης αμερικανικής στρατιωτικής βοήθειας, καθώς τα πράγματα είχαν ξεφύγει από τον έλεγχο.¹¹⁷

3.2.3. Εμπλοκή των Αμερικανών και Ο.Η.Ε.

Η συνεχόμενη επεκτατικότητα και ανεξέλεγκτη πορεία των βορειοκορεατών στο εσωτερικό της Νοτίου Κορέας ανάγκασαν τον Τρούμαν να λάβει αποφάσεις. Ο Πρόεδρος Τρούμαν αποφασίζει την απόβαση αμερικανικών στρατευμάτων για την προστασία της

¹¹⁴ M. Hickey, *Ο Πόλεμος της Κορέας. 1950-1953*, Αθήνα, 2002, σ. 82-83 – J. Gaddis, *Strategies of Containment: A Critical Appraisal of American National Security Policy during the Cold War*, Oxford 1982, σ. 44-58

¹¹⁵ Εφημερίδα «Εμπρός», *Κύριο Άρθρο: Ενώπιον του Κεραυνού*, 27 Ιουνίου 1950

¹¹⁶ Εφημερίδα «Ελευθερία», *Κύριο Άρθρο: Ο Πόλεμος στην Κορέα*, 27 Ιουνίου 1950

¹¹⁷ Αρχείο ΥΠΕΞ, ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση προς ΥΠΕΞ/Β' Πολιτική Διεύθυνση, έγγραφο 37681, 27 Ιουνίου 1950

Νοτίου Κορέας. Συγκεκριμένα, έδωσε την έγκρισή του για επίθεση των αμερικανικών αεροπλάνων ενάντια σε κάθε αεροσκάφος, το οποίο είχε επιθετικές κινήσεις ενάντια στην Ν. Κορέα. Ενώ, το αμερικανικό ναυτικό θα ανεφοδιάζε συνεχώς τους αμυνόμενους. Σημαντικότερη απόφαση ήταν η αποστολή στρατευμάτων στην Φορμόζα, σημείο κλειδί για τον πόλεμο, από το οποίο οι δυνάμεις των Η.Π.Α. θα μπορούσαν είτε να ανεφοδιάζονται εύκολα είτε να σταματάνε κάθε στρατιωτική κίνηση των αντιπάλων, ενώ θα μπορούσε να προσφέρει και κάλυψη για τις μετακινήσεις τους.¹¹⁸

Ο Τρούμαν, στις δηλώσεις του για την αγνόηση των αιτημάτων του από τις βορειοκορεατικές δυνάμεις και την συνεχόμενη προέλασή τους προς την Σεούλ, θεωρούσε αναγκαία την στρατιωτική βοήθεια στην κορεατική χερσόνησο για την αποκατάσταση της ασφάλειας και της διεθνούς ειρήνης, γι' αυτό διέταξε και τις αεροπορικές και ναυτικές του δυνάμεις να εισέλθουν στον πόλεμο, ενώ ζητούσε το ίδιο και από τις χώρες του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, δηλαδή την βοήθεια προς την Δημοκρατία της Κορέας, με σκοπό την αντιμετώπιση της κομμουνιστικής προέλασης.¹¹⁹

Στις αποφάσεις αυτές του Τρούμαν, παρευρισκόμενος στο Συμβούλιο Ασφαλείας ήταν και ο Έλληνας αντιπρόσωπος Κύρου, όπως ήδη έχουμε προαναφέρει, ο οποίος ενημέρωσε την ελληνική κυβέρνηση για τις τελευταίες εξελίξεις και τόνιζε ότι θα ήταν σοφό η Ελλάδα να σταθεί στο πλευρό των Αμερικανών και να αποστείλει βοήθεια προς την Νότιο Κορέα. Ο Κύρου ανέφερε επίσης ότι η αμερικανική πλευρά ήταν έντονα δυσαρεστημένη με την Γιουγκοσλαβία, η οποία δεν ήταν φερέγγυα προς την συμμαχική πλευρά.¹²⁰ Συγκεκριμένα, η αντίδραση των αμερικανών ήταν λίγο απειλητική – θα μπορούσε να πει κανείς – προς το ‘πρόσωπο’ των Γιουγκοσλάβων, αφού εμμέσως πλην σαφώς τους ανέφεραν ότι υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να «μετανιώσουν» την στάση τους στον θέμα της Κορέας.¹²¹

Παρ' όλες τις συνεχείς διαβουλεύσεις και την μεγάλη βοήθεια που είχε στείλει η Αμερική στην Νότιο Κορέα, ο πόλεμος πήγαινε ολοένα και χειρότερα. Ο Τρούμαν έβλεπε ότι έπρεπε να ενεργήσει αστραπιαία. Γι' αυτό διατάζει τον ΜακΆρθουρ, ο οποίος ήταν ο

¹¹⁸ M. Hickey, *Ο Πόλεμος της Κορέας. 1950-1953*, Αθήνα 2002, σ. 83

¹¹⁹ Αρχείο FRUS, *Statement Issued by the President*, Washington 27 Ιουνίου 1950, σ. 202-203

¹²⁰ Αρχείο ΥΠΕΞ, Ελληνική ΜΑ/ΟΗΕ προς ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση, τηλεγράφημα 2986, 27 Ιουνίου 1950

¹²¹ Αρχείο FRUS, *the Ambassador in Yugoslavia (Allen) to the Secretary of the State*, 26 Ιουνίου 1950, σ. 184

αρχηγός των αμερικανικών στρατιωτικών δυνάμεων στην Κορέα, να συγκεντρώσει εναέριες και χερσαίες δυνάμεις στο λιμάνι Πουσάν και να εισχωρήσει βαθιά στην Νότιο Κορέα, στο σημείο όπου είχαμε την έκρηξη του πολέμου. Επίσης, έλαβε έγκριση για αεροπορικές επιθέσεις σε σημεία κλειδιά της Βορείου Κορέας.¹²²

Παρά την δύναμη των αμερικανών, ήταν σίγουρο πως θα χρειαστούν βοήθεια για την αντιμετώπιση των βορειοκορεατών, οι οποίοι είχαν τεράστια στρατιωτική δύναμη. Αυτό αναφέρει και η ελληνική πρεσβεία σε τηλεγράφημά της προς την ελληνική κυβέρνηση, ενώ την ανησυχία της εξέφρασε και η Γαλλία.¹²³ Μέσα από τις δηλώσεις του Άτσεσον στις 12 Ιουλίου μαθαίνουμε ότι αρκετές χώρες από τα κράτη-μέλη του ΟΗΕ θα συμβάλουν στον πόλεμο κατά των κομμουνιστών. Συγκεκριμένα, οι ΗΠΑ, Βρετανία, Καναδάς, Αυσταλία, Νέα Ζηλανδία, Ολλανδία θα παρείχαν στρατιωτική βοήθεια, ενώ ακόμα και οι χώρες της Σκανδιναβίας και η Ταϊλάνδη θα βοήθαγαν οικονομικά.¹²⁴ Παρατηρούμε λοιπόν, ότι οι περισσότερες χώρες του κόσμου έβλεπαν με φόβο την επεκτατικότητα των κομμουνιστών και σχετικά αμέσως αποφάσισαν να συμβάλλουν με όποιον τρόπο μπορούσαν στον πόλεμο που μενόταν. Κατ' αυτόν τον τρόπο, και η Ελλάδα αποφάσισε να απαγορεύσει τις εξαγωγές της προς την Βόρειο Κορέα. Βέβαια, ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ απηύθηνε έκκληση προς την ελληνική κυβέρνηση για την συμμετοχή της στον πόλεμο με στρατιωτικές δυνάμεις.¹²⁵

Οι αμερικανοί πίεζαν συνεχώς τα κράτη-μέλη του ΟΗΕ να υποστηρίξουν την αποστολή του Οργανισμού στην Κορέα. Η Αμερικανική κυβέρνηση έδωσε οδηγίες σε όλες τις πρεσβείες της να προωθήσουν τα αιτήματα της προς τις υπόλοιπες κυβερνήσεις για την προσφορά στρατιωτών, ξηράς ή αέρα, ενώ ακόμα και πλοία θα ήταν πολύ χρήσιμα για την βοήθεια στον συνεχή ανεφοδιασμό. Υπήρξε πολύ έντονη πίεση προς όλες τις κυβερνήσεις για να αποδεχτούν και να βάλουν σε εφαρμογή τα Ψηφίσματα του Συμβουλίου

¹²² M. Hickey, *Ο Πόλεμος της Κορέας. 1950-1953*, Αθήνα 2002, σ. 84-85 - M. L. Lanning, *Οι 100 Μεγαλύτερες Μάχες όλων των Εποχών. Μεγάλες μάχες που χάραξαν την ιστορία του κόσμου*, Αθήνα 2004, σ. 352

¹²³ Αρχείο ΥΠΕΞ, Ελληνική Ελληνική Πρεσβεία στο Παρίσι προς ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση, τηλεγράφημα 782, 11 Ιουλίου 1950

¹²⁴ Αρχείο ΥΠΕΞ, Ελληνική Ελληνική Πρεσβεία στην Ουάσινγκτον προς ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση, τηλεγράφημα 3476, 12 Ιουλίου 1950

¹²⁵ Αρχείο ΥΠΕΞ, *Σημείωμα περί της Ελληνικής Συμμετοχής εις την Βοήθειαν του ΟΗΕ προς την Υποστάσαν Επίθεσιν Δημοκρατίαν της Κορέας*, ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση, 7 Σεπτεμβρίου 1950

Ασφαλείας.¹²⁶ Πρέπει να γίνει μια γρήγορη αναφορά στην πρώτη επιτυχημένη προσπάθεια αναχαίτισης των κομμουνιστών. Στις 15 Σεπτεμβρίου 1950 ήρθε η ώρα της αντεπίθεσης των αμερικανών και του στρατεύματος του ΟΗΕ, με την αποβίβαση στρατιωτικών δυνάμεων στην περιοχή της Ιντσόν¹²⁷. Ο στρατηγός ΜακΆρθουρ θα επινοήσει ένα περίπλοκο σχέδιο για επίθεση από ξηρά και θάλασσα με την βοήθεια και των εναέριων μέσων.¹²⁸ Αυτά θα τα δούμε και παρακάτω.

3.3. Το κλίμα στην Ελλάδα και η ΜΑ/ΟΗΕ

Από τις πρώτες κι όλας μέρες/ώρες πολλές δυνάμεις της Δύσης, όπως Γαλλία και Βρετανία, ακόμα κι ο Καναδάς ήταν υπέρ της αποφασιστικότητας και της άμεσης κινητοποίησης των αμερικανών, παραδείγματος χάρη για την άμεση ενδυνάμωση της Φορμόζας. Ο Καναδάς μαθαίνουμε ότι ενδιαφερόταν να ενισχύσει τις αμερικανικές και συμμαχικές δυνάμεις του ΟΗΕ με μονάδες ναυτικού ως επί τον πλείστον και κάποια αεροπλάνα. Αυτά μεταφέρονται από την Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ελλάδος στο Συμβούλιο Ασφαλείας προς την ελληνική κυβέρνηση, καθώς και κάθε νέα ενημέρωση, όπως για τα Ψηφίσματα και τα βλέπουμε μέσα από τα αρχεία του Υπουργείου Εξωτερικών.¹²⁹ Ενώ ακόμα, Μέσα από τα αρχεία του ΥΠΕΞ μαθαίνουμε ότι η ελληνική Μόνιμη Αντιπροσωπεία και συγκεκριμένα ο Κύρου συνομίλησε με τον αμερικανό ομόλογό του, κύριο Austin, αναφερόμενος στο πόσο σημαντικές ήταν οι αποφάσεις, που πάρθηκαν από τον Πρόεδρο Τρούμαν.¹³⁰

Ερχόμενοι τώρα στο ελληνικό στρατόπεδο, πρέπει να γίνει αναφορά, για τις πρώτες μέρες της έναρξης του Κορεατικού πολέμου, στην Ελλάδα. Οι Έλληνες

¹²⁶ Αρχείο FRUS, *the Secretary of State to Certain Diplomatic Offices*, Washington, 14 Ιουλίου 1950, σ. 377-37

¹²⁷ Για περισσότερες πληροφορίες για την μάχη της Ιντσόν, βλ. Μηχανή του Χρόνου, *Η τολμηρή επιχείρηση του Αμερικανού στρατηγού ΜακΆρθουρ στην Κορέα*, (<https://www.mixanitouxronou.gr/i-tolmiri-epichirisi-tou-amerikanou-stratigou-makarthur-stin-korea-sti-machi-tis-intson-sinetripse-tous-voriokoreates-tou-kim-il-soungk-pou-ichan-isvalli-sto-noto-me-skopo-na-epanenosoun-ti-chora-di/>)

¹²⁸ M. L. Lanning, *Οι 100 Μεγαλύτερες Μάχες όλων των Εποχών. Μεγάλες μάχες που χάραξαν την ιστορία του κόσμου*, Αθήνα 2004, σ. 353 - D. Horowitz, *Από την Γιάλτα στο Βιετνάμ. Ανατομία της Διεθνούς Πολιτικής Ζωής (1945-1967)*, Αθήνα 1975, σ. 169-170

¹²⁹ Αρχείο ΥΠΕΞ, Ελληνική Ελληνική Πρεσβεία στο Παρίσι προς ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση, τηλεγράφημα 757, 27 Ιουνίου 1950 - Αρχείο ΥΠΕΞ, Ελληνική Ελληνική Πρεσβεία στην Οττάβα προς ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση, τηλεγράφημα 6611, 30 Ιουνίου 1950 - Αρχείο ΥΠΕΞ, Ελληνική ΜΑ/ΟΗΕ προς ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση, τηλεγράφημα 2964, 28 Ιουνίου 1950

¹³⁰ Αρχείο ΥΠΕΞ, Ελληνική ΜΑ/ΟΗΕ προς ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση, τηλεγράφημα 2968, 28 Ιουνίου 1950

φοβόντουσαν μια νέα έκρηξη πολέμου στις Βαλκανικές χώρες, ταυτόχρονα με την επίθεση στην Κορέα από τους κομμουνιστές, κυρίως φοβόντουσαν τις ενέργειες που θα μπορούσαν να πράξουν οι Σοβιετικοί, οι Γιουγκοσλάβοι και οι Βούλγαροι, καθώς η Ελλάδα μόλις είχε βγει από μια σειρά χρόνιων πολέμων και προσπαθούσε να ξανασταθεί στα πόδια της. Ο Παπάγος πάντως, ήταν ήρεμος και προσπαθούσε να καθησυχάσει τον λαό.¹³¹ Επίσης, όπως έχουμε δει, μετά την λήξη του εμφυλίου πολέμου 1946-1949¹³², η Ελλάδα είχε έντονο θέμα με τις συνεχείς εναλλαγές στην εξουσία, αλλά και την συνεχόμενη αμερικανική εμπλοκή στο εσωτερικό της. Αποκορύφωμα των απαιτήσεων των αμερικανών ήταν η μείωση του στρατιωτικού δυναμικού της Ελλάδας. Ο Παπάγος ήταν αντίθετος με αυτήν την άποψη και σε συνδυασμό με την απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης για μείωση των κονδυλίων για στρατιωτικούς σκοπούς και την μείωση στρατιωτών, ώθησε τον Παπάγο σε απειλές παραίτησης. Βλέπουμε οι τριβές ήταν πολύ μεγάλες στο εσωτερικό της χώρας, παρά την σημαντική δουλειά, που πραγματοποιησούσε ο Κύρου στο Συμβούλιο Ασφαλείας.¹³³

Η Ελλάδα διαδραμάτιζε σημαντικό ρόλο στο Συμβούλιο Ασφαλείας, προσπαθώντας να πράξει διπλωματικούς ελιγμούς και να δείξει την βαθιά συμπαράστασή της προς την αμερικανική πλευρά, με σκοπό να έχει την βοήθεια (προστασία) της. Αυτό γίνεται ευκόλως αντιληπτό από το τηλεγράφημα του Ιωάννη Πολίτη (Υφυπουργός Εξωτερικών της Ελλάδος) 3 ημέρες μετά την έκρηξη του πολέμου στην Κορέα, στις 28 Ιουνίου 1950. Στην επιστολή του ανέφερε ότι οι αποφάσεις του Τρούμαν για την άμεση αποστολή στρατιωτικής βοήθειας στην Κορέα είχε τεράστια απήχηση ανά τον κόσμο και ιδίως στην Ελλάδα, καθώς με αυτήν του την πράξη ο Τρούμαν έδειχνε ότι ήταν αποφασισμένος να προστατέψει τους ελεύθερους λαούς, όπως είχε αναφέρει στις ομιλίες του παλαιότερα.¹³⁴

Όπως είδαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο, ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ, Trygve Lie, έκανε συνεχώς εκκλήσεις προς τα κράτη-μέλη του Οργανισμού για να

¹³¹ Εφημερίδα «Εμπρός», *Μια Βαρυσήμαντος Συνέντευξης. Ο Στρατάρχης Αλ. Παπάγος Ομιλεί δια την Ασφάλειαν της Ελλάδος*, 15 Ιουλίου 1950

¹³² Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Κεφάλαιο Β'

¹³³ Εφημερίδα «Ελευθερία», *Το Θέμα των Αμυντικών Δαπανών Ευρίσκεται εις το Στάδιον της Μελέτης*, 29 Ιουνίου 1950, σ. 5 – Εφημερίδα «Εμπρός», *ο Αρχιστράτηγος Απειλεί Παραίτηση εάν Περικοπούν αι Αμυντικά Δαπάναι*, 29 Ιουνίου 1950, σ. 6

¹³⁴ Αρχείο ΥΠΕΞ, ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση προς Ελληνική Ελληνική Πρεσβεία στην Ουάσινγκτον, τηλεγράφημα 37865, 28 Ιουνίου 1950

βοηθήσουν με όποιον τρόπο μπορούσαν. Μία χώρα από αυτές ήταν και η Ελλάδα, η οποία έλαβε την έκκληση στο τέλος του μήνα (30 Ιουνίου 1950).¹³⁵ Ο Κύρου ήταν ένας διπλωμάτης με διεθνή εμπειρία στις διαπραγματεύσεις και κατείχε απίστευτες γνώσεις και γνώριζε πως να ελίσσεται στις δύσκολες αποφάσεις, που έπρεπε να πάρει. Παράδειγμα είναι ότι μετά την επιστολή της έκκλησης βοήθειας στην Ελλάδα από τον ΟΗΕ, ο Κύρου έδωσε την απάντηση πως ο ελληνικός λαός και η ελληνική κυβέρνηση ήταν έτοιμη να βοηθήσει τις αμερικανικές και συμμαχικές δυνάμεις με κάθε τρόπο. Που όμως είναι το περίεργο; Είναι στο θέμα ότι στην απάντησή του τελείωνε με την άποψη ότι λόγω των δύσκολων εθνικών συγκαιριών στον ελλαδικό χώρο, η βοήθεια θα είναι σε πρώτο στάδιο κυρίως ηθική.¹³⁶ Παράλληλα με τις προσπάθειες του Κύρου για ευνοϊκότερη αντιμετώπιση των αμερικανών προς την Ελλάδα, αλλά και για την συμμετοχή της στον πόλεμο της Κορέας, παρατηρήσαμε πιο πάνω ότι η ελληνική κυβέρνηση πήρε την απόφαση για απαγόρευση εξαγωγών προς την Βόρειο Κορέα.¹³⁷

Παρατηρούμε λοιπόν ότι η Ελλάδα θέλει πάση θυσία να είναι σύμμαχος των Αμερικανών και έτσι η ηγεσία του Πλαστήρα (σε συνδυασμό με την τρικομματική κυβέρνηση όπως είδαμε στο κεφάλαιο Β') στέλνει συνεχώς επιστολές στήριξης προς αυτούς. Παρ' όλα αυτά, δεν έλειψαν και τα 'παραπράγουδα' στην πολιτική σκηνή της χώρας. Σύμφωνα με την εφημερίδα «Εμπρός» πληροφορούμαστε ότι η αντιπολίτευση του Τσαλδάρη δεν πείστηκε από την απάντηση της κυβέρνησης και απαιτούσε μια πιο ουσιαστική και ένθερμη απάντηση βοήθειας προς τον ΟΗΕ.¹³⁸ Προχωρώντας ένα βήμα παραπέρα, ο Τσαλδάρης ανέφερε την άποψη για αποστολή στρατιωτικής βοήθειας.¹³⁹ Γίνεται κατανοητό ότι οι αντιδράσεις στην ελληνική Βουλή δημιουργούν προβλήματα για την αντιμετώπιση της διεθνούς κατάστασης της εποχής. Η διαμάχη Πλαστήρα – Τσαλδάρη κορυφώθηκε στην διάσκεψη της Βουλής στις 5 Ιουλίου, όπου ο Κωνσταντίνος Τσαλδάρης

¹³⁵ Αρχείο ΥΠΕΞ, Ελληνική ΜΑ/ΟΗΕ προς ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση, τηλεγράφημα 2993, 30 Ιουνίου 1950

¹³⁶ Αρχείο ΥΠΕΞ, Ελληνική ΜΑ/ΟΗΕ προς ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση, τηλεγράφημα 2996, 30 Ιουνίου 1950

¹³⁷ Περισσότερες πληροφορίες για την απαγόρευση εξαγωγών προς την Β. Κορέα, βλ. Αρχείο ΥΠΕΞ, ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση προς Διεύθυνση Οικονομικών Υποθέσεων, έγγραφο 38142, 3 Ιουλίου 1950

¹³⁸ Εφημερίδα «Εμπρός», *Ο κ. Τσαλδάρης δεν θεωρεί ως Επαρκή την Απάντησιν προς τον κ. Τρίγκβε Λη. Θα φέρει Σήμερα το Ζήτημα εις την Βουλήν*, 4 Ιουλίου 1950, σ. 6

¹³⁹ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Εφημερίδα «Ελευθερία», *Ο κ. Τσαλδάρης Θέλει να Στείλει και Στρατόν εις την Κορέαν*, 4 Ιουλίου 1950, σ. 6

πραγματοποίησε έντονη κριτική στην εξωτερική πολιτική της κυβερνήσεως.¹⁴⁰ Ο Τσαλδάρης συνέχισε την επικριτική του στάση ενάντια στην κυβέρνηση Πλαστήρα και την επομένη για την μη ουσιαστική απάντηση στον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, Trygve Lie.¹⁴¹ Όπως βλέπουμε, οι πιέσεις προς την Κυβέρνηση Πλαστήρα και συγκεκριμένα στο πρόσωπό του ήταν συνεχόμενες και έντονες και σε συνδυασμό με την αλλαγή της στάσης των αμερικανών προς το πρόσωπό του, εξαιτίας της μετριοπαθούς στάσης που είχε προς τους ηττημένους αντάρτες του εμφυλίου 1946-1949, οδήγησε στην καθαίρεσή του από την Πρωθυπουργία στα τέλη του καλοκαιριού.¹⁴² Ήρθε η ώρα να δούμε τις προσπάθειες ένταξης της Ελλάδας στον πόλεμο και την διάθεση πολεμικού εφοδιασμού.

3.4. Η Ελλάδα και η είσοδος στον πόλεμο

Η Ελληνική κυβέρνηση δεχόταν συνεχείς πιέσεις, τόσο από το εσωτερικό της χώρας (βλ. Αντιπολίτευση Τσαλδάρη) όσο κι από τους αμερικανούς Πρέσβεις, οι οποίοι έρχονταν σε συνεχείς επαφές με Έλληνες αξιωματούχους, για την βοήθεια μέσω στρατιωτικών δυνάμεων. Ο Υφυπουργός Πολίτης και ο Αρχιστράτηγος έρχονταν καθημερινά σε συνομιλίες, μεταξύ τους αλλά και με τον ειδικό απεσταλμένο Πρέσβη των αμερικανών, κ. Μάινορ¹⁴³, ο οποίος επισκέφτηκε αυτοπροσώπως τον Πολίτη. Ο Πολίτης, ο οποίος ήταν στην μέση των γεγονότων και προσπαθούσε να βρει την μέγιστη ικανή λύση για βοήθεια προς την Κορέα, είχε συνομιλήσει και με τον στρατηγό Τζένκινς¹⁴⁴, προσπαθώντας να διαπιστώσει την άποψή τους για την Ελληνική συμβολή στον πόλεμο της Κορέας. Μην ξεχνάμε ότι μια πιθανή αποχώρηση μεγάλου μέρους της στρατιωτικής δύναμης της Ελλάδας θα μπορούσε να δημιουργήσει αναταράξεις στην περιοχή των βαλκανίων, πράγμα μη επιθυμητό από τους αμερικανούς.¹⁴⁵ Πάντως, ως προς το γεγονός της απομάκρυνσης ελληνικών στρατευμάτων ήταν και ο Γενικός Γραμματέας του

¹⁴⁰ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Πρακτικά της Βουλής των Ελλήνων, Συνεδρίαση Ν', 5 Ιουλίου 1950

¹⁴¹ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Πρακτικά της Βουλής των Ελλήνων, Συνεδρίαση ΝΑ', 6 Ιουλίου 1950

¹⁴² Για περισσότερες πληροφορίες για το τέλος της Κυβέρνησης Πλαστήρα, βλ. Κεφάλαιο Β'

¹⁴³ Αμερικανός Επιτετραμμένος Πρέσβης στην Ελλάδα

¹⁴⁴ Στρατηγός της Αμερικανικής Στρατιωτικής Αποστολής στην Ελλάδα. Είχε αντικαταστήσει τον Van Fleet

¹⁴⁵ Εφημερίδα «Ελευθερία», ο κ. Μάινορ Επισκέφθη Χθες τον κ. Ιωάννη Πολίτη, 14 Ιουλίου 1950, σ. 4 – Αρχείο ΥΠΕΞ, Α.Π. ΙΒ/39850/Α3/ΚΟΡΕΑ, ΥΠΕΞ/Γραφείο Μόνιμου Υφυπουργού, Συνομιλία του κ. Υφυπουργού μετά του Στρατηγού Jenkins Αρχηγού της εν Ελλάδι Στρατιωτικής Αμερικανικής Αποστολής, 15 Ιουλίου 1950

Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, καθώς πίστευε ότι η Ελλάδα είχε υποχρέωση προς τον ΟΗΕ να προστατέψει ‘τα νώτα’ τους στην θέση των βαλκανίων, σε μια ενδεχόμενη επίθεση των κομμουνιστών της Ανατολικής Ευρώπης.¹⁴⁶

Ο Παπάγος και ο Πολίτης σκεφτόντουσαν ποια θα μπορούσε να είναι η πιο ικανή λύση διάθεσης βοήθειας προς τους αμερικανούς, χωρίς η Ελλάδα να αντιμετωπίσει πρόβλημα στην οικονομία της, αλλά στα ενεργά πολεμικά της χέρια. Στην σκέψη τους ήρθε η διάθεση κάποιων πολεμικών αεροπλάνων, τύπου Ντακότα¹⁴⁷, για την βοήθεια στην μεταφορά εφοδίων ή στρατιωτών. Βέβαια, για την επικυροποίηση των στοιχείων, που σκέφτονταν, ο Παπάγος έπρεπε να συνομιλήσει με τον αρχηγό του Γενικού Επιτελείου αεροπορίας, κ. Εμμανούλ Κελαϊδη. Για τις ενέργειες αυτές και τις συνομιλίες Παπάγου και Κελαϊδη για την διάθεση αεροπλανοφόρων ως βοήθεια στην Κορέα τα συναντάμε στο προσωπικό έργο του τελευταίου.¹⁴⁸ Στα χέρια του Υφυπουργού Πολίτη ήρθε και η σκέψη για μια πιο ‘ζουμερή’ απόφαση στρατιωτικής βοήθειας. Πιο συγκεκριμένα, ο Αθανάσιος Πολίτης πρότεινε την διάθεση ενός Τάγματος ξηράς, πολεμικά αεροσκάφη και ενός αντιτορπιλικού. Τέτοια πρόταση ήταν όντως πολύ γενναιόδωρη, αν αναλογιστεί κανείς το μέγεθος της στρατιωτικής δύναμης της Ελλάδας και αυτά που προτάθηκαν να δωθούν ως βοήθεια και είναι αρκετά πιθανό να έμεναν εκστασιασμένοι οι αμερικανοί.¹⁴⁹ Γίνεται λοιπόν κατανοητό, σε πόσο δύσκολη βρισκόταν ο Έλληνας Υφυπουργός, αναλογιζόμενος ποια θα ήταν η καλύτερη δυνατή λύση.

Στις 19 Ιουνίου 1950 έχουμε την επίσημη αποστολή από τον Πρωθυπουργό Πλαστήρα προς την Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ελλάδος στον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών, η οποία έκανε επίσημο ότι η Ελλάδα θα προχωρήσει στην διάθεση ‘*6 μεταφορικών αεροπλάνων τύπου Ντακότα μαζί με το πλήρωμά τους*’, ενώ αιτιολόγησε και τους λόγους, για τους οποίους η ελληνική κυβέρνηση αδυνατούσε να αποστείλλει στρατιωτική βοήθεια χερσαίων δυνάμεων. Ολοκλήρωσε με την αναφορά ότι θα πρέπει να αντιμετωπιστεί η ραγδαία και αδικαιολόγητη εξάπλωση των κομμουνιστών και στην διαφύλαξη της

¹⁴⁶ Αρχείο ΥΠΕΞ, Ελληνική Πρεσβεία προς ΥΠΕΞ/Γ’ Πολιτική Διεύθυνση, τηλεγράφημα 10505, 15 Ιουλίου 1950

¹⁴⁷ Για περισσότερες πληροφορίες για τα πολεμικά αεροσκάφη τύπου Ντακότα C-47, βλ. Wikipedia, *Douglas C-47 Skytrain*, (https://en.wikipedia.org/wiki/Douglas_C-47_Skytrain)

¹⁴⁸ Ε. Κελαϊδης, *Αναμνήσεις από την Αεροπορίαν. Η Συμμετοχή της εις τους Εθνικούς Αγώνες 1924-1954*, Αθήνα 1972

¹⁴⁹ Αρχείο ΥΠΕΞ, Ελληνική Πρεσβεία προς ΥΠΕΞ/Γ’ Πολιτική Διεύθυνση, τηλεγράφημα 10520, 15 Ιουλίου 1950

ειρήνης.¹⁵⁰ Η αρχική στάση της Ελλάδας για την κατάσταση στην Κορέα ικανοποίησε σε πολύ μεγάλο βαθμό την αμερικανική κοινή πολιτική γνώμη. Οι αποφάσεις που λήφθηκαν είχαν ενθουσιώδη αποδοχή. Αυτό απααντάτε και στην ελληνικό τύπο της εποχής.¹⁵¹

Ενώ λοιπόν όλα έβαιναν καλώς και η Ελλάδα είχε συμφωνήσει για την διάθεση 6 αεροπλάνων για βοήθεια προς τα Ηνωμένα Έθνη, στα τέλη του Αυγούστου του 1950 ήρθε ένα γεγονός, που θα συνταράξει την ελληνική κυβέρνηση του Σοφοκλή Βενιζέλου πλέον, καθώς ο Πλαστήρας είχε οδηγηθεί σε παραίτηση.¹⁵² Η τουρκική κυβέρνηση, σε προσπάθεια να έχει την εύνοια της Αμερικής, αποφάσισε στις 18 Ιουλίου 1950 να διαθέσει μια ολόκληρη Ταξιαρχία για την χερσαία πολεμική ενδυνάμωση των Ηνωμένων Εθνών.¹⁵³ Αυτή η κίνηση του Τουρκικού Κοινοβουλίου οδήγησε την Ουάσινγκτον να δημιουργήσει ένα πολύ θετικό κλίμα για το ‘πρόσωπό’ της. Η Αμερική εκτίμησε την προσφορά της Τουρκίας και περίμενε και από την Ελλάδα να πράξει το ίδιο, έστω και συμβολικά. Ενώ και άλλες χώρες αποφάσισαν να ανεβάσουν την προσφορά βοήθειά τους προς τον ‘κοινό εχθρό’.¹⁵⁴ Παρατηρούμε δηλαδή ολική ανατροπή του σκηνικού και της αμερικανικής συμπεριφοράς, οι οποία λίγες μέρες πριν είχαν αποδεχθεί την βοήθεια της Ελλάδος και οι ίδιοι ανέφεραν ότι δεν πρέπει να αποδυναμωθεί ο στρατός της Ελλάδας για την διατήρηση της ισορροπίας της περιοχής. Στις 23 Αυγούστου 1950, ο Υφυπουργός Πολίτης συντάσσει ένα κείμενο-επιστολή, στην οποία αναφέρει ότι σε συνάντησή του με τον Τζένκινς, έμαθε ότι η Αμερική επιζητούσε την αποστολή ελληνικών χερσαίων δυνάμεων για την ενίσχυση του μετώπου της Κορέας. Επίσης, ανέφερε και το ότι λίγο καιρό πριν είχαν συμφωνήσει ότι δεν πρέπει να αποδυναμωθεί ο ελληνικός στρατός. Ενώ, ολοκληρώνει με το γεγονός ότι με την αδυναμία αποστολής ελληνικών χερσαίων δυνάμεων, θα δημιουργούσε ένα αίσθημα αδυναμίας της Ελλάδας και επίσης, ότι η Αμερική επιζητούσε την άμεση αποστολή των τουρκικών στρατευμάτων.¹⁵⁵ Και σαν να μην έφταναν όλα αυτά, σύμφωνα

¹⁵⁰ Αρχείο ΥΠΕΞ, ΥΠΕΞ/Γ’ Πολιτική Διεύθυνση προς Ελληνική ΜΑ/ΟΗΕ, τηλεγράφημα 40006, 19 Ιουλίου 1950

¹⁵¹ Εφημερίδα «Ελευθερία», *Εξάιρεται η Στάσις της Ελλάδος εις το Κορεατικόν*, 17 Αυγούστου 1950, σ. 1

¹⁵² Για τις συνεχόμενες εναλλαγές στην εξουσία και άλλες πληροφορίες της τότε πολιτικής σκηνής, βλ. Σ. Αναστασάκος, *Ο Πλαστήρας και η Εποχή του, Γ’ 1933-1953*, Αθήνα 2007

¹⁵³ Ε. Αθανασοπούλου, *Τουρκία: Αναζήτηση Ασφάλειας: Αμερικανο-βρετανικά συμφέροντα*, Αθήνα 1999, σ. 290

¹⁵⁴ Αρχείο FRUS, *The Deputy Under Secretary of State (Matthews) to the Special Assistant Secretary of Defense for Foreign Military Affairs and Assistance (Burns)*, Washington 25 Ιουλίου 1950, σ. 473-474

¹⁵⁵ Αρχείο ΥΠΕΞ, Α.Π. ΙΒ/44143/Α3/ΚΟΡΕΑ, ΥΠΕΞ/Γραφείο Μόνιμου Υφυπουργού, *Σημείωμα*. 23 Αυγούστου 1950

με την εφημερίδα «Ελευθερία», ο ο Τρούμαν σε δηλώσεις του αποκάλυψε ότι η Τουρκία έκανε πλέον επίσημη πρόταση για ένταξη στην Ατλαντική Συμμαχία (ΝΑΤΟ), ενώ η Ελλάδα δεν είχε πραγματοποιήσει ακόμη καμία επίσημη πρόταση, πράγμα το οποίο δεν ισχύει, καθώς προηγουμένως είχαμε αναφέρει στην εργασία ότι ο Τσαλδάρης πίεζε συνεχώς για ένταξη της Ελλάδας στο ΝΑΤΟ.¹⁵⁶

Όπως καταλαβαίνουμε, αυτό το γεγονός οδήγησε την ελληνική κυβέρνηση σε αμηχανία και δεν ήξερε πως να αντιδράσει. Από την μία είχε πληροφορίες ότι η αίτηση και η προσφορά της Τουρκίας απορρίφθηκαν.¹⁵⁷ Από την άλλη απέστειλλε μήνυμα στην ελληνική Πρεσβεία της Αμερικής να προσπαθήσει να μάθει αν όντως η αίτηση απορρίφθηκε και αν η αίτηση διάθεσης των ελληνικών αεροσκαφών γινόταν αποδεκτή.¹⁵⁸

Κατ' αυτόν τον τρόπο, φτάνουμε στις 31 Αυγούστου 1950, όπου πλέον είναι ξεκάθαρο ότι η Τουρκία έκανε αίτηση για την διάθεση στρατού ξηράς, ύψους μιας Ταξιαρχίας, δηλαδή 4.500 άνδρες.¹⁵⁹ Η ελληνική κυβέρνηση έπρεπε να αντιδράσει γρήγορα και να μην κωλυσιεργήσει περαιτέρω. Έτσι, την ίδια ημέρα, οι εφημερίδες της εποχής στα πρωτοσέλιδά τους οργίαζαν ότι η Ελλάδα θα στείλει εν τέλει στρατό ξηράς.¹⁶⁰ Η Ελλάδα ενημερώνει στις 2 Σεπτεμβρίου 1950 την Αμερική μέσω του Κύρου ότι είναι έτοιμη να προσφέρει στρατό ξηράς.¹⁶¹ Μέσα από το αρχειακό υλικό του Υπουργείου Εξωτερικών μαθαίνουμε ότι η εκτίμηση της δύναμης των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων που θα αποσταλούν στην κορεατική χερσόνησο θα έχει το ύψος μιας ταξιαρχίας, δηλαδή περίπου 3.500 άνδρες.¹⁶² Τέλος, σύμφωνα με το Γενικό Επιτελείο Στρατού, η δύναμη μιας ταξιαρχίας πεζικού περιελάμβανε: «*Λόχο Στρατηγείου, 3 Τάγματα Πεζικού, Λόχο Μηχανικού, Λόχο Διαβιβάσεων, Λόχο Υγειονομικού, Λόχο Μεταφορών, Λόχο Τεχνικού,*

¹⁵⁶ Εφημερίδα «Ελευθερία», *Προς Συμμετοχήν της Τουρκίας εις το Ατλαντικόν, δεν Υπέβαλεν Αίτησιν η Ελλάς*, 21 Αυγούστου 1950, σ. 1

¹⁵⁷ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Αρχείο Ι. Πολίτη, Ίδρυμα Μουσείου Μπενάκη, από Ελληνική Μόνιμη Αντιπροσωπεία στα Ηνωμένα Έθνη προς ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση, τηλεγράφημα 3925, 1 Σεπτεμβρίου 1950

¹⁵⁸ Αρχείο ΥΠΕΞ, ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση προς Ελληνική Πρεσβεία στην Ουάσινγκτον, τηλεγράφημα 43962, 28 Αυγούστου 1950

¹⁵⁹ Αρχείο ΥΠΕΞ, Ελληνική Πρεσβεία στην Ουάσινγκτον προς ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση, τηλεγράφημα 44632, 1 Σεπτεμβρίου 1950

¹⁶⁰ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Εφημερίδα «Ελευθερία», *Ελληνικόν Τάγμα εις την Κορέα, Συνεργασία Βενιζέλου-Παπανδρέου*, 1 Σεπτεμβρίου 1950

¹⁶¹ Αρχείο ΥΠΕΞ, ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση προς Ελληνική ΜΑ/ΟΗΕ, έγγραφο 44664, 1 Σεπτεμβρίου 1950

¹⁶² Αρχείο ΥΠΕΞ, ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση προς Ελληνική Πρεσβεία Χάγης, έγγραφο 44878, 6 Σεπτεμβρίου 1950

*Τμήμα Στρατιωτικής Αστυνομίας και Ταχυδρομικό Γραφείο. Η συνολική δύναμη ανέρχεται στους 3.500 άνδρες».*¹⁶³

3.5. Από την Ιντσόν στο τέλος του πολέμου

Έχοντας αναλύσει την διπλωματική σκηνή της διεθνούς σκηνής τις πρώτες μέρες του πολέμου, ήρθε η ώρα να περάσουμε και στο στρατιωτικό κομμάτι του πολέμου. Στις 15 Σεπτεμβρίου 1950 ήρθε η ώρα της αντεπίθεσης των αμερικανών και του στρατεύματος του ΟΗΕ, με την αποβίβαση στρατιωτικών δυνάμεων στην περιοχή της Ιντσόν¹⁶⁴. Ο στρατηγός ΜακΆρθουρ θα επινοήσει ένα περίπλοκο σχέδιο για επίθεση από ξηρά και θάλασσα με την βοήθεια και των εναέριων μέσων.¹⁶⁵

Όπως μας πληροφορεί ο M. L. Lanning, οι δυνάμεις του ΟΗΕ ήταν: «320 θωρηκτά, 4 αεροπλανοφόρα και 70.000 άνδρες από εννέα χώρες του ΟΗΕ».¹⁶⁶ Η επιχείρηση στην Ιντσόν από τον ΜακΆρθουρ ονομάστηκε «Χρωμίτης». Μετά από πολλούς βομβαρδισμούς και θανατηφόρες μάχες, οι στρατιώτες του ΜακΆρθουρ καταφέρνουν να καταλάβουν το σημαντικό νησί Βόλμι Ντο. Η Ιντσόν είχε περάσει στα χέρια των επιτηθέμενων μονάδων του ΟΗΕ. Οι βορειοκορεατικές μονάδες το έβαλαν στα πόδια, έχοντας υποστεί σοβαρότατες απώλειες, ενώ για τις συμμαχικές μετρούμε ελάχιστα θύματα. Οι πιο πολλοί ήταν τραυματίες. Εδώ πρέπει να αναφέρουμε ότι στην μάχη της Ιντσόν αιχμαλωτίστηκαν περίπου 134.000 βορειοκορεάτες.¹⁶⁷

Στα τέλη του Σεπτεμβρίου, οι δυνάμεις από Πουσάν και Ιντσόν ενώθηκαν και διέλυσαν ένα πολύ μεγάλο μέρος του βορειοκορεατικού στρατού. Λίγες μέρες αργότερα, την 1^η Οκτωβρίου 1950, ο ΜακΆρθουρ, με το σθένος του νικητή, λέει στους

¹⁶³ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Η Ιστορία της Οργάνωσης του Ελληνικού Στρατού. 1821-1954*, Αθήνα 2005, σ. 402-403

¹⁶⁴ Για περισσότερες πληροφορίες για την μάχη της Ιντσόν, βλ. Μηχανή του Χρόνου, *Η τολμηρή επιχείρηση του Αμερικανού στρατηγού ΜακΆρθουρ στην Κορέα*, (<https://www.mixanitouxronou.gr/i-tolmiri-epichirisi-tou-amerikanou-stratigou-makarthur-stin-korea-sti-machi-tis-intson-sinetripse-tous-voriokoreates-tou-kim-il-soungk-pou-ichan-ismalli-sto-noto-me-skopo-na-epanenosoun-ti-chora-di/>)

¹⁶⁵ M. L. Lanning, *Οι 100 Μεγαλύτερες Μάχες όλων των Εποχών. Μεγάλες μάχες που χάραξαν την ιστορία του κόσμου*, Αθήνα, 2004, σ. 353 - D. Horowitz, *Από την Γιάλα στο Βιετνάμ. Ανατομία της Διεθνούς Πολιτικής Ζωής (1945-1967)*, Αθήνα 1975, σ. 169-170

¹⁶⁶ M. L. Lanning, *Οι 100 Μεγαλύτερες Μάχες όλων των Εποχών. Μεγάλες μάχες που χάραξαν την ιστορία του κόσμου*, Αθήνα 2004, σ. 353

¹⁶⁷ Πολεμικό Μουσείο Αθηνών, Ντοκιμαντέρ «Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα Κορέας», (διαθέσιμο στο: <https://www.youtube.com/watch?v=xIycfSMBfPM>)

βορειοκορεάτες στρατιώτες να παραδωθούν και να σταματήσουν οι εχθροπραξίες.¹⁶⁸ Οι βορειοκορεάτες υποχώρησαν στην γραμμή του 38^{ου} παραλλήλου. Οι εντολές προς τον ΜακΆρθουρ ήταν για καταστροφή του βορειοκορεατικού στρατού, πράγμα που πέτυχε σε ένα μεγάλο βαθμό, καθώς ήταν αδύνατο να εξαλείψει όλον τον αντίπαλο στρατό. Αν και υπήρξαν σκέψεις για εισβολή στην περιοχή της Βορείου Κορέας, η κινητοποίηση για αυτήν την πράξη σταμάτησε μετά από παρέμβαση του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών.¹⁶⁹ Παρ' όλα αυτά, οι συμμαχικές δυνάμεις έφτασαν ως την πρωτεύουσα της Βορείου Κορέας, όπου και έγινε η επόμενη μεγάλη μάχη του δόθηκε ανάμεσα στον στρατό του ΟΗΕ και τις δυνάμεις της Βορείου Κορέας ήταν στην Πυονγιάνγκ στις 17/19 Οκτωβρίου 1950. Θα καταφέρει να νικήσει ο στρατός του ΟΗΕ, όμως με την επέμβαση των Κινέζων θα τους ωθήσει να αποχώρησουν από την Β. Κορέα.¹⁷⁰ Συγκεκριμένα, ο ΜακΆρθουρ και τα Αμερικανικά στρατεύματα έφθασαν έως τις όχθες σχεδόν του ποταμού Γιαλού.¹⁷¹ Παράλληλα με αυτό, οι συμμαχικές δυνάμεις του ΟΗΕ, σπρώχνοντας τους βουρειοκορεάτες εκτός της Νοτίου Κορέα έφθασαν έως τον ποταμό Γιαλού, ο οποίος ήταν φυσικό σύνορο ανάμεσα σε Βόρεια Κορέα και Κίνα, πράγμα το οποίο δεν άρεσε καθόλου στον Κινέζο ηγέτη Μάο Ζεντονγκ.¹⁷²

Καταλαβαίνουμε ότι η κίνηση αυτή του ΜακΆρθουρ δεν άρεσε καθόλου στον Πρόεδρο Τρούμαν, ο οποίος το τελευταίο που ήθελε ήταν η ανάμιξη των Κινέζων στον πόλεμο στην πλευρά των βορειοκορεατών και των σοβιετικών συμμάχων τους. Στις 11 Απριλίου του 1951, ο Τρούμαν αναγκάζεται να καθαίρει τον ΜακΆρθουρ από τα καθήκοντά του ως γενικός αρχηγός των στρατευμάτων του ΟΗΕ, καθώς ο τελευταίος έκανε ό, τι μπορούσε για να προκαλέσει πόλεμο με τους κομμουνιστές της Κίνας, αφού έκανε προκλητικές δηλώσεις για «καθολική νίκη επί των κομμουνιστών». Ο ΜακΆρθουρ

¹⁶⁸ M. L. Lanning, *Οι 100 Μεγαλύτερες Μάχες όλων των Εποχών. Μεγάλες μάχες που χάραξαν την ιστορία του κόσμου*, Αθήνα 2004, σ. 353-354 - D. Horowitz, *Από την Γιάλτα στο Βιετνάμ. Ανατομία της Διεθνούς Πολιτικής Ζωής (1945-1967)*, Αθήνα 1975, σ. 170-171

¹⁶⁹ D. Horowitz, *Από την Γιάλτα στο Βιετνάμ. Ανατομία της Διεθνούς Πολιτικής Ζωής (1945-1967)*, Αθήνα 1975, σ. 170-171

¹⁷⁰ Wikipedia, Battle of Pyongyang (1950), ([https://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_Pyongyang_\(1950\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_Pyongyang_(1950))), τελευταία πρόσβαση στις 13/08/2021)

¹⁷¹ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Θέματα Στρατιωτικής Ιστορίας*, Αθήνα, 1999, σ. 431 (διαθέσιμο στο: https://www.academia.edu/17963243/%CE%A3%CE%A4%CE%A1%CE%91%CE%A4%CE%99%CE%A9%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97_%CE%99%CE%A3%CE%A4%CE%9F%CE%A1%CE%99%CE%91)

¹⁷² History, *Korean War*, 9 Σεπτεμβρίου 2009, (https://www.history.com/topics/korea/korean-war#section_3), τελευταία πρόσβαση στις 13/08/2021)

είχε ξεπεράσει τις αρμοδιότητές του σαν διοικητής και ενεργούσε συνεχώς παρατυπικά.¹⁷³ Αντικαταστάτης του ΜακΆρθουρ ορίστηκε ο στρατηγός Ρίτζγουεϊ. Τελικά, οι Κινέζοι αποφασίζουν να εισέλθουν στον πόλεμο τον Νοέμβριο του 1950, μετά από προτροπή και των σοβιετικών, με ύψος στρατιωτικής διάθεσης περίοππου τις 200.000 άνδρες!¹⁷⁴ Η αντεπίθεση των συνασπισμένων δυνάμεων της Β. Κορέας – Κίνας θα καταφέρουν να επανακαταλάβουν την Σεούλ στις αρχές του Ιανουαρίου 1951 (4-15), ενώ σιγά σιγά και οι σοβιετικοί αρχίζουν να στέλνουν τις πρώτες στρατιωτικές βοήθειες στην χερσόνησο της Κορέας.¹⁷⁵ Με την επιχείρηση ‘Ripper’, οι δυνάμεις του ΟΗΕ κατάφεραν να οδηγήσουν τις κομμουνιστικές δυνάμεις πίσω στον 38^ο παράλληλο και έτσι ξαναπαίρνουν την Σεούλ.¹⁷⁶

Τα επόμενα δύο χρόνια θα ακολουθήσουν πολλές αιματηρές μάχες. Όμως, από το καλοκαίρι του 1951 είχαν αρχίσει διεργασίες για την υπογραφή συνθηκολόγησης και ανακωχής ανάμεσα στους αντιμαχόμενους στο Καεσόγκ. Turner Joy (ΟΗΕ), Nam Il (Β. Κορέα) και Hsieh Fang (Κίνα) ξεκίνησαν τις διαπραγματεύσεις. Οι διαπραγματεύσεις συναχίστηκαν στην περιοχή της Πανμουτζόμ (Panmunjom). Πάντως, στα τέλη του 1951 οι βορειοκορεάτες εξαπέλυσαν νέα επίθεση.¹⁷⁷ Στις 17 Ιουλίου 1953, τελικά έχουμε την οριστική κατάπαυση του πυρός, με την συνθηκολόγηση της Βορείου Κορέας και της ήττας των κομμουνιστών ιμπεριαλιστών στρατιωτών της.¹⁷⁸ Όπως αναφέρει ο Ευανθής Χατζηβασιλείου: «Ο 38^{ος} παράλληλος αποτέλεσε με την αποστρατικοποιημένη ζώνη από τότε ως σήμερα το διαχωριστικό σύνορο δύο χωρών μετά από έναν τριετή πόλεμο».¹⁷⁹

Όσον αφορά τα θύματα του πολέμου, άλλες πηγές αναφέρουν 2 εκατομμύρια κι άλλες τα ανεβάζουν έως και 5 εκατομμύρια θύματα, στρατιώτες και πολίτες. Πιο συγκεκριμένα, περίπου 100.000 με 200.000 χιλιάδες νεκροί για τις συμμαχικές δυνάμεις

¹⁷³ ΓΕΣ/ΔΙΣ, ό. π.– Για περισσότερες πληροφορίες για τις πράξεις του ΜακΆρθουρ, βλ. D. Horowitz, *Από την Γιάλτα στο Βιετνάμ. Ανατομία της Διεθνούς Πολιτικής Ζωής (1945-1967)*, Αθήνα 1975

¹⁷⁴ Σαν Σήμερα, *Ο Πόλεμος της Κορέας*, (<https://www.sansimera.gr/articles/456>, τελευταία πρόσβαση στις 18/08/2021) – Ε. Χατζηβασιλείου, *Εισαγωγή στην ιστορία του μεταπολεμικού κόσμου*, Αθήνα 2001, σ. 125

¹⁷⁵ Ε. Χατζηβασιλείου, ό. π., σ. 125

¹⁷⁶ Για περισσότερες πληροφορίες για την επιχείρηση ‘Ripper’, βλ. Wikipedia, *Operation Ripper*, (https://en.wikipedia.org/wiki/Operation_Ripper, τελευταία πρόσβαση στις 13/08/2021)

¹⁷⁷ L. Blomstedt, *Truman, Congress and Korea: The Politics of America's First Undeclared War*, 2016, σ. 136-162 - History, *Korean War*, 9 Σεπτεμβρίου 2009, (https://www.history.com/topics/korea/korean-war#section_3, τελευταία πρόσβαση στις 13/08/2021)

¹⁷⁸ M. L. Lanning, *Οι 100 Μεγαλύτερες Μάχες όλων των Εποχών. Μεγάλες μάχες που χάραξαν την ιστορία του κόσμου*, Αθήνα 2004, σ. 354

¹⁷⁹ Ε. Χατζηβασιλείου, ό. π., σ. 126

του ΟΗΕ και της Νοτίου Κορέας, με πάνω από 250.000 τραυματίες (100.000-380.000), ενώ για τις συμμαχικές δυνάμεις των κομμουνιστών (Β. Κορέα, Κίνα και Σοβιετική Ένωση) έχουμε πάνω από 400.000 νεκρούς και σχεδόν 1 εκατομμύριο τραυματίες. Επίσης, τα θύματα αμάχων του πολέμου, κυρίως οι πολίτες της Νοτίου Κορέας, όπου έγιναν και οι περισσότερες μάχες αναφέρονται περίπου στους 1 εκατομμύριο νεκρούς, τραυματισμένους και αγνωστούς.¹⁸⁰ Για τις ηρωικές μάχες στα πεδία της κορεατικής χερσονήσου του Ελληνικού Εκστρατευτικού Σώματος ήρθε η ώρα μιλήσουμε στο επόμενο κεφάλαιο της διπλωματικής μας εργασίας.

¹⁸⁰ Σαν Σήμερα, *Ο Πόλεμος της Κορέας*, (<https://www.sansimera.gr/articles/456>, τελευταία πρόσβαση στις 18/08/2021) - History, *Korean War*, 9 Σεπτεμβρίου 2009, (https://www.history.com/topics/korea/korean-war#section_3, τελευταία πρόσβαση στις 13/08/2021) – Allan Millett, *Korean War 1950-1953*, 18 Ιουνίου 2021, (<https://www.britannica.com/event/Korean-War>, τελευταία πρόσβαση στις 13/08/2021)

Δ' Κεφάλαιο

Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα

Όπως είδαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο, αν και η αρχική προσφορά της Ελλάδας των 6 μεταφορικών αεροπλάνων είχε γίνει δεκτή με ιδιαίτερη ευχαρίστηση, μετά την προσφορά στρατού ξηράς από την Τουρκία, οι αμερικανικές δυνάμεις, καθώς και ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ, Τρλίγκβε Λη, πίεζαν συνεχώς την ελληνική κυβέρνηση για την προσφορά χερσαίας στρατιωτικής δύναμης για την ενίσχυση του πολέμου της Κορέας. Η ελληνική κυβέρνηση ουσιαστικά αναγκάστηκε να αποδεχθεί την απαίτηση των Συμμάχων, καθώς διέβλεπε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής είχαν αρχίσει να βλέπουν πιο φιλικά την Τουρκική πλευρά. Έτσι, τον Σεπτέμβριο του 1950 αποφασίζει την δημιουργία μιας Ταξιαρχίας για την στρατιωτική βοήθεια στην Κορέα.¹⁸¹ Συγκεκριμένα, ο Leffler μας πληροφορεί ότι η προσφορά της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 1950 μιας πλήρους Ταξιαρχίας από την ελληνική κυβέρνηση για την στρατιωτική ενίσχυση των χερσαίων συνάμεων του ΟΗΕ στην μάχη της χερσονήσου της Κορέας έγινε αποδεκτή σε πελάγη χαράς από τους αμερικανούς, καθώς και ο ίδιος ο Τρούμαν παραλλήλιζε την Ελλάδα με την Κορέα.¹⁸²

Σ' αυτό το κεφάλαιο θα γίνει εκτενής λόγος για την δημιουργία του ΕΚΣΕ (Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα) στα τέλη του 1950, καθώς και για την αναχώρησή του για το επικίνδυνο ταξίδι στον πόλεμο της κορεατικής χερσονήσου.

4.1. Η δημιουργία του ΕΚΣΕ

Αρχικά πρέπει να αναφερθεί ότι η δημιουργία ενός αξιόπιστου ελληνικού στρατεύματος για την αποστολή του στον πόλεμο της Κορέας ήταν ένα πολύ δύσκολο εγχείρημα, αφού ο στρατός εκείνη την εποχή ήταν αρκετά αποδιοργανωμένος και χρειαζόταν κάποιος μορφής βοήθεια. Οι αμερικανοί, έτσι, αποφάσισαν να βοηθήσουν στην ανασυγκρότηση του ελληνικού στρατού με το σχέδιο «Baker»¹⁸³, το οποίο προέβλεπε την δημιουργία μιας Ταξιαρχίας 3.500 ανδρών, καθώς η τότε ελληνική Ταξιαρχία έφτανε

¹⁸¹ Βλ. Κεφάλαιο Γ'

¹⁸² M. Leffler, *A Preponderance of Power: National Security, the Truman Administration and the Cold War*, California 1992, σ. 367

¹⁸³ Υπήρχαν δύο σχέδια (ABLE, BAKER), όμως το πρώτο δεν διασώζεται

περίπου τις 4.500 άνδρες, πράγμα υπερβολικό για τα ελληνικά δεδομένα της εποχής.¹⁸⁴ Η αμερικανική εμπλοκή στα εσωτερικά ζητήματα της Ελλάδος ήταν τόσο έντονη, που φαίνεται από τα αρχεία του ΓΕΣ/ΔΙΣ. Συγκεκριμένα, η JUSMAG (Joint United States Military Advisor Group) υπέβαλε χρονολογικό χάρτη για την προετοιμασία του σώματος (19 Σεπτεμβρίου) πριν καν το ΓΕΣ δώσει εντολή δημιουργίας για το ΕΚΣΕ (22 Σεπτεμβρίου).¹⁸⁵ Η διαταγή για την δημιουργία του Ελληνικού Εκστρατευτικού Σώματος δόθηκε από τον Αντιστράτηγο Κιτριλάκη.¹⁸⁶

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η ελληνική κυβέρνηση, με τις συνεχόμενες διαβουλεύσεις με τους στρατηγούς της, αποφάσισαν την δημιουργία μιας πλήρους Ταξιαρχίας για την αποστολή της στον πόλεμο της Κορέας, σε συνδυασμό με τα 6 μεταγωγικά αεροσκάφη που είχε ήδη προσφέρει. Η δύναμη της πλήρους Ταξιαρχίας θα περιελάμβανε περίπου 3.500 άνδρες, από τους οποίους οι 200 θα ήταν Αξιωματικοί, οι οποίοι ήταν ήδη μέλη του στρατού και όχι εθελοντές πολίτες, καθώς πάνω από 1.000 εθελοντές έκαναν αίτηση, σύμφωνα με τις εφημερίδες της εποχής. Πιο συγκεκριμένα, μετά από πολλές διαβουλεύσεις αποφασίστηκε ότι το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα θα αποτελούταν από την 42^η Ταξιαρχία της 9^{ης} Μερχαρχία, ενώ και τμήμα από την 1^η και 8^η Μεραρχία θα ολοκλήρωναν το παζλ. Ο ΕΚΣΕ θα μετέβαινε στην Λαμία στα τέλη του Σεπτεμβρίου (28 Σεπτεμβρίου), με σκοπό την εκπαίδευσή του, με πιθανή αναχώρηση τις πρώτες μέρες του Νοεμβρίου. Οι αμερικάνοι έδωσαν στο ΕΚΣΕ πολεμικό οπλισμό, ρουχισμό κ.α. για την ενδυνάμωσή του. Επίσης, την διοίκηση του ΕΚΣΕ ανέλαβε ο Σόλωνας Γκίκας.¹⁸⁷ Ο Ταξίαρχος Σόλωνας Γκίκας ήταν ένας άριστα εκπαιδευμένος άνθρωπος με μεγάλη στρατιωτική εμπειρία, κυρίως με τις αμερικανικές τακτικές, αφού είχε συνεργαστεί μαζί τους και είχε και πολύ καλές γνώσεις της αγγλικής γλώσσας, που ήταν βασικό προαπαιτούμενο. Ο ίδιος διεκδίκησε την διοίκηση του ΕΚΣΕ από την πρώτη

¹⁸⁴ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Αρχεία ΔΙΣ, Φάκελος 16Α/16/α/7 και 9 Μικτή Στρατιωτική Ομάδα Βοήθειας ΗΠΑ (ΜΣΟΒΗΠ), *Ενισχυμένη Χωριστή Ταξιαρχία Ελληνικού Εθνικού Στρατού Σχέδιο «BAKER»*, 6 Σεπτεμβρίου 1950 – ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Η Οργάνωση του Ελληνικού Στρατού 1821-1954*, Αθήνα 2005

¹⁸⁵ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Αρχείο ΔΙΣ, Φάκελος 16Α/19/Γ/2, Προτεινόμενος Χρονολογικός Πίνακας Ενεργειών Προετοιμασίας ΕΚΣΕ, Έγγραφο της JUSMAG, 19 Σεπτεμβρίου 1950

¹⁸⁶ Εφημερίδα «Εμπρός», *Εξεδόθη η Διαταγή προς Συγκρότησιν του Εκστρατευτικού Σώματος Κορέας*, 23 Σεπτεμβρίου 1950, σ. 6

¹⁸⁷ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικόν Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 29-30 – Αρχείο ΥΠΕΞ, ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση προς Ελληνική ΜΑ/ΟΗΕ, έγγραφο 45568, 11 Σεπτεμβρίου 1950 – Εφημερίδα «Εμπρός», *Εθελονταί δια την Κορέαν*, 8 Σεπτεμβρίου 1950, σ. 6

στιγμή και εξέφραζε την επιθυμία του συνεχώς.¹⁸⁸ Συνεχίζοντας, το ΓΕΣ/ΔΙΣ μας αναφέρει ότι η ελληνική κυβέρνηση θα αποστείλλει επιτελείο Αξιωματικών, το οποίο θα λειτουργεί ως σύνδεσμος πληροφοριών.¹⁸⁹

Οι αποφάσεις της ελληνικής κυβέρνησης, για την δημιουργία εκστρατευτικού σώματος μιας πλήρους Ταξιαρχίας με ονομασία ΕΚΣΕ (Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα)¹⁹⁰ και την διάθεση έξι μεταγωγικών αεροσκαφών τύπου Ντακότα και των πληρωμάτων τους, για την βοήθεια των πολεμικών σωμάτων του ΟΗΓΕ, ήταν πλέον επικυρωμένες. Έτσι δόθηκε εντολή στις Ελληνικές Πρεσβείες να το μεταβιβάσουν σε όλες τις Πρεσβείες και να διαδραματίσουν και αυτές τον ρόλο τους για μια πιο φιλική προσέγγιση προς την Ελλάδα. Το Σώμα του ΕΚΣΕ ήταν η περηφάνια όλης της Ελλάδος.¹⁹¹

Παρ' όλη την ευχαρίστηση και το θετικό κλίμα που επικρατούσε στις τάξεις της ελληνικής κυβέρνησης, αλλά και των αμερικανών συμβούλων, δεν έλειψαν και τα 'παρατράγουδα' στην Βουλή, αφού η αντιπολίτευση άσκησε έντονη κριτική για το υψηλό κόστος μιας τέτοιας δύναμης και 'γκρίνιαζε' για το πόσο δύσκολη θα ήταν η κάλυψη αυτού. Η αλήθεια είναι ότι το κόστος μιας τέτοιας αποστολής με τόσο μεγάλη εμβέλεια ήταν αρκετά δαπανηρή. Ειδικά αν αναλογιστούμε ότι στην Ελλάδα υπήρχαν παραμεθόριες περιοχές, που έχριζαν τόσο οικονομικής όσο και στρατιωτικής ενίσχυσης. Ευτυχώς, τα προβλήματα αυτά αντιμετωπίστηκαν γρήγορα, αφού τα θετικά νέα στην κορεατική χερσόνησο οδήγησαν στην λήψη απόφασης για μείωση των ανδρών του ΕΚΣΕ.¹⁹²

Πιο συγκεκριμένα, οι ευνοϊκές εξελίξεις, που διαδραματίζονταν στο μέτωπο της Κορέας, υπό τις οδηγίες του Στρατηγού ΜακΆρθουρ, ο οποίος με την νίκη στην Ιντσόν και την προώθηση ως την Σεούλ, κατάφερε να οδηγήσει τους βορειοκορεάτες ως προς τον 38^ο παράλληλο στα μέσα του Οκτωβρίου.¹⁹³ Αυτό οδήγησε τους αμερικανούς να αναθεωρήσουν τις στρατιωτικές δυνάμεις, που ζητούν από τις υπόλοιπες χώρες. Μια από

¹⁸⁸ Αρχείο ΔΙΣ, Φάκελος 16 Α/16/α/6, *Ατομική Αναφορά Ταξίαρχου Σόλωνος Γκίκα*, 4 Σεπτεμβρίου 1950 – Για περισσότερες πληροφορίες για τον Σ. Γκίκα, βλ. Γ. Καραγιωργας, *Οι Έλληνες στην Κορέα*, Αθήνα 1953

¹⁸⁹ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *ό. π.*, σ. 28-32

¹⁹⁰ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Πολεμικό Μουσείο Αθηνών, Ντοκιμαντέρ «*Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα Κορέας*», (διαθέσιμο στο: <https://www.youtube.com/watch?v=xIycfSMBfPM>)

¹⁹¹ Αρχείο ΥΠΕΞ, ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση προς Ελληνικές Διπλωματικές Αποστολές, *Δύναμη ΕΚΣΕ*, τηλεγράφημα 47496, 27 Σεπτεμβρίου 1950

¹⁹² ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Η Ιστορία της Οργάνωσης του Ελληνικού Στρατού 1821-1954*, Αθήνα 2005, σ. 427-459 – Για την μείωση του ΕΚΣΕ, βλ. Εφημερίδα «Ελευθερία», *Θα Σταλεί Τάγμα Αντί Ταξιαρχίας εις την Κορέαν*, 31 Οκτωβρίου 1950, σ.1

¹⁹³ Βλ. Κεφάλαιο Γ'

αυτές ήταν και η Ελλάδα, η οποία δέχθηκε πρόταση από τους αμερικανούς για μείωση της Ταξιαρχίας των 3.500 ανδρών σε ενισχυμένο Τάγμα των 1.000 ανδρών μαζί με το βοηθητικό προσωπικό. Ο Πρωθυπουργός Σοφοκλής Βενιζέλος εννοείται δέχθηκε την πρόταση των αμερικανών και ενημέρωσε και την Ελληνική ΜΑ/ΟΗΕ.¹⁹⁴ Έτσι, σύμφωνα με το Γενικό Επιτελείο Στρατού, ο Σόλωνας Γκίκας λαμβάνει την εντολή για την δημιουργία ενισχυμένου Τάγματος κι όχι Ταξιαρχίας για το ΕΚΣΕ για την αναχώρηση προς την Κορέα. Επικεφαλής του Τάγματος ορίστηκε ο Συνταγματάρχης του πεζικού Ιωάννης Δασκαλόπουλος και Διοικητής του Τάγματος ο Διονύσιος Αρμπούζης.¹⁹⁵ Η απόφαση αυτή ίσως και να στεναχώρησε ή ακόμα και να ενόχλησε το ΕΚΣΕ, αν αναλογιστούμε ότι σε μεγάλο κομμάτι του ήταν εθελοντές στρατιώτες, οι οποίοι ήθελαν να μεταβούν στην κορεατική χερσόνησο.¹⁹⁶

Το ΕΚΣΕ περιελάμβανε: «ομάδα διοικήσεως, έναν Λόχο διοικήσεως, τρεις Λόχους τυφεκιοφόρων, μία Διμοιρία όλμων, μία Διμοιρία πολυβόλων, μία Διμοιρία διαβιβάσεων, μία Διμοιρία σκαπανέων, μία Διμοιρία τραυματιοφορέων, μία Διμοιρία διαχειρίσεως, συνεργείο επισκευών και τμήμα ενισχύσεων.»¹⁹⁷

4.2. Η αναζήτηση των μελών του ΕΚΣΕ

Αρχικά, πρέπει να αναφέρουμε ότι στην εποχή για την οποία μιλάμε, ο στρατός ήταν υποχρεωτικός (όπως και στις μέρες), με την βασική διαφορά ότι οι στρατιώτες ήταν κληρωθέντες! Επίσης, η στρατιωτική θητεία την εποχή εκείνη ήταν σχεδόν 3 χρόνια, 24-36 μήνες.¹⁹⁸ Επίσης, σύμφωνα με το ΓΕΣ/ΔΙΣ, επειδή οι στρατιώτες θα πολεμούσαν στην Κορέα στην διάρκεια της θητείας τους, αποφασίστηκε ότι ανά έξι μήνες θα γινόταν αλλαγή στα στρατεύματα, τα οποία βρίσκονταν στην κορεατική χερσόνησο και θα είχαν και μείωση στην συνολική τους στρατιωτική θητεία.¹⁹⁹

Γι' αυτόν τον λόγο, αποφασίστηκε ότι η επιλογή των σωμάτων, που θα αποσταλλούν στην Κορέα, θα έπρεπε να είναι από το στρατιωτικό σώμα κι όχι εθελοντές

¹⁹⁴ Αρχείο ΥΠΕΞ, ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση προς Ελληνική ΜΑ/ΟΗΕ, τηλεγράφημα 51198, 6 Νοεμβρίου 1950

¹⁹⁵ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 29-30

¹⁹⁶ Για περισσότερες πληροφορίες για την συγκρότηση του ΕΚΣΕ και της ΕΒΑ, βλ. ΓΕΣ/ΔΕΝΔΗΣ, *Στρατιωτική Επιθεώρηση, Ο Κορεατικός Πόλεμος και το Εκστρατευτικό μας Σώμα*, Αθήνα 2014

¹⁹⁷ Στρατιωτική Επιθεώρηση, *Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα*, Αθήνα, 2004, σ. 109, (διαθέσιμο στο: <http://www.trikorfogr.gr/korea.pdf>)

¹⁹⁸ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Ιστορία του Ελληνικού Στρατού 1921-1997*, Αθήνα 1998, σ. 287.

¹⁹⁹ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 32

πολίτες, όπως προαναφέραμε. Επίσης, προτιμήθηκε η εθελοντική κατάταξη τμημάτων κι όχι μεμονομένων προσώπων, εκτός από τους Αξιωματικούς, οι οποίοι όσοι ήθελαν έκαναν μεμονομένες αιτήσεις. Ενώ ακόμα, πρέπει να γίνει λόγος στο ότι, ενώ η αρχική ιδέα ήταν να είναι εθελοντική η πρόθεση αιτήματος για την συμμετοχή στον πόλεμο της Κορέας, ουσιαστικά ήταν υπό διαταγές, καθώς πολλοί αποκλείστηκαν ως «μη κατάλληλοι». Η επιλογή του στρατεύματος του ΕΚΣΕ έγινε απ' όλες τις περιφέρειες της Ελλάδος, αφού το Σώμα εκπροσωπούσε όλη την ελληνική επικράτεια.²⁰⁰ Υπάρχουν βέβαια μαρτυρίες ότι ο παράγοντας της επιθυμίας ήταν λίγο πρόσχημα, καθώς πολλοί επιλέκθηκαν ή απορρίφθηκαν λόγω κάποιων κοινωνικών κριτηρίων, όπως μας αναφέρει ο Παγωμένος.²⁰¹

Οι περισσότεροι εθελοντές Αξιωματικοί, αλλά και απλοί οπλίτες, ήθελαν να συμμετέχουν στον πόλεμο, καθώς ένιωθαν την απέχθεια και το μίσος προς τους κομμουνιστές βορειοκορεάτες που επιτέθηκαν για τα ιμπεριαλιστικά τους σχέδια στην Νότιο Κορέα, μιας και ένα μόλις χρόνο πριν είχαν απαλλαχθεί από έναν αιματηρό εμφύλιο πόλεμο (1946-1949)²⁰² εναντίον των κομμουνιστών της Ελλάδας και ήθελαν να εξαλείψουν την κομμουνιστική απειλή. Επομένως, παρατηρούμε άλλο ένα «κοινωνικό» ή «δογματικό» κριτήριο, το οποίο λάμβαναν κατά νου οι αρμόδιοι για την επιλογή των ανδρών του ΕΚΣΕ.²⁰³ Ο Νίκος Μελιγκώνης, σε σεμιναριακή του μελέτη, χαρακτηριστικά αναφέρει: *«Το 1950 υπήρχαν πολίτες και στρατιώτες που αυτό που γνώριζαν καλύτερα από ο,τιδήποτε άλλο ήταν ο πόλεμος και που έτρεφαν συναισθήματα μίσους προς τους κομμουνιστές, συχνά λόγω προσωπικών εμπειριών. Αν αναλογιστούμε αυτή την κατάσταση, καταλαβαίνουμε πόσο εύκολο ήταν για πολλούς να δηλώσουν συμμετοχή στη νέα αντικομμουνιστική επιχείρηση και πολύ πιο εύκολο να την υποστηρίξουν ιδεολογικά ή έστω να την ανεχτούν. Ο πόλεμος στην Κορέα ήταν για αρκετούς εθελοντές που πήραν μέρος, μια λύση στην επαγγελματική τους αβεβαιότητα σε μια κοινωνία με τεράστια ανεργία (περίπου 40%). Η ελληνική κοινωνία των αρχών του 50 ήταν μια κοινωνία που αντιμετώπιζε ακόμα*

²⁰⁰ Αρχείο ΥΠΕΞ, ΥΠΕΞ/Γ' Πολιτική Διεύθυνση προς Ελληνικές Διπλωματικές Αποστολές, *Δύναμη ΕΚΣΕ*, τηλεφώνημα 47496, 27 Σεπτεμβρίου 1950

²⁰¹ Γ. Παγωμένος, *Το Ημερολόγιο ενός Έλληνα Στρατιώτη στον Πόλεμο της Κορέας. Ιανουάριος – Νοέμβριος 1953*, Αθήνα 2004, σ. 52

²⁰² Βλ. Κεφάλαιο Β'

²⁰³ Γ. Βακαλόπουλος, *Κορέα. 13^η Αποστολή*, Αθήνα 1974, σ. 20-21

και τη λέξη «πόλεμος» με πολύ διαφορετικό τρόπο από τις μετέπειτα, μιας και είχε συνηθίσει να βρίσκεται σε συνεχή εμπόλεμη κατάσταση για περίπου δέκα χρόνια».²⁰⁴

Ακόμα ένα κριτήριο για την επιλογή των στρατιωτών του ΕΚΣΕ ήταν η εμπειρία τους στα πεδία της μάχης. Πολλοί άνδρες ήταν ‘μπαρουτοκαπνισμένοι’ από τις συνεχόμενες μάχες, που γινόντουσαν, όπως το τέλος του Β’ Παγκοσμίου και ο Εμφύλιος της Ελλάδος. Έτσι, θα έπρεπε να είχαν μια αρκετά καλή εμπειρία στον πόλεμο. Ενώ ακόμα, έπρεπε να γνωρίζουν και την αγγλική γλώσσα, η οποία ήταν η βασική γλώσσα για τον συντονισμό των στρατευμάτων, καθώς αρκετοί θα συμμετείχαν είτε ως διερμηνείς είτε ως χειριστές ασυρμάτων. Καταλαβαίνουμε λοιπόν, ότι πέρα από την διάθεση για συμμετοχή στον πόλεμο, έπρεπε να τηρούνται κάποια κριτήρια, καθώς ένας λάθος συντονισμός, μία λανθασμένη πληροφορία, μία λανθασμένη ερμηνεία μπορούσε να οδηγήσει σε ολέθρια αποτελέσματα. Μέσα από το ντοκιμαντέρ της Μηχανής του Χρόνου, μαθαίνουμε ότι πολλοί κομμουνιστές στρατιώτες του εμφυλίου ζήτησαν να καταταγούν στον στρατό του ΕΚΣΕ, καθώς πίστευαν ότι με αυτήν τους την κίνηση θα μπορούσε να αφαιρέσουν το μαύρο στίγμα που τους είχε αποδοθεί και να ξανακερδίσουν την ζωή τους πίσω.²⁰⁵

4.3. Η προετοιμασία του ΕΚΣΕ και της ΕΒΑ

Όπως ήδη έχουμε προαναφέρει, η προετοιμασία του Ελληνικού Εκστρατευτικού Σώματος λάμβανε χώρα στην περιοχή της Λαμίας. Την προετοιμασία επέβλεπαν οι Σόλωνας Γκίκας (Διοικητής του ΕΚΣΕ), Θρασύβουλος Τσακαλώτος (Αντιστράτηγος) και οι Αμερικανοί Σύμβουλοι του ΕΚΣΕ. Από τις αρχές του 1951 άλλαξε

²⁰⁴ Ν. Μελιγκώνης, *Αντιδράσεις για την ελληνική συμμετοχή στον πόλεμο της Κορέας*, (https://www.academia.edu/31923218/%CE%91%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%B4%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82_%CE%B3%CE%B9%CE%B1_%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CF%83%CF%85%CE%BC%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%AE_%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BD_%CF%80%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%9A%CE%BF%CF%81%CE%AD%CE%B1%CF%82_doc?email_work_card=view-paper, τελευταία πρόσβαση στις 18/08/2021)

²⁰⁵ Υπουργείο Βετεράνων και Πατριωτικών Υποθέσεων Κορέας, *Οι Απόγονοι της Αθήνας. Η Ιστορία της Συμμετοχής του Εκστρατευτικού Σώματος Ελλάδος στον Κορεατικό Πόλεμο*, Αθήνα, 2006, σ. 173 – Μηχανή του Χρόνου, *Η Μεγάλη Εκστρατεία της Κορέας*, (<https://www.youtube.com/watch?v=ag8Z4oKXNNE>, τελευταία πρόσβαση στις 18/08/2021)

η τοποθεσία προετοιμασίας των αποστολών αντικατάστασης των ελληνικών στρατευμάτων της Κορέας και μεταφέρθηκε στο Καβούρι Αττικής.²⁰⁶

Μέσα από το αρχειακό υλικό της Διεύθυνσης Ιστορίας Στρατού μαθαίνουμε ότι οι δυνάμεις του ΕΚΣΕ ακολουθούσαν καθημερινό επίπονο πρόγραμμα ασκήσεων, παρόμοιο με των Ειδικών Δυνάμεων και των αμερικανών καταδρομέων, ώστε να είναι εντελώς προετοιμασμένοι για τις μάχες στην κορεατική χερσόνησο. Η σκληρότατη αυτή προετοιμασία διήρκησε περίπου 5 εβδομάδες. Οι αμερικανοί ήταν αρκετά πειστικοί για την πλήρη και συστηματική και συνεχή διενέργεια ασκήσεων.²⁰⁷ Ενώ, για την σημασία που δινόταν στο Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα, φαίνεται και στο ότι ο ίδιος ο Παπάγος έκανε επιθεωρήσεις στο σώμα, για να κρίνει αν είναι έτοιμο για να αναχωρήσει στην Κορέα.²⁰⁸

Οι εφημερίδες της εποχής αναφέρουν την εντατικότατη προετοιμασία των Ελλήνων στρατιωτών του ΕΚΣΕ και ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα έγινε μια αρκετά ικανοποιητική εκπαίδευση, χάρη στην οποία ο ΕΚΣΕ θα είναι έτοιμος να αναχωρήσει για την Κορέα την ίδια περίοδο με την αεροπορία.²⁰⁹ Την ίδια στιγμή μαθαίνουμε μέσα από τα αρχεία του Υπουργείου Εξωτερικών ότι η ελληνική κυβέρνηση αποφάσισε να ενισχύσει την αεροπορική της συνδρομή με ακόμα 2 ή 3 αεροπλάνα.²¹⁰

Η Ελληνική Πολεμική Αεροπορία, λοιπόν, θα συμμετέχει στον πόλεμο της Κορέας με ένα σμήνος της τάξεως των 6 ή 8 αεροπλάνων και των πληρωμάτων τους. Η ονομασία αυτού; 13^ο Σμήνος Μεταφορών, το οποίο ανήκε στην 355^η Μοίρα Τακτικών Μεταφορών με έδρα την Ελευσίνα. Η διαταγή για την δημιουργία του ήρθε από τον Αναστάσιο Βγενόπουλο (Υφυπουργό Αεροπορίας) στις 13 Οκτωβρίου 1950. Το 13^ο Σμήνος Μεταφορών της Ελληνικής Πολεμικής Αεροπορίας θα μείνει γνωστό με το όνομα

²⁰⁶ Γ. Παγωμένος, *Το Ημερολόγιο ενός Έλληνα Στρατιώτη στον Πόλεμο της Κορέας. Ιανουάριος – Νοέμβριος 1953*, Αθήνα 2004, σ. 113-115

²⁰⁷ Αρχείο ΔΙΣ, Φάκελος 16Α/20/Β/35, έγγραφο ΓΕΣ/Κλάδος «Ο»/Α5/Ι/233896/Φ1/7631/11 Μαΐου 1951

²⁰⁸ Εφημερίδα «Ελευθερία», *Ο Αρχιστράτηγος Επιθεώρησε την Ταξιαρχία δια την Κορέαν*, 18 Οκτωβρίου 1950, σ. 4

²⁰⁹ Εφημερίδα «Εμπρός», *Το Ελληνικόν Εκστρατευτικόν Σώμα Αναχωρεί δια την Κορέαν τον Νοέμβριον*, 14 Οκτωβρίου 1950, σ. 6

²¹⁰ Αρχείο ΥΠΠΕΞ, Ελληνική ΜΑ/ΟΗΕ προς τον Γενικό Γραμματέα ΗΕ, έγγραφο 4958, 13 Οκτωβρίου 1950

Ελληνική Βασιλική Αεροπορία (ΕΒΑ), λόγω της τεράστιας προσφοράς της στον πόλεμο.²¹¹

Συνεχίζοντας, πρέπει να αναφέρουμε την δυσκολία του εγχειρήματος αυτού, καθώς τα πληρώματα της ΕΒΑ δεν είχαν εμπειρία από τόσο μεγάλα ταξίδια, οπότε έπρεπε να δημιουργηθούν σχέδια πτήσεων για την διευκόλυνση των πιλότων. Επίσης, ένα πολύ σημαντικό θέμα, που έπρεπε να επιλυθεί, ήταν οι άδειες πτήσεις και οι συνεννοήσεις με κάθε χώρα από την οποία θα πέρναγε η ΕΒΑ, καθώς η διέλευση αεροσκαφών από χώρα σε χώρα – μέχρι και τις ημέρες μας – χρειάζεται συγκεκριμένη άδεια από την εκάστοτε χώρα. Ειδικά η Σαουδική Αραβία έθεσε βέτο, ώστε να μην περάσουν τα ελληνικά αεροπλάνα από τον εναέριο χώρο της, καθώς αυτά θα πέρναγαν από το Ισραήλ. Όπως καταλαβαίνουμε το εγχείρημα ήταν πολύ δύσκολο και ήθελε λεπτότατους χειρισμούς.²¹²

4.4. ΕΚΣΕ και ΕΒΑ φθάνουν στην Κορέα

4.4.1. ΕΒΑ

Η προετοιμασία και των δύο ελληνικών είχε πραγματοποιηθεί και ήταν έτοιμες να αναχωρήσουν για το μεγάλο ταξίδι της κορεατικής χερσονήσου. Ημερομηνία για την Ελληνική Βασιλική Αεροπορία ορίστηκε η 11^η Νοεμβρίου από το αεροδρόμιο της Ελευσίνας. Τα 8 πληρώματα της ΕΒΑ, αφού πρώτα ελέγχθηκαν από τον Υφυπουργό Βγενόπουλο, τον Κελαΐδη και τις λοιπές αντιπροσωπείες, πήραν τα τελευταία πολεμοφόδια τους και ήταν έτοιμοι να αναχωρήσουν. Τα αεροσκάφη της ΕΒΑ αναχώρησαν σε 2 παρατάξεις με σχηματισμό και αφού πέρασαν πάνω από την πόλη των Αθηναίων ξεκίνησαν για το ταξίδι προς την Κορέα. Στα 8 αεροσκάφη Ντακότα υπήρχαν 67 οπλίτες και αξιωματικοί. Διοικητής του Σμήνους ορίστηκε ο Επισμηναγός Ανδρέας Γκορέγκο, ενώ αρχηγός της αποστολής ο Επισμηναγός Ιωάννης Χατζάκης.²¹³

²¹¹ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικόν Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 182-188 – Για περισσότερες πληροφορίες για την ΕΒΑ, βλ. Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *Ελληνικά Φτερά στον Πόλεμο της Κορέας. Η δράση του 13^{ου} Σμήνους Μεταφορών 1950-1955*, Αθήνα 2005

²¹² Αρχείο ΥΠΠΕΞ, Ελληνική Πρεσβεία στην Ουάσινγκτον προς Γ' Πολιτική Διεύθυνση, έγγραφο 10856, 17 Οκτωβρίου 195

²¹³ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικόν Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 182-188 – Για περισσότερες πληροφορίες για την ΕΒΑ, βλ. Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *Ελληνικά Φτερά στον Πόλεμο της Κορέας. Η δράση του 13^{ου} Σμήνους Μεταφορών 1950-1955*, Αθήνα 2005

Το ταξίδι της ΕΒΑ διήρκησε 57 ώρες και 46 λεπτά και κατά σειρά πέρασε από: Λευκωσία της Κύπρου, Νταχράν της Σαουδικής Αραβίας, Καράτσι του Πακιστά, Νέο Δελχί της Ινδίας, Αλαχανμπάντ των Ινίων, Καλκούτα των Ινδιών, Μπανγκόκ του Σιάμ, Σαϊγκόν της Ινδοκίνας, Μανίλα των Φιλιππίνων, Νάχα της Οκινάουας και τέλος Ικαζούκι της Ιαπωνίας στο νησί Κιούσου. Η ΕΒΑ φθάνει την 1^η Δεκεμβρίου 1950.²¹⁴

Από τον Πανελλήνιο Σύνδεσμο Αεροπορίας μαθαίνουμε ότι η ΕΒΑ έγινε αποδεκτή σε πελάγη χαράς, καθώς ήταν η μοναδική μη αμερικανική αεροπορική βοήθεια μέχρι εκείνη την στιγμή. Όταν κατέφθασαν τα πληρώματα της ΕΒΑ τους έγινε μια γρήγορη ξενάγηση όση ώρα επισκεύαζαν τα ελληνικά ταλαιπωρημένα αεροπλάνα οι αμερικανοί τεχνικοί. Επίσης, τους δόθηκε και ο απαραίτητος εξοπλισμός από τις αμερικανικές δυνάμεις για την εισχώρηση στον πόλεμο. Μετά την ξεκούραση από το μεγάλο αυτό ταξίδι, τα ελληνικά αεροπλάνα μετέβησαν στην Hungnam, ώστε να αρχίσουν τις δικές τους ενέργειες για τον πόλεμο της Κορέας.²¹⁵

Η Ελληνική Βασιλική Αεροπορία παρέμεινε στην κορεατική χερσόνησο από τις 4 Δεκεμβρίου 1950 έως τις 26 Μαρτίου 1955 και εκτέλεσε 2.916 αποστολές σε σχεδόν 13.777 ώρες πτήσεως. Στις αποστολές αυτές μεταφέρθηκαν 70.568 επιβάτες, 9.243 τραυματίες, 11.104.550 λίβρες υλικού, ενώ 17.000 λίβρες χρησιμοποιήθηκαν από την ΕΒΑ στις δικές της αποστολές. Συνολικά υπηρέτησαν 89 αξιωματικοί και 308 οπλίτες της Ελληνικής Πολεμικής Αεροπορίας. Η Ελλάδα έχασε 4 αεροπλάνα μαζί με τα πληρώματά τους και 12 αξιωματικούς. Συνολικές απώλειες των Ελλήνων ήταν 186 νεκροί και 610 τραυματίες. Στις 23 Μαΐου 1955 η ΕΒΑ προσγειώνεται στο αεροδρόμιο της Ελευσίνας ολοκληρώνοντας αυτόν τον άθλο των 5 ετών στην κορεατική χερσόνησο, σε μια πτήση 54 ωρών και 30 λεπτών.²¹⁶

4.4.2. ΕΚΣΕ

Λίγες μέρες μετά την αναχώρηση της ΕΒΑ ήταν η ώρα του Τάγματος του ΕΚΣΕ να αναχωρήσει προς την κορεατική χερσόνησο. Συγκεκριμένα, η επιβίβαση στο αμερικανικό πλοίο Χάαν έγινε στις 15 Νοεμβρίου 1950, καθώς τα ελληνικά πλοία δεν ήταν

²¹⁴ Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *Ελληνικά Φτερά στον Πόλεμο της Κορέας. Η δράση του 13^{ου} Σμήνους Μεταφορών 1950-1955*, Αθήνα 2005, σ. 53-54

²¹⁵ Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *ό. π.*, σ. 24-25

²¹⁶ Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *ό. π.*, σ. 119-145

κατάλληλα για υπερατλαντικά ταξίδια. Προηγουμένως είχε πραγματοποιηθεί τελετή για τους στρατιώτες του ΕΚΣΕ, με παρόντες τον Βασιλιά, τον Βενιζέλο, τον Παπάγο και όλους τους Ανώτατους Αξιωματικούς και Πρέσβεις. Ο Συνταγματάρχης Δασκαλόπουλος κατέθεσε στεφάνι στο μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη, ενώ ο Βασιλιάς του παρέδωσε την σημαία του Ελληνικού Εκστρατευτικού Σώματος. Ο Δασκαλόπουλος ανέφερε ότι θα τιμήσουν την Ελληνική Σημαία με όλο τους το 'είναι'. Ακόμα, και ο Τζένκινς τους έδωσε ως ενθύμιο δώρο κάποια περίστροφα. Ο Παπάγος ανέφερε ότι η αποστολή του ΕΚΣΕ στην Κορέα ήταν τεράστια τιμή και υποχρέωση προς όλους τους συμμετέχοντες και αποτελούσε τιμή και για την ίδια την Ελλάδα η βοήθεια προς τον ΟΗΕ. Το ταξίδι του Τάγματος διήρκησε 24 μέρες και έφθασε στο λιμάνι του Πουσάν στις 9 Δεκεμβρίου 1950, όπου και εντάχθηκαν στο 7^ο Σύνταγμα της 1^{ης} Αμερικανικής Μεραρχίας. Στις 10 Δεκεμβρίου το Τάγμα οδηγήθηκε στην βάση Κ-1, όπου και του δόθηκε ο απαραίτητος εξοπλισμός, όπως οπλισμός, ρουχισμός, πυρομαχικά και άλλα απαραίτητα αντικείμενα. Στις 14 Δεκεμβρίου το Τάγμα οδηγήθηκε στην Σουβόν, περίπου 25 χιλιόμετρα νότια της Σεούλ, όπου κι από εκεί θα άρχιζε το δικό του ταξίδι στις μάχες του Πολέμου της Κορέας και θα πρωταγωνιστούσε.²¹⁷

Στις 16 Ιανουαρίου 1954 η Ελλάδα αποστέλλει ένα ακόμα Τάγμα και αναβαθμίζεται σε Σύνταγμα, όμως στις 8 Μαΐου 1955 το επαναφέρει στην Ελλάδα. Τον Ιούλιο του ίδιου έτους αποχωρεί το μισό από το υπόλοιπο Τάγμα που είχε μείνει και μετατρέπεται σε Λόχο. Στις 11 Δεκεμβρίου 1955 έχουμε την οριστική απόσυρση των ελληνικών στρατευμάτων του ΕΚΣΕ, ενώ μέχρι τις αρχές του 1956 παρέμειναν γύρω στους 10 Έλληνες του ΕΚΣΕ. Στον πόλεμο της Κορέας συμμετείχαν συνολικά 669 Αξιωματικοί και 9.586 οπλίτες και 20 αξιωματικοί στο Γενικό Στρατηγείο του ΟΗΕ. Ο ΕΚΣΕ είχε 14 αξιωματικούς και 168 οπλίτες νεκρούς, ενώ 33 αξιωματικούς και 577 οπλίτες τραυματίες. Το έργο του Ελληνικού Εκστρατευτικού Σώματος στην Κορέα ήταν τόσο σημαντικό, ώστε του απονομήθηκαν τιμητικές διακρίσεις από Ελλάδα και ΟΗΕ και τιμήθηκε με μετάλλια και ένσημα. Γενικά, ο ΕΚΣΕ πρωταγωνίστησε και με την ανδρεία και το θάρρος που έδειξε στα πεδία των μαχών θα μείνει για πάντα χαραγμένος στις μνήμες των ανθρώπων,

²¹⁷ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 29-33 - Γ. Καράγιωργας, *Οι Έλληνες στην Κορέα*, Αθήνα 1953, σ. 5 - Στρατιωτική Επιθεώρηση, *Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα*, Αθήνα 2004, σ. 110, (διαθέσιμο στο: <http://www.trikorfo.gr/korea.pdf>)

Ελλήνων, Αμερικάνων, ακόμα και Νοτιοκορεατών, οι οποίοι μέχρι και σήμερα τιμούν την μνήμη τους.²¹⁸

4.5. Τα Μετάλλια

Οι Έλληνες στρατιώτες του Ελληνικού Εκστρατευτικού Σώματος, αλλά και οι αεροπόροι της Ελληνικής Βασιλικής Αεροπορίας τιμήθηκαν και διακρίθηκαν όσο κανένα άλλο εκστρατευτικό σώμα στα χρώματα της Κορέας. Είχαν τις περισσότερες Ηθικές Διακρίσεις. Η ανδρεία, το θάρρος, το σθένος ψυχής και η μαχητικότητα των Ελλήνων πολεμιστών αναγνωρίστηκε από τον διεθνή Τύπο της εποχής. Όλοι μίλαγαν με τα καλύτερα λόγια για τους Έλληνες μαχητές. Τα μετάλλια που έλαβε το ΕΚΣΕ και η ΕΒΑ μόνο τυχαία δεν ήταν για την γενναία βοήθεια που προσέφεραν στην μακρινή εκείνη χερσόνησο και αναγνωρίστηκε από όλους. Το ΕΚΣΕ τιμήθηκε με Εύθημο Μνεία και Ευαρέσκεια από τον Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών, Χάρρυ Τρούμαν, αλλά και του Προέδρου της Δημοκρατίας της Κορέας. Πιο συγκεκριμένα, οι Έλληνες στρατιώτες και η Ελληνική Πολεμική Σημαία του Τάγματος τιμήθηκαν με 6 Πολεμικούς Χρυσούς Σταυρούς, 32 Ασημένιους και 110 Χάλκινους. Ενώ, οι αεροπόροι του 13^{ου} Σμήνους της ΕΒΑ τιμήθηκαν με 19 Αεροπορικά Μετάλλια. Ακόμα, η Δημοκρατία της Κορέας τίμησε το ΕΚΣΕ με το Μετάλλιο της Πολεμικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας της Κορέας. Τέλος, ίσως το πιο σημαντικό Μετάλλιο, που δόθηκε στους Έλληνες, ήταν αυτό που δόθηκε στον πρώτο Έλληνα πεσόντα του πολέμου, τον Σταύρο Δρακόπουλο. Το Μετάλλιο ονομαζόταν το Χρυσό Αστéρι της Τιμής.²¹⁹

Ολοκληρώνοντας, πρέπει να γίνει λόγος για το σπουδαίο μνημείο που έχτισαν οι Νοτιοκορεάτες προς τιμήν των Ελλήνων. Το μνημείο είναι σπουδαίο, όχι λόγω της μεγαλεπίβολής του αξίας προφανώς, αλλά λόγω της ηθικής του αξίας, καθώς οι Νοτιοκορεάτες ήταν και είναι ευγνώμονες προς τους Έλληνες για την σπουδαία δράση τους. Προς τιμήν των πεσόντων έκτισαν μνημείο κοντά στην Σεούλ, που σύμφωνα με το

²¹⁸ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικόν Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 178-185 - Υπουργείο Βετεράνων και Πατριωτικών Υποθέσεων Κορέας, *Οι Απόγονοι της Αθήνας. Η Ιστορία της Συμμετοχής του Εκστρατευτικού Σώματος Ελλάδος στον Κορεατικό Πόλεμο*, Αθήνα 2006, σ. 101-105 – Βλ. Αρχαία Ιδρύματος Μουσείου Μπενάκη, Αρχείο Σοφοκλή Βενιζέλου

²¹⁹ K. Ingraham, *Honors, Medals and Awards of the Korean War*, New York 1993, σ. 90 - Πολεμικό Μουσείο Αθηνών, Ντοκιμαντέρ «Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα Κορέας», (διαθέσιμο στο: <https://www.youtube.com/watch?v=xIycfSMBfPM>) - Στρατιωτική Επιθεώρηση, *Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα*, Αθήνα 2004, σ. 118, (διαθέσιμο στο: <http://www.trikorfo.gr/korea.pdf>)

ντοκιμαντέρ του Πολεμικού Μουσείου Αθηνών (στο λεπτό 19:20 – 19:33) αναγράφει: «Οι γενναίοι στρατιώτες αυτοί της Ελλάδας εσάρκωσαν το εὐδαιμον, το ελεύθερον, το δ' ελεύθερον το ἔμψυχον. Τιμή και Δόξα τοις πεσούσι πολεμισταίς».²²⁰ Σε άλλη πλάκα ως μνημείο για τους Έλληνες αγωνιστές υπάρχει η εξιστόρηση της ιστορίας του ΕΚΣΕ, ενώ τέλος, στο Πολεμικό Μουσείο της Σεούλ υπάρχουν αναγεγραμμένα τα ονόματα των πεσόντων Ελλήνων και αναθηματική πλάκα προς τιμήν τους.²²¹

4.6. Επιμέρους στοιχεία των Ελλήνων του ΕΚΣΕ

Πέραν της πλούσιας πολεμικής συνεισφοράς του το ΕΚΣΕ πραγματοποίησε και κάποια ανδραγαθήματα για τους Κορεάτες και επέδειξε για άλλη μια φορά το ήθος του. Αρχικά, μέσω του ντοκιμαντέρ της Μηχανής του Χρόνου μαθαίνουμε σε πόσο άθλια κατάσταση βρισκόντουσαν οι Κορεάτες, μικροί και μεγάλοι, λόγω του τρομερού πολέμου, που είχε ξεσπάσει στην κορεατική χερσόνησο. Η χώρα τους είχε καταστραφεί από τις μάχες και αυτοί πείναγαν και κρύωναν. Έψαχναν να βρουν λίγα χρήματα για να μπορέσουν να τραφούν ή τροφή ή ενδύματα (καθώς μην ξεχνάμε ότι στην Κορέα ο χειμώνας έφθανε τους -20 βαθμούς κελσίου). Γι' αυτό, πολλοί πατεράδες εκπνόνρευαν τις κόρες τους στους στρατιώτες για ένα κομμάτι ψωμί. Οι Έλληνες όχι μόνο δεν διέπραξαν τέτοιες πράξεις, αλλά σε πολλές περιπτώσεις είτε δίνανε χρήματα στους πολίτες είτε έδιναν κρυσφήγετο σε νεαρά ορφανά ανήλικα παιδιά και τα είχαν υπό την προστασία τους.²²²

Επίσης, οι Ιερείς έπαιζαν πολύ σημαντικό ρόλο για το θάρρος και το κουράγιο των Ελλήνων αγωνιστών, αφού έκαναν συνεχώς προσευχές και λειτουργίες για αυτούς και πολλές φορές στην πρώτη γραμμή της μάχης. Τέλος, οι Έλληνες έκτισαν μια εκκλησία στην Κορέα για να τους θυμούνται. Η Ορθόδοξη εκκλησία του Αγίου Νικολάου στο κέντρο της Σεούλ κοσμεί ακόμα την όμορφη πρωτεύουσα και θυμίζει τους αγώνες των

²²⁰ Πολεμικό Μουσείο Αθηνών, Ντοκιμαντέρ «Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα Κορέας», (διαθέσιμο στο: <https://www.youtube.com/watch?v=xIycfSMBfPM>)

²²¹ Χ. Σ., *Μνημεία Ελλήνων Πεσόντων στην Κορέα*, 26/12/2018, (διαθέσιμο στο: http://pigamiavolta.blogspot.com/2018/12/blog-post_26.html http://pigamiavolta.blogspot.com/2018/12/blog-post_26.html, τελευταία πρόσβαση στις 21/08/2021) – Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Αρχεία Ελληνικής Δημοκρατίας, (διαθέσιμα στο: <https://www.mfa.gr/missionsabroad/republic-of-korea>)

²²² Μηχανή του Χρόνου, *Η Μεγάλη Εκστρατεία της Κορέας*, (<https://www.youtube.com/watch?v=ag8Z4oKXNNE>, τελευταία πρόσβαση στις 21/08/2021) - ΓΕΣ/ΔΕΝΔΗΣ, Στρατιωτική Επιθεώρηση, *Ο Κορεατικός Πόλεμος και το Εκστρατευτικό μας Σώμα*, Αθήνα 2014, σ. 22

Ελλήνων. Τέλος, πλούσιο ήταν και το υγειονομικό έργο των Ελλήνων στην Κορέα, οι οποίοι φρόντιζαν τα ανήλικα, κυρίως, παιδιά. Ενώ βάρφτισαν και μερικά από αυτά.²²³

²²³ ΓΕΣ/ΔΕΝΔΗΣ, ο. π., σ. 22 – Θέματα Στρατιωτικής Ιστορίας, *Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα-ΕΚΣΕ (1950-1955)*, (https://stratistoria.wordpress.com/1901-1950/19500625-korea/1950_korea-ekse/, τελευταία πρόσβαση στις: 21/08/2021) – Για το φιλανθρωπικό έργο των Ελλήνων, βλ. Στρατιωτική Επιθεώρηση, *Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα*, Αθήνα 2004, σ. 117, (διαθέσιμο στο: <http://www.trikorfogr.gr/korea.pdf>)

Ε' Κεφάλαιο

Οι Έλληνες στον Πόλεμο της Κορέας

Στα προηγούμενα κεφάλαια αναλύσαμε την κατάσταση της διεθνούς πολιτικής σκηνής, της ελληνικής πολιτικής σκηνής, την έκρηξη του μεγαλύτερου πολέμου του Ψυχρού Πολέμου, τον Πόλεμο της Κορέας, και μιλήσαμε για την δημιουργία και την προετοιμασία του Ελληνικού Εκστρατευτικού Σώματος, καθώς και της Ελληνικής Βασιλικής Αεροπορίας. Στο 5^ο και τελευταίο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας, ήρθε η ώρα να κάνουμε λόγο για τις πολεμικές επιχειρήσεις, που έλαβαν μέρος τα δύο εκστρατευτικά ελληνικά Σώματα. Ξεκινώντας από τα τέλη του 1950 και φτάνοντας έως τα τέλη του 1955, όπου και δόθηκε εντολή για να επιστρέψουν στην Ελλάδα.

Πριν όμως μπούμε σε λεπτομερέστερη ανάλυση των πολεμικών επιχειρήσεων του ΕΚΣΕ και της ΕΒΑ, πρέπει να αναφερθούμε σε μερικά άλλα στοιχεία. Αρχικά, έχουμε ήδη αναφέρει ότι το Τάγμα του ΕΚΣΕ, όταν κατέφθασε στην κορεατική χερσόνησο, εντάχθηκε αρμονικά ως 4^ο Τάγμα στο 7^ο Σύνταγμα Ιππικούτης 1^{ης} Αμερικανικής Μεραρχίας, οι οποίοι τους υποδέχτηκαν με χαρά και φρόντισαν να τους δώσουν τα κατάλληλα εφόδια για την διεξαγωγή του πολέμου, όπως εκρηκτικά, όπλα, ιματισμό κ.α., καθώς και τα απαραίτητα στοιχεία για τον πόλεμο.²²⁴

Συνεχίζοντας, πρέπει να αναφέρουμε και τις εντονότερες δυσκολίες, τις οποίες αντιμετώπισε το εκστρατευτικό μας σώμα, οι οποίες ουκ ολίγες ήταν. Συγκεκριμένα, η κορεατική χερσόνησος βρίσκεται περίπου στον ίδιο παράλληλο με την Ελλάδα,²²⁵ όμως παρουσιάζει τεράστιες διαφορές, όσον αφορά το κλίμα της. Από τον Πολεμικό Αντιποκριτή Γ. Καραγιωργα, καθώς και από το ντοκιμαντέρ της Μηχανής του Χρόνου, μαθαίνουμε ότι μόλις έφτασαν οι Έλληνες στρατιώτες στην Κορέα αντίκρυσαν ένα κατάλευκο τοπίο από το πυκνώδες στρωμένο χιόνι που υπήρχε στην περιοχή, με βαθμούς έως και -20 βαθμούς κελσίου, ενώ την καλοκαιρινή περίοδο η ζέστη και η σκόνη έκαναν την ατμόσφαιρα αποπνικτική, ενώ και τα τρωκτικά της περιοχής έφεραν πολύ σημαντικές και θανατηφόρες ασθένειες. Αυτό φαίνεται και από το γεγονός ότι από τις πρώτες κιόλας

²²⁴ Βλ. Κεφάλαιο Δ'

²²⁵ Σύμφωνα με το Πολεμικό Μουσείο των Αθηνών, ο 38^{ος} Παράλληλος συνάπτεται με το Κανάλι της Κορίνθου και την διαδρομή που διέσχισε ο Λεωνίδας με τους 300 Σπαρτιάτες στον δρόμο προς τις Θερμοπύλες, στο λεπτό 01:22', (<https://www.youtube.com/watch?v=xIycfSMBfPM>, τελευταία πρόσβαση στις 20/08/2021)

μέρες, οι Έλληνες θρήνησαν τον πρώτο τους νεκρό, όχι από μάχη, αλλά από το πολιτικό κρύο, που επικρατούσε στην περιοχή. Οι εφημερίδες της εποχής έγραφαν: «*Έλλην Στρατιώτης Απεβίωσε εις την Κορέαν από το Ψύχος. Εκοιμήθη εν έξω από την σκηνήν του και ευρέθη την πρωίαν νεκρός*». Ο νεκρός στρατιώτης ονομαζόταν Σταύρος-Μιχαήλ Δρακόπουλος.²²⁶ Παρατηρούμε, λοιπόν, ότι οι Έλληνες Μαχητές είχαν να αντιμετωπίσουν, εκτός από τον εχθρό, και ένα πολύ δύσκολο και αφιλόξενο μέρος, το οποίο δημιουργούσε σοβαρότατα προβλήματα στην υγεία των πολεμιστών.²²⁷ Ήρθε η ώρα να περάσουμε και στις πολεμικές επιχειρήσεις του ΕΚΣΕ και της ΕΒΑ.

5.1. Οι πολεμικές επιχειρήσεις του ΕΚΣΕ²²⁸

Από τις 30 Δεκεμβρίου 1950, το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα είχε μεταφερθεί στην αμυντική θέση Κούμο-Ρη, με σκοπό την άμυνα και την προστασία της Σεούλ, καθώς η θέση βρισκόταν 25 χιλιόμετρα βορειοανατολικά της πόλης. Ουσιαστικά, οι Έλληνες στρατιώτες είχαν τοποθετηθεί κοντά στον 38^ο Παράλληλο, ανάμεσα στις κομμουνιστικές δυνάμεις της Βορείου Κορέας και της Σεούλ. Σύμφωνα με το ΓΕΣ, οι Έλληνες σε μόλις τρεις ημέρες κατάφεραν να ολοκληρώσουν όλο το πρόγραμμα των αμυντικών έργων, που είχαν σχεδιαστεί, όπως χαρακώματα, καταφύγια, ατομικές θέσεις μάχης κ.α. Το γεγονός αυτό οδήγησε στα πολύ θετικά σχόλια για την εργατικότητα και την πειθαρχία των Ελλήνων από τους Αμερικανούς. Μετά από αυτό, τις πρώτες μέρες του Ιανουαρίου του 1951, οι Έλληνες διατάχθηκαν να οργανωθούν σε αμυντικές θέσεις στον άξονα Σεούλ – Σουβόν.²²⁹

Λίγες μέρες αργότερα, διατάχθηκαν να κατευθυνθούν προς την τοποθεσία Κουάν-Νι και συγκεκριμένα στην πρώτη γραμμή του Συντάγματος. Σ' αυτό το σημείο έκανε καθημερινούς περιπόλους και έστηνε συνεχείς ενέδρες προς τους κινέζους. Κάπως έτσι, φθάνουμε στα τέλη του Ιανουαρίου του 1951 και συγκεκριμένα στις 29-30

²²⁶ Για το συγκεκριμένο σημείο, βλ. Μηχανή του Χρόνου, *Η Μεγάλη Εκστρατεία της Κορέας*, λεπτό 19:53', (<https://www.youtube.com/watch?v=ag8Z4oKXNNE>, τελευταία πρόσβαση στις 20/08/2021) - ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 34-37

²²⁷ Γ. Καράγιωργας, *Οι Έλληνες στην Κορέα*, Αθήνα 1953, σ. 40-41 - Μηχανή του Χρόνου, *Η Μεγάλη Εκστρατεία της Κορέας*, (<https://www.youtube.com/watch?v=ag8Z4oKXNNE>, τελευταία πρόσβαση στις 20/08/2021)

²²⁸ Για όλες τις πολεμικές επιχειρήσεις του ΕΚΣΕ και της ΕΒΑ, βλ. Στρατιωτική Επιθεώρηση, *Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα*, Αθήνα 2004, σ. 111-116, (διαθέσιμο στο: <http://www.trikorfogr.gr/korea.pdf>).

²²⁹ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 34-37

Ιανουαρίου, όπου και οι Έλληνες στρατιώτες του ΕΚΣΕ θα πραγματοποιήσουν την πρώτη τους μεγάλη μάχη ενάντια των κινεζικών στρατευμάτων στο Ύψωμα 381. Στο Ύψωμα 381 είχε παραταχθεί ο 3^{ος} Λόχος των Ελλήνων. Η θέση του Ύψωματος 381 ήταν σημαντικότερη και νευραλγική για το αμερικανικό πολεμικό σχέδιο, καθώς έλεγχε τις οδικές διαβάσεις προς τις πόλεις Ικτσόν και Σουβόν, και αποτελούσαν άξονες ανεφοδιασμού του κεντροδυτικού μετώπου. Αν ο Συμμαχικός στρατός έχανε αυτήν την θέση θα ήταν καταστροφή. Αντίπαλη δύναμη για τον ΕΚΣΕ ήταν το 334^ο Κινεζικό Σύνταγμα. Η τακτική των κινεζικών δυνάμεων ήταν να επιτίθενται τις πρώτες βραδινές ώρες, όταν οι στρατιώτες ξεκουράζονταν και με αυτόν τον τρόπο είχαν καταφέρει πολλές φορές να αιφνιδιάσουν τους αμερικανούς στρατιώτες. Έτσι, και σε αυτήν την περίπτωση οι κινεζικές δυνάμεις επιτέθηκαν με τον ίδιο τρόπο, δημιουργώντας ένα κύμα οχλαγωγίας και ανεξέλεγκτου θορύβου. Οι Έλληνες στρατιώτες δεν κοιμόντουσαν όμως, καθώς περίμεναν μια ενδεχόμενη επίθεση και παρά τον αρχικό τους αιφνιδιασμό και δείχνοντας μεγαλείο ψυχής μπήκαν αμέσως στην μάχη. Η μάχη ήταν αιματηρή. Οι Κινέζοι κατάφεραν να φθάσουν έως τα ελληνικά χαρακώματα και οι Έλληνες στρατιώτες πολεμούσαν με σθένος και ανδρεία και ηρωισμό, χωρίς την βοήθεια του συμμαχικού πυροβολίου. Μόνοι τους. Ακόμα και με γυμνά χέρια πολέμαγαν μερικοί, καθώς οι σφαίρες τελείωναν. Σκληρές μάχες σώμα με σώμα. Η πρώτη επίθεση των κινέζων αναχαιτίστηκε μεν, αλλά οι ίδιοι επανήλθαν με περισσότερες δυνάμεις. Ο 3^{ος} Λόχος ενισχύθηκε από τον 2^ο Λόχο, στον οποίο είχε δοθεί εντολή να προσεγγίσει το Ύψωμα 381. Ενωμένοι οι δύο ελληνικοί Λόχοι κατάφεραν με μεγαλείο ψυχής να απεκρούσουν τους Κινέζους, οι οποίοι μέτρησαν πολλά θύματα, περίπου 800 νεκροί και τραυματίες. Ενώ από ελληνικής πλευράς, υπήρξαν 1 νεκρός αξιωματικός και 10 νεκροί οπλίτες, ενώ 3 αξιωματικοί και 10 οπλίτες τραυματίστηκαν. Ο πρώτος Έλληνας νεκρός στο πεδίο της μάχης ήταν ο ανθυπολοχαγός Απόστολος Σταθιάς.²³⁰ Για τον Απόστολο Σταθιά, οι εφημερίδες της εποχής γράφουν: «Έπεσε αγωνιζόμενος ηρωικός εις το Ύψωμα 381 εις την μεγάλην νυχτερινήν μάχην της 29^{ης}

²³⁰ Μηχανή του Χρόνου, *Η Μεγάλη Εκστρατεία της Κορέας*, (<https://www.youtube.com/watch?v=ag8Z4oKXNNE>, τελευταία πρόσβαση στις 20/08/2021) - Πολεμικό Μουσείο Αθηνών, Ντοκιμαντέρ «Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα Κορέας», (διαθέσιμο στο: <https://www.youtube.com/watch?v=xIycfSMBfPM>) – Η. Μαγκλίνης, «Κορέα, Ύψωμα 381. Η Πρώτη Μεγάλη Μάχη του Ελληνικού Τάγματος» στο *Στρατιωτική Ιστορία*, Αθήνα 2002, σ. 6-17 - ΓΕΣ/ΔΕΝΔΗΣ, *Στρατιωτική Επιθεώρηση, Ο Κορεατικός Πόλεμος και το Εκστρατευτικό μας Σώμα*, Αθήνα 2014, σ. 19

*Ιανουαρίου 1951 εναντίον των Κινέζων Κομμουνιστών».*²³¹ Για την μεγάλη επιτυχία αυτή των Ελλήνων στρατιωτών, το ΓΕΣ αναφέρει ότι σχολιάστηκε με εγκωμιαστικό τρόπο από τον διεθνή Τύπο, καθώς και από τους αμερικανούς Στρατηγούς. Όλοι ανέφεραν την γενναιότητα και την ανδρεία των Ελλήνων.²³²

Μετά από αυτήν την μεγάλη επιτυχία του Ελληνικού Εκστρατευτικού Σώματος, δόθηκε εντολή να μεταβούν στο Ύψωμα 402, όπου στις 8 με 10 Φεβρουαρίου 1951 θα αντιμετώπιζαν εκ νέου τις κινεζικές δυνάμεις. Η εντολή για την μάχη του Ύψωματος 402 δόθηκε καθώς αυτό ήταν το τελευταίο στρατηγικό σημείο, που ήλεγχαν οι κομμουνιστές νότια του ποταμού Χαν. Η περιοχή της μάχης ήταν πολύ δύσβατη. Δέντρα, ανωμαλία δρόμων και νάρκες από τους Κινέζους έκαναν την ζωή των αγωνιστών δύσκολη. Αν και αριθμητικά οι κινεζικές δυνάμεις ήταν κατά πολύ περισσότερες, οι συντονισμένες επιθέσεις των Συμμάχων με βόμβες Ναπάλμ²³³, την χρήση πυροβολικού και εννοείται την γενναιότητα και την μαχητικότητα των Ελλήνων του ΕΚΣΕ κατάφεραν να αποδεκατίσουν τους αντιπάλους τους. Ο ΕΚΣΕ αντιμετώπισε ελάχιστες απώλειες. Συγκεκριμένα, 1 αξιωματικός και 5 οπλίτες νεκροί, καθώς και 1 αξιωματικός και είκοσι 24 οπλίτες τραυματίες. Αντίθετα, οι κινεζικές δυνάμεις αντιμετώπισαν ολέθριες ζημιές. Μετά από τις δύο αυτές σκληρές μάχες, το Ελληνικό Τάγμα μεταφέρθηκε στην Τσον Ντογκ, από τις 19 Φεβρουαρίου έως την 1^η Μαρτίου 1951 και λειτουργούσε ως εφεδρεία.²³⁴

Από τις 2 Μαρτίου έως τις 18 Μαρτίου 1951, το Ελληνικό Τάγμα κατάφερε σε συνδυασμό με τις αμερικανικές και συμμαχικές δυνάμεις να καταλάβει τα Ύψωματα 326, 433, 325, 655, 1015 και 352. Οι μάχες ήταν έντονες και δύσκολες κυρίως λόγω της δυσκολίας, που αντιμετώπιζαν οι στρατιώτες, καθώς οι δρόμοι ήταν κακοτράχαλοι και αρκετά δύσβατοι, ενώ υπήρχαν και παντού αμυντικά έργα από τους κομμουνιστές, τα οποία εμπόδιζαν την ανάπτυξή τους. Οι μάχες ήταν σώμα με σώμα, σε συνδυασμό με το πυροβολικό. Οι Έλληνες διαδραμάτισαν καθοριστικό παράγοντα σε κάθε μάχη. Συνολικά σκοτώθηκαν 8 οπλίτες και τραυματίστηκαν άλλοι 25. Επίσης, οι αμερικανοί για άλλη μια φοράμίλαγαν για το θάρρος και την ανδρεία των Ελλήνων στρατιωτών. Την ίδια περίοδο

²³¹ Μηχανή του Χρόνου, *Η Μεγάλη Εκστρατεία της Κορέας*, στο λεπτό 10:10' (<https://www.youtube.com/watch?v=ag8Z4oKXNNE>, τελευταία πρόσβαση στις 20/08/2021)

²³² ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 45

²³³ Για περισσότερες πληροφορίες για τις βόμβες Ναπάλμ, βλ. Wikipedia, Napalm, (<https://en.wikipedia.org/wiki/Napalm>, τελευταία πρόσβαση στις 20/08/2021)

²³⁴ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 49-55

έφτασε και η 1^η αντικατάσταση των Ελλήνων, που αποτελούταν από 7 αξιωματικούς και 153 οπλίτες.²³⁵

Μετά από τις διαδοχικές τους ήττες, οι κινεζικές και βορειοκορεατικές δυνάμεις άρχισαν να υποχωρούν προς τον 38^ο παράλληλο. Στην οπισθοχώρησή τους προσπαθούσαν να κερδίσουν χρόνο και να δυσκολέψουν τις συμμαχικές δυνάμεις να προελάσουν, καθώς διέλυαν γέφυρες, δρόμους και γενικά χρησιμοποιούσαν κατί παρόμοιο με την τακτική της ‘καμμένης γης’. Όταν κατάφεραν να φτάσουν στον 38^ο παράλληλο, οι κομμουνιστικές δυνάμεις ενώθηκαν με τις εφεδρικές τους δυνάμεις, οι οποίες περίμεναν σε εκείνο το σημείο. Συγκεκριμένα, 12 βορειοκορεατικές και 15 κινεζικές Μεραρχίες παρατάχθηκαν κατά μήκος του 38^{ου} παραλλήλου. Από την άλλη, οι συμμαχικές δυνάμεις του ΟΗΕ παρατάχθηκαν σε μια γραμμή παρόμοια και σχηματιζόταν από τις πόλεις Καεζόνγκ – Τσουβόν – Καμγιούα.²³⁶ Στις 23 Απριλίου 1951, οι κομμουνιστικές δυνάμεις έκαναν την επίθεσή τους προς τις δυνάμεις του ΟΗΕ και τις ανάγκασε να οπισθοχωρήσουν προς την Σεούλ. Το ελληνικό Τάγμα κατάφερε να βοηθήσει την κατάσταση, κάνοντας διαδοχικές και επικίνδυνες αποστολές κάλυψης. Αυτό βοήθησε στην αντεπίθεση προς τους αντιπάλους τους, καθώς η γενικευμένη οπισθοχώρηση έγινε με πολύ γρήγορο ρυθμό, και οι κομμουνιστικές συνασπισμένες δυνάμεις έχαναν συνεχώς στρατιώτες και προμήθειες και αναγκάστηκαν να σταματήσουν την προέλασή τους. Έτσι, δημιουργήθηκε μια μικρή περίοδος κατάπαυσης τους πυρός. Σύμφωνα με το ΓΕΣ, οι Έλληνες γιόρτασαν το Πάσχα στις 30 Απριλίου. Ενώ, στα τέλη του Μαΐου, το Τάγμα οδηγήθηκε στην Σεούλ, ώστε να διενεργήσει αμυντικά έργα για την προστασία της πόλης. Πριν μεταβεί όμως στην Σεούλ, κατέφθασε και το 2^ο τμήμα αντικατάστασης, με 8 αξιωματικούς και 200 οπλίτες. Ενώ, στις 14 Ιουλίου 1951, δόθηκε εντολή στο Τάγμα να μεταβεί ως εφεδρεία στην Τσορβόν. Εκεί δέχτηκε και το 3^ο τμήμα αντικαταστάσεως, αποτελούμενο από 5 αξιωματικούς και 99 οπλίτες.²³⁷

Κατ’ αυτόν τον τρόπο, φθάνουμε στον Αύγουστο του 1951, όπου το ελληνικό Τάγμα του ΕΚΣΕ θα εμπλακεί σε μια πολύ βάνουση και αιματηρή μάχη. Η μάχη θα δοθεί για το Ύψωμα 313, γνωστότερο και ως Σκοτς. Το Ύψωμα αυτό ήταν νευραλγικότατη

²³⁵ ΓΕΣ/ΔΙΣ, ό. π., σ. 62-64

²³⁶ ΓΕΣ/ΔΙΣ, ό. π., 64-69

²³⁷ ΓΕΣ/ΔΙΣ, ό. π., 70-84

θέση, καθώς είχε ιδιαίτερα ασυνήθιστο και δύσβατο διάδρομο και ήταν ιδιαίτερα απότομο. Αυτό σημαίνει ότι ήταν έναν ιδανικότατο σημείο για την δημιουργία αμυντικογενών θέσεων. Η προσπάθεια επανάκτησης του Υψώματος Σκοτς ήταν μια σκέτη δολοφονία. Οι Έλληνες ήρωες ξεκίνησαν την προσπάθεια για την ανακατάληψη του Υψώματος στις 3 Οκτωβρίου 1951. Οι μάχες διήρκησαν 7 ημέρες. Οι πολεμιστές βίωναν έναν εφιάλτη, είτε ήταν με την μία μεριά είτε ήταν στην άλλη. Ήταν 7 ημέρες βάνουσων και ακατάπαυστων κανονιοβολισμών, επιθέσεων του πυροβολικού, χρήση βομβών Ναπάλμ, οι οποίες έκαιγαν ό, τι υπήρχε στους λόφους, και εννοείται άγριες μάχες σώμα με σώμα. Επίσης, σημαντικότατο ρόλο έπαιξε και η συμμαχική πολεμική αεροπορία, η οποία με συνεχόμενες δράσεις κατάφερε είτε να ανεφοδιάσει τα συμμαχικά στρατεύματα είτε να δημιουργήσει τεράστια πλήγματα στον εχθρό. Με την λήξη της μάχης του Υψώματος Σκοτς, οι Έλληνες κατάφεραν να καταλάβουν και το Ύψωμα 334 (ή αλλιώς Νεμπ). Σ' αυτήν την αιματηρή μάχη, το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα υπέστη τεράστιες απώλειες, 3 αξιωματικοί έπεσαν νεκροί στο πεδίο της μάχης μαζί με ακόμα 25 με 28 οπλίτες, ενώ 2 αξιωματικοί και 75 οπλίτες ήταν βαριά τραυματισμένοι.²³⁸ Στο ντοκιμαντέρ της Μηχανής του Χρόνου, βλέπουμε τον Έλληνα βετεράνο ήρωα πολεμιστή της Κορέας, τον κύριο Ευθύμιο Πολατίδη, ο οποίος στην μάχη του Υψώματος Σκοτς τραυματίστηκε πολύ σοβαρά και αναγκάστηκε να ακροτηριάσει το δεξί του χέρι.²³⁹ Η φρικαλεότητα αυτής της μάχης ήταν απίστευτη. Για τον ηρωισμό και την ανδρεία, που έδειξαν στο πεδίο της μάχης, οι Έλληνες αγωνιστές παρασημοφορήθηκαν.²⁴⁰

Μετά από αυτήν την αιματηρή μάχη, το ελληνικό Τάγμα, από την 1^η Νοεμβρίου και μετά και ενώ είχε μεταβεί στην Καλγκόκ, διενέργησε κάποιες μεμονομένες επιχειρήσεις στήνοντας ενέδρες και πράττοντας άλλες αμυντικογενείς ενέργειες, σε συνδυασμό με την αεροπορία. Όπως έχουμε αναφέρει, ο χειμώνας στην κορεατική χερσόνησο έκανε την ζωή των ανθρώπων εκεί απίστευτα δύσκολη με το άπειρο κρύο και χιόνι που είχε. Έτσι, για λίγο καιρό σταμάτησαν οι πολεμικές επιχειρήσεις. Στα τέλη του Νοεμβρίου του ίδιου έτους, και συγκεκριμένα στις 28 Νοεμβρίου, η αμερικανική 1^η

²³⁸ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 88-94 - Μηχανή του Χρόνου, *Η Μεγάλη Εκστρατεία της Κορέας*, (<https://www.youtube.com/watch?v=ag8Z4oKXNNE>, τελευταία πρόσβαση στις 20/08/2021)

²³⁹ Μηχανή του Χρόνου, *Η Μεγάλη Εκστρατεία της Κορέας*, στο λεπτό 14:05, (<https://www.youtube.com/watch?v=ag8Z4oKXNNE>, τελευταία πρόσβαση στις 20/08/2021)

²⁴⁰ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *ό. π.*, σ. 88-94

Μεραρχία μετατοπίζεται στην Ιαπωνία και το ελληνικό Τάγμα περνάει στην ευθύνη της 3^{ης} αμερικανικής Μεραρχίας. Την ημέρα μετά τα Χριστούγεννα, δηλαδή στις 26 Δεκεμβρίου 1951, το ΕΚΣΕ μεταβαίνει στην περιοχή του ποταμού Ιμτζίν, δίπλα στα Υψώματα Μικρό και Μεγάλο Νόρι, όπου θα δώσει και την επόμενη μεγάλη του μάχη, στις 26 Σεπτεμβρίου 1952.²⁴¹

Αλλά πριν από την σφοδρή μάχη στο Ύψωμα Μεγάλο Νόρι, το Ελληνικό Τάγμα έκανε κι άλλες μικρότερες ή μεγαλύτερες μάχες, καθώς και συνεχόμενες ενέδρες στους εχθρούς και λειτουργούσε σαν περίπολος ασφαλείας για τις περιοχές, όπου μετακινούταν τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο του 1952. Μια σημαντική μάχη έδωσε το Τάγμα από τις 4 έως τις 17 Μαρτίου 1952 στο Ύψωμα Κέλλυ. Το Ύψωμα για πολλές μέρες άλλαζε συνεχώς χέρια, καθώς μια οι κινεζικές δυνάμεις κατάφερναν να το αποκτήσουν και το Τάγμα να το επανακτήσει. Στις 17 Μαρτίου, όμως, οι κινεζικές δυνάμεις αποφάσισαν να οπισθοχωρήσουν μετά τις συνεχόμενες βολές που δέχονταν από τις συνασπισμένες δυνάμεις του ελληνικού Τάγματος και του συμμαχικού πυροβολικού. Οι Έλληνες είχαν ελάχιστες απώλειες με 5 νεκρούς και 7 τραυματίες οπλίτες.²⁴²

Μετά από αυτήν την μάχη, ο ΕΚΣΕ από τις 19 Μαρτίου μέχρι τις 10 Απριλίου 1952 μπήκε ως εφεδρεία και η μόνη του ασχολία ήταν να κάνει περιπολίες νοτιοανατολικά του ποταμού Ιμτζίν. Ενώ επίσης, και να εκπαιδεύσει το καινούριο τμήμα αντικατάστασης, που είχε φθάσει, αποτελούμενο από 30 αξιωματικούς και 369 οπλίτες. Στις 26 Απριλίου το Τάγμα μετατοπίστηκε στην περιοχή Κισανί, όπου και ήταν και πάλι και εφεδρεία και με σκοπό την οργάνωση του εδάφους και περιπολίες για την αφάλεια της περιοχής. Αξιοσημείωτο είναι ότι στις 20 Ιουνίου 1952, το ταξίδι προς την κορεατική χερσόνησο έκανε και ο Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Στρατού της Ελλάδας, ο Αντιστράτηγος Θρασύβουλος Τσακαλώτος. Σκοπός του ταξιδιού του Αντιστράτηγου ήταν η διοργάνωση μιας τελετής για την παρασημοφόρηση της Ελληνικής Σημαίας του Τάγματος με τον Πολεμικό Σταυρό Α' Τάξης²⁴³ για την πολυσήμενη και άκρως ηρωική προσπάθεια των Ελλήνων Στρατιωτών. Επίσης, παρασημοφόρησε και τους αξιωματικούς και οπλίτες, του

²⁴¹ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 100-103 - ΓΕΣ/ΔΕΝΔΗΣ, *Στρατιωτική Επιθεώρηση, Ο Κορεατικός Πόλεμος και το Εκστρατευτικό μας Σώμα*, Αθήνα 2014, σ. 21

²⁴² ΓΕΣ/ΔΕΝΔΗΣ, *ό. π.*, σ. 105-110

²⁴³ Για περισσότερες πληροφορίες για τον Πολεμικό Σταυρό Α' Τάξης, βλ. ΓΕΣ, *Πολεμικά Στρατιωτικά Μετάλλια* (διαθέσιμο στο: <http://army.gr/node/689>)

Τάγματος, το Μετάλλιο του Αρχιεπισκόπου Αθηνών ως άξιους της Ελληνικής Εκκλησίας και της Χριστιανικής Πίστεως.²⁴⁴ Κάπως έτσι φθάνουμε στον Σεπτέμβριο του 1952, όπου μετά από ένα σχετικά ήρεμο καλοκαίρι για το ελληνικό Τάγμα, ήρθε η ώρα να δώσει την μεγάλη του μάχη στο Ύψωμα Μεγάλο Νόρι, το οποίο είχαν απολέσει οι συμμαχικές δυνάμεις λίγο καιρό πριν.²⁴⁵

Συγκεκριμένα, στις 26 Σεπτεμβρίου 1952, το ελληνικό Τάγμα λαμβάνει την εντολή από την 3^η Αμερικανική Μεραρχία να καταλάβει το Ύψωμα Μεγάλο Νόρι, όπου και υπήρχε τεράστια και πολυάριθμη κινεζική δύναμη. Η επίθεση των Ελλήνων προγραμματίστηκε για τις 28 Σεπτεμβρίου. Την επίθεση θα την αναλάμβανε ο 2^{ος} Λόχος του Τάγματος, με την βοήθεια του συμμαχικού πυροβολικού και της συμμαχικής πολεμικής Αεροπορίας. Επικεφαλής του Λόχου ορίστηκε ο Υπολοχαγός Φώτης Μπεκιάρης, ο οποίος κατά την έκρηξη της επίθεσης του Λόχου, δυστυχώς βρήκε ακαριαίο θάνατο από τα κινεζικά στρατεύματα. Επικεφαλής αναλαμβάνει ο Υπολοχαγός Ανδρέας Βοζίκης. Ο Βοζίκης τραυματίστηκε δύο φορές πολύ σοβαρά και διατάχθηκε από τον Λοχαγό Σταματελόπουλο να εγκαταλείψει την μάχη. Στο ντοκιμαντέρ της Μηχανής του Χρόνου (στα λεπτά 11:50-12:12) μαθαίνουμε την απάντηση του ήρωα Υπολοχαγού Βοζίκη δια στόματος του Ανθυπολοχαγού - στον πόλεμο της Κορέας – Στυλιανού Δράκου. Η φράση ήταν η εξής: «ο Βοζίκης ή πεθαίνει ή νικά». Η μάχη του Ύψωματος Μεγάλο Νόρι χαρακτηρίστηκε ως επική, καθώς ήταν πολύωρη και με τεράστιες απώλειες και από τις δύο αντιμαχόμενες πλευρές. Μάχες σώμα με σώμα, συνεχείς κανονιοβολισμοί του πυροβολικού και βόμβες από την πολεμική αεροπορία δημιουργούσαν ένα ακραίο σκηνικό βίας και θανάτου. Μετά από σοκαριστικές μάχες, οι Έλληνες μαχητές του Ύψωματος κατάφεραν να νικήσουν τις κινεζικές μονάδες, οι οποίες τράπηκαν σε φυγή, καθώς είχαν πάρα πολλά θύματα. Δυστυχώς, το αντίτιμο μιας τόσο μεγάλης επιτυχίας για το ελληνικό Τάγμα ήταν και πάρα πολλοί νεκροί και τραυματίες. Συγκεκριμένα, 2 αξιωματικοί και 14 οπλίτες πέθαναν, ενώ 3 αξιωματικοί και 30 οπλίτες τραυματίστηκαν σοβαρά.²⁴⁶

²⁴⁴ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. παραπομπή 19

²⁴⁵ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικόν Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 110-120

²⁴⁶ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικόν Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 120-128 - Μηχανή του Χρόνου, *Η Μεγάλη Εκστρατεία της Κορέας*, (<https://www.youtube.com/watch?v=ag8Z4oKXNNE>, τελευταία πρόσβαση στις 21/08/2021) - Πολεμικό Μουσείο Αθηνών, Ντοκιμαντέρ «Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα Κορέας», (διαθέσιμο στο: <https://www.youtube.com/watch?v=xIycfSMBfPM>) - ΓΕΣ/ΔΕΝΔΗΣ, Στρατιωτική Επιθεώρηση, *Ο Κορεατικός Πόλεμος και το Εκστρατευτικό μας Σώμα*, Αθήνα 2014, σ. 21

Η μάχη στο Ύψωμα Μεγάλο Νόρι είχε και μια πολύ σοβαρή ατυχία, η οποία στοίχησε την ζωή αρκετών Ελλήνων πολεμιστών. Η Αμερικανική Πολεμική Αεροπορία στην προσπάθεια της να υποστηρίξει το ελληνικό Τάγμα που μαχόταν, κατά λάθος βομβάρδισε τις ελληνικές θέσεις με αποτέλεσμα να θρηνήσουμε πολλούς νεκρούς. Η αστοχία αυτή των Αμερικανών πιλότων δημιούργησε ένα κλίμα οργής από τους Έλληνες αγωνιστές. Επίσης, διαδόθηκε σαν σίφουνας σε όλο τον διεθνή και ελληνικό Τύπο και είχε ως αποτέλεσμα την έντονη άσκηση κριτικής σε βάρος τους. Η διεθνής κατακραυγή ήταν έντονη και δημιούργησε άσχημο κλίμα στο στρατόπεδο των Συμμάχων του ΟΗΕ. Οι Αμερικανοί αμέσως έσπευσαν να ελέγξουν και να βρουν τα αίτια για αυτήν την αιματηρή αστοχία. Οι ελληνικές εφημερίδες είχαν πάρει φωτιά και μετέδιδαν για το σοκαριστικό λάθος των Αμερικανών. Ήταν η μοναδική μάχη που οι Έλληνες στρατιώτες αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν, καθώς ‘νικήθηκαν’ όχι από τους εχθρούς Κινέζους, αλλά από τις συμμαχικές προς αυτούς δυνάμεις.²⁴⁷

Μετά την μάχη του Υψώματος Νόρι, το Ελληνικό Τάγμα για να αναδιοργανωθεί και να ηρεμήσει διατάχθηκε να μεταβεί στην πόλη Γιοκτσόν την 1^η Οκτωβρίου 1952. Εκεί, κατέφθασε και το επόμενο τμήμα αντικαταστάσεως αποτελούμενο από 14 αξιωματικούς και 200 οπλίτες. Για τους επόμενους δύο μήνες, το Τάγμα θα αλλάζει συνεχώς θέσεις γύρω από την Γιοκτσόν για να κάνει συνεχώς περιπολίες, καθώς κι άλλα αμυντικά αργά. Δεν ενεπλάκησε σε κάποια σοβαρή μάχη, παρά μόνο σε μικροσυμπλοκές. Ενώ, τον Ιανουάριο του 1953 κατέφθασε και το 13^ο Τμήμα αντικαταστάσεως αποτελούμενο από 28 αξιωματικούς και 354 οπλίτες. Νέος Διοικητής του Τάγματος ορίστηκε ο Αντισυνταγματάρχης Γεώργιος Κουμανάκος.²⁴⁸

Μέχρι τα τέλη του Μαΐου του 1953, το ελληνικό Τάγμα δεν ενεπλάκει σε άλλη μάχη και περιορίστηκε σε περιπολίες. Όμως, τον Ιούνιο του 1953 του δόθηκε οδηγία να μεταβεί στο Ύψωμα Χάρυ ή αλλιώς 420, ενώ οι Έλληνες χαρακτηριστικά το ονόμασαν «Χάρο», με σκοπό να το προστατέψει από τις πολυάριθμες κινεζικές δυνάμεις. Το Ύψωμα μέχει τότε το υπερασπιζόντουσαν οι τρεις Λόχοι των Πουερτορικανών Συμμάχων του ΟΗΕ μαζί με αμερικανικές δυνάμεις, οι οποίοι υπέστησαν πολύ μεγάλες απώλειες και λύγισαν μπροστά στις τεράστιες δυνάμεις των Κινέζων. Το Ύψωμα Χάρι ήταν υψίστης

²⁴⁷ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *ό. π.*, σ. 120-128

²⁴⁸ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικόν Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 128-140

σημασίας, καθώς όποιος το κατείχε θα μπορούσε να έχει καλύτερους όρους για την υπογραφή της ανακωχής, που λάμβανε χώρα περίπου την ίδια περίοδο, καθώς ελέγχοντας το Ύψωμα μπορούσες να έχεις πρόσβαση σε μεγάλο βάθος. Κατ'αυτόν τον τρόπο, στις 16 Ιουνίου 1953, ο 3^{ος} Λόχος του ελληνικού Τάγματος υπό τον Λοχαγό Κωνσταντίνο Σκαλτσά φθάνουν στο Ύψωμα και αντικρίζουν ένα αποκρουστικό θέαμα χιλιάδων νεκρών, όπου τα πτώματά τους βρωμούσαν από την αποσύνθεση. Η δυσωδία ήταν αφόρητη. Οι κινεζικές δυνάμεις καθυστέρησαν να επιτεθούν στους Έλληνες υπερασπιστές, δίνοντάς τους χρόνο να προλάβουν να οργανωθούν και να δημιουργήσουν αμυντικές θέσεις και χαρακώματα. Όσο δημιουργούσαν τα χαρακώματα έβρισκαν κι άλλα νεκρά πτώματα. Οι Κινέζοι πραγματοποίησαν τρεις διαδοχικές επιθέσεις για να καταφέρουν να κάμψουν την αντίσταση των Ελλήνων. Οι Έλληνες πολεμιστές ήταν 110, ενώ οι κινεζικές δυνάμεις έφθαναν τις 3.000. Η πρώτη ξεκίνησε τα χαράματα της 17^{ης} προς 18^{ης} Ιουνίου με την 74^η Μεραρχία τους, όμως αποτυγχάνουν. Ο Κουμανάκος υποστηρίζει τον Λόχο με την βοήθεια του αμερικανικού πυροβολικού. Αμέσως, μετά επιχειρούν και δεύτερη επίθεση, η οποία κάμπτεται εκ νέου. Οι Έλληνες είχαν ελάχιστες απώλειες μέχρι εκείνη την στιγμή, όμως οι δυσκολίες και η ορμή των Κινέζων τους είχαν φέρει σε δύσκολη θέση, μιας και τους τελείωναν τα πυρομαχικά. Ο Κουμανάκος είχε ζητήσει αντικατάσταση του Τάγματος, καθώς ο Λόχος ήταν εξουθενωμένος, όμως οι Έλληνες αγωνιστές έδωσαν αρνητική απάντηση. Η τελική επίθεση των κινεζικών στρατευμάτων πραγματοποιήθηκε στις 18 Ιουνίου με ολόκληρη την δύναμή τους. Οι συγκρούσεις ήταν αιματηρές, σφοδρότατες και βαναυσότατες σαν η κόλαση να τους είχε καταπιεί. Στην τελική μάχη χρησιμοποιήθηκε τεράστιο ποσό από πυρομαχικά υλικά και από τις δύο πλευρές. Η τελική νίκη, όμως, ήταν των Ελλήνων του 3^{ου} Λόχου. Τελικός απολογισμός απωλειών ήταν 1 νεκρός αξιωματικός 5 οπλίτες και 19 τραυματίες. Ενώ για τις κινεζικές δυνάμεις, οι απώλειες ήταν δυσβάσταχτες. Συνολικά αριθμούσαν σχεδόν 1.500 νεκρούς και τραυματίες, παρόλο που στο πεδίο της μάχης βρέθηκαν μόλις 250 νεκροί, καθώς όπως οπισθοχωρούσαν μετέφεραν μαζί τους τα πτώματα, ώστε ο εχθρός να μην ξέρεις τον πλήρη αριθμό των απωλειών τους. Το θάρρος και η ανδρεία των Ελλήνων Αγωνιστών δεν πέρασε

απαρατήρητη, καθώς ο διοικητής της 8^{ης} Αμερικανικής Μεραρχίας, Ουόλτον Ουόλκερ, τίμησε τον Λόχο και την Ελληνική Σημαία με το παράσημο της Ανδρείας.²⁴⁹

Ο πόλεμος της Κορέας λήγει με την συνθηκολόγηση της 27^{ης} /30^{ης} Ιουλίου 1953.²⁵⁰ Το Τάγμα του Ελληνικού Εκστρατευτικού Σώματος, στα τρία χρόνια που υπηρέτησε στα χώματα της Κορέας, πήρε μέρος σε όλες τις αποστολές που του ζητήθηκε και τις έφερε εις πέρας με απaráμιλλο σθένος, θάρρος και ανδρεία και δεν λύγισε ποτέ στις όποιες αντιξοότητες του συνέβει. Οι Έλληνες του ΕΚΣΕ και ο ηρωισμός τους θα μνημονεύονται για πάντα στην Ιστορία του ΟΗΕ και κυρίως των Νοτιοκορεατών.²⁵¹

Μετά από αυτά, το φθινόπωρο του 1953 το Τάγμα μετετρέπεται σε Σύνταγμα δύο Ταγμάτων μετά από έκκληση των Αμερικανών και μετέβει στην πόλη της Τσορβόν. Στις 10 Μαρτίου 1955 ξανά μετετρέπεται σε Τάγμα, ενώ σιγά σιγά ξεκίνησε ο επαναπατρισμός των Ελλήνων. Τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους ολοκληρώθηκε ο επαναπατρισμός των Ελλήνων Αγωνιστών του ΕΚΣΕ. Οι συνολικές απώλειες των Ελλήνων στρατιωτών ήταν 187 νεκροί αξιωματικοί και οπλίτες και 614 τραυματίες. Οι περισσότεροι ενταφιάστηκαν στην πόλη Πουσάν προσωρινά, μέχρι την επιστροφή στην πατρίδα.²⁵²

5.2. Η συμβολή της ΕΒΑ

Όπως ήδη έχουμε προαναφέρει, η Ελληνική Βασιλική Αεροπορία με το 13^ο Σμήνος Μεταγωγών, με αεροσκάφη τύπου Ντακότα C-47, ξεκίνησε το ταξίδι της στις 11 Νοεμβρίου 1950 και μετά από 57 ώρες και 46 λεπτά πτήσεως κατέφθασε στις κορεατική χερσόνησο την 1^η Δεκεμβρίου 1950 και εντάχθηκε στις 21^η Αμερικανική Μοίρα Μεταφορών της 374^{ης} Αμερικανικής Πτέυγας. Το έργο του ελληνικού Σμήνου ξεκίνησε σχεδόν αμέσως. Συγκεκριμένα, το ελληνικό Σμήνος ξεκίνησε τις αποστολές του από τις 4 Δεκεμβρίου 1950.²⁵³

²⁴⁹ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 145-150- Μηχανή του Χρόνου, *Η Μεγάλη Εκστρατεία της Κορέας*, (<https://www.youtube.com/watch?v=ag8Z4oKXNNE>, τελευταία πρόσβαση στις 21/08/2021) - Γ. Παγωμένος, *Το Ημερολόγιο ενός Έλληνα Στρατιώτη στον Πόλεμο της Κορέας. Ιανουάριος – Νοέμβριος 1953*, Αθήνα 2004, σ. 74-79

²⁵⁰ Γ. Παγωμένος, *Το Ημερολόγιο ενός Έλληνα Στρατιώτη στον Πόλεμο της Κορέας. Ιανουάριος – Νοέμβριος 1953*, Αθήνα 2004, σ. 81

²⁵¹ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 165-168

²⁵² Βλ. Κεφάλαιο Δ' - Πολεμικό Μουσείο Αθηνών, Ντοκιμαντέρ «Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα Κορέας», (διαθέσιμο στο: <https://www.youtube.com/watch?v=xIycfSMBfPM>)

²⁵³ Βλ. Κεφάλαιο Δ' - Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *Ελληνικά Φτερά στον Πόλεμο της Κορέας. Η δράση του 13^{ου} Σμήνου Μεταφορών 1950-1955*, Αθήνα 2005, σ. 58

Το Ελληνικό 13^ο Σμήνος της ΕΒΑ πραγματοποίησε πληθώρα αποστολών. Μεταφορές προσωπικού, μεταφορές πολεμικού υλικού, διασώσεις εγκλωβισμένων συμμάχων, μεταφορές τραυματιών, ρίψεις εφοδίων, όπως τρόφιμα και πυρομαχικά, ρίξεις αλεξιπτωτιστών, μεταφορά ταχυδρομείου, μεταφορές καυσίμων, καθώς και η πιο σοβαρή και επικίνδυνη αποστολή ήταν αυτή της μεταφοράς φυλακισμένων βορειοκορεατών και κινέζων. Διαπιστώνουμε, λοιπόν, ότι η δράση του 13^{ου} Σμήνους ήταν πολυποίκιλη και σε αρκετές περιπτώσεις ιδιαίτερα επικίνδυνη. Σημαντικότερη λεπτομέρεια για την απίστευτα δύσκολη υπόθεση για την διενέργεια αποστολών των Ελλήνων Αεροπόρων έπαιξε και τρομερά άσχημος καιρός που είχε η κορεατική χερσόνησος, με πολύ κρύο, πολύ αέρα και με τα αεροδρόμια να είναι γεμάτα πάγο και γίνεται αντιληπτό ότι το παραμικρό λάθος θα μπορούσε να οδηγήσει στην καταστροφή. Συγκεκριμένα, από το ντοκιμαντέρ της Μηχανής του Χρόνου μαθαίνουμε ότι τα ελληνικά αεροπλάνα πετούσαν ενόσω τα συμμαχικά φοβόντουσαν να ενεργήσουν αποστολές στις δύσκολες αυτές καιρικές συνθήκες.²⁵⁴

Η πρώτη μεγάλη αποστολή που πραγματοποίησε το ελληνικό Σμήνος ήταν η διάσωση των Αμερικανών Πεζοναυτών, οι οποίοι είχαν εγκλωβιστεί στην περιοχή Κότο-Ρι. Αμέσως, οι Έλληνες Αεροπόροι ανέλαβαν δράση και πέταξαν προς το λιμάνι του Χάνγκμαν. Σύμφωνα με τον Πανελλήνιο Σύνδεσμο Βετεράνων Αεροπορίας μαθαίνουμε ότι: «*Τα αεροσκάφη που πήραν μέρος ήταν τα αμερικάνικα C119 της 314 Σμηναρχίας και C-47 της 21ης Μοίρας και τρία ελληνικά Dakota του 13ου Σμήνους και 19 ιπτάμενοι και μηχανικοί ως πληρώματα*». Για την προσγείωση των Ελληνικών Αεροπλάνων, οι Αμερικανοί Πεζοναύτες είχαν ανοίξει έναν πρόχειρο διάδρομο στο Χαγκάρου-Ρι. Η επιχείρηση ήταν ιδιαίτερα δύσκολη, μιας και η ΕΒΑ περνούσε κοντά από τις θέσεις των αντιπάλων τους. Η διαδικασία διάσωσης των Αμερικανών διήρκησε από τις 4 έως τις 10 Δεκεμβρίου και στέφθηκε από απόλυτη επιτυχία. Για το τρομερό θάρρος τους, οι Έλληνες Αεροπόροι (9 αξιωματικοί, 6 αρχισμηνίες και 4 σμηνίτες) παρασημοφορήθηκαν με το πρώτο τους Μετάλλιο Αέρος.²⁵⁵

²⁵⁴ ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 185-188 - Μηχανή του Χρόνου, *Η Μεγάλη Εκστρατεία της Κορέας*, (<https://www.youtube.com/watch?v=ag8Z4oKXNNE>, τελευταία πρόσβαση στις 22/08/2021)

²⁵⁵ Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *Ελληνικά Φτερά στον Πόλεμο της Κορέας. Η δράση του 13^{ου} Σμήνους Μεταφορών 1950-1955*, Αθήνα 2005, σ. 59-61

Το έργο της ΕΒΑ συνεχίστηκε και όλο το 1951. Τον Ιανουάριο του 1951 η έδρα της ΕΒΑ ήταν η βάση Τακικάουα της Ιαπωνίας, όπου και έμεινε ως τα τέλη του Ιουλίου. Στα τέλη του Ιουλίου η έδρα μεταφέρθηκε στο Κίμπο και αργότερα στο Κιούσου. Καθ' όλη την διάρκεια του 1951, η ΕΒΑ πραγματοποιούσε συνεχείς αποστολές σε κάθε μήκος και πλάτος της εμπόλεμης ζώνης, νύχτα και μέρα. Γενικά, το 1951, οι Έλληνες πραγματοποίησαν απίστευτα πολλές αποστολές.²⁵⁶ Ο Ακριβός Τσολάκης, ο οποίος ήταν παλαίμαχος αεροπόρος στον πόλεμο της Κορέας, αναφέρει ότι εξαιτίας των συνεχών εναλλαγών θέσεων σε ελάχιστο χρονικό διάστημα, οι Αμερικανοί αεροπόροι έδωσαν το προσωνύμιο «*οι Αθίγαννοι του Κιούσου*» στους Έλληνες.²⁵⁷ Σύμφωνα πάλι με τον Τσολάκη, μια περίεργη και επικίνδυνη αποστολή που είχαν αναλάβει οι Έλληνες αεροπόροι ήταν να προπαγανδίσουν τον πόλεμο στο στρατόπεδο των αντιπάλων τους και να τους πουν ότι εάν σταματούσαν τον πόλεμο θα υπήρχε άφθονο φαγητό και διασκέδαση για όλους τους Κορεάτες.²⁵⁸

Στις 15 Ιανουαρίου 1952, η ΕΒΑ μεταφέρθηκε από το αεροδρόμιο της Ασίγια, στην μόνιμη βάση της μέχρι το τέλος του πολέμου – όπως αποδείχθηκε – καθώς παρέμεινε στο αεροδρόμιο της Σεούλ, με την ονομασία Κ-16. Εκεί παρέμεινε έως τις 19 Δεκεμβρίου 1954. Οι αποστολές του 1952 για το 13^ο Σμήνος ήταν πάλι οι ίδιες. Γενικά, εκτός ορισμένων περιπτώσεων, όπως είδαμε προηγουμένως, οι αποστολές του 13^{ου} Σμήνους ήταν οι ίδιες καθ' όλη την διάρκεια του πολέμου.²⁵⁹ Ενώ και το 1953, η δράση του Σμήνους ήταν η ίδια. Το ελληνικό Σμήνος έλαβε μέρος σε όποια αποστολή του ζητήθηκε να συμμετέχει και πάντα με περίσιο ήθος και θάρρος και ζήλο διενεργούσε κάθε είδους αποστολή, μέχρι την οριστική υπογραφή της ειρήνης και ανακωχής στις 27 Ιουλίου 1953.²⁶⁰ Σύμφωνα με τον Πανελλήνιο Σύνδεσμο Βετεράνων Αεροπορίας μαθαίνουμε ότι:

²⁵⁶ Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *ό. π.*, σ. 67

²⁵⁷ Α. Τσολάκης, *Κορέα. Από την εποποιΐα του Σμήνους της ΕΒΑ στην Κορεατική Εκστρατεία, 1950-1955*, Αθήνα 1969, σ. 48 - ΓΕΣ/ΔΕΝΔΗΣ, Στρατιωτική Επιθεώρηση, *Ο Κορεατικός Πόλεμος και το Εκστρατευτικό μας Σώμα*, Αθήνα 2014, σ. 18

²⁵⁸ ΓΕΣ/ΔΕΝΔΗΣ, *ό. π.*, σ. 29-35

²⁵⁹ Α. Τσολάκης, *Κορέα. Από την εποποιΐα του Σμήνους της ΕΒΑ στην Κορεατική Εκστρατεία, 1950-1955*, Αθήνα 1969, σ. 93 - Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *Ελληνικά Φτερά στον Πόλεμο της Κορέας. Η δράση του 13^{ου} Σμήνους Μεταφορών 1950-1955*, Αθήνα 2005, σ. 93

²⁶⁰ Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *Ελληνικά Φτερά στον Πόλεμο της Κορέας. Η δράση του 13^{ου} Σμήνους Μεταφορών 1950-1955*, Αθήνα 2005, σ. 110 - ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικόν Σώμα Ελλάδος εις*

«το 1953 το 13^ο Σμήνος πραγματοποίησε 657 πολεμικές αποστολές συμπληρώνοντας συνολικά 3.087 ώρες και 40' λεπτά πτήσης. Μεταφέρθηκαν με αυτές τις αποστολές 24.838 επιβάτες και 2.857 τραυματίες καθώς και φορτίο που ανήλθε σε 1.521.432 λίβρες».²⁶¹

Παρ' όλη την ηρωική δράση της ΕΒΑ δεν έλειψαν και οι απώλειες σε ανθρώπινο και υλικό τομέα. Συγκεκριμένα, στις 4 Ιανουαρίου 1951 το αεροσκάφος 92-617 του Υποσμηναγού Ευθύμιου Τζαμτζή και του Υποσμηναγού Δημητρίου Κελεσάκου, που μετέφεραν 4.800 λίβρες καυσίμων για μονάδα τεθωρακισμένων, που είχαν ακινητοποιηθεί. Η θέση της Κ-38 όμως ήταν καλυμμένη με χιόνια, λόγω του έντονου χειμώνα, και η προσγείωση του αεροπλάνου ήταν ιδιαίτερα δύσκολη. Δυστυχώς, κατά την προσγείωση το αεροπλάνο ξέφυγε από τον έλεγχο των κυβερνητών, καθώς το πεδίο ήταν ιδιαίτερα ολισθηρό, και το αεροσκάφος συνεθλίβη, με τους δύο πιλότους να βρίσκουν ακαριαίο θάνατο.²⁶²

Το δεύτερο ατύχημα έγινε στις 26 Μαΐου 1951 στην πτήση από το αεροδρόμιο Κ-2 στο Κ-14. Το αεροσκάφος ήταν το 92-612. Μέλη του πληρώματος ήταν ο Ανθυποσμηναγός Αναστάσιος Βάμβουκας, ο Ανθυποσμηναγός Αναστάσιος Μάμαλης, ο ασυρματιστής Αρχισμηνίας Ανδρέας Αρτσιτίσας, ο μηχανικός Υποσμηνίας Σπυρίδων Οικονομόπουλος και ο Νοτιοκορεάτης Υπολοχαγός Γιαν Πο. Το Ντακότα πετούσε στο ύψος των νεφών, λόγω της έντονης κακοκαιρίας και του παγετού που επικρατούσε. Γι' αυτόν τον λόγο, το αεροσκάφος δεν είχε καθόλου καλή ορατότητα και εξαιτίας της πτήσης του μέσα από τα νέφη και την κακοκαιρία προσέκρουσε σε έναν λόφο και ανεφλέγη. Το πλήρωμα βρήκε ακαριαίο θάνατο. Αργότερα η ελληνική κυβέρνηση αποφάσισε να αποστείλλει άλλα δύο αεροπλάνα.²⁶³

Το τρίτο ατύχημα έγινε στις 22 Δεκεμβρίου 1952 στο αεροδρόμιο Κ-13 της Σουβόν, όπου το ελληνικό Ντακότα 92-616 συγκρούστηκε, μετά από κακή συνεννόηση, με το αμερικανικό F-80. Πλήρωμα του 616 ήταν ο Διοικητής του 13^{ου} Σμήνους ο Επισμηναγός Παναγιώτης Φραγκογιάννης, ο Υποσμηναγός Άγγελος Περακάκης, ο ασυρματιστής Σμηνίας Αλέξανδρος Ελευθερίου και ο μηχανικός Σμηνίτης Γεώργιος

Κορέαν (1950-1955), Αθήνα 1977, σ. 185-188 ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα 1977, σ. 186

²⁶¹ Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *Ελληνικά Φτερά στον Πόλεμο της Κορέας. Η δράση του 13^{ου} Σμήνους Μεταφορών 1950-1955*, Αθήνα 2005, σ. 110

²⁶² Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *ό. π.*, σ. 69-71

²⁶³ Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *ό. π.*, σ. 76-77

Τζινάκος. Επίσης, στο αεροσκάφος επέβαιναν και 6 Αμερικανοί τραυματίες και 2 Αμερικανίδες νοσοκόμες. Η σύγκρουση των δύο αεροσκαφών ήταν σφοδρότατη και τα δύο τυλίχθηκαν στις φλόγες. Τα πληρώματα και των δύο αεροπλάνων έπεσαν ακαριαία νεκρά.²⁶⁴

Τέλος, το τελευταίο ατύχημα έγινε λίγες μέρες αργότερα και συγκεκριμένα στις 27 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους. Το αεροπλάνο 92-632 εκτελούσε την καθημερινή νυχτερινή του αποστολή (Courier 103) για μεταφορά Αμερικανών αξιωματικών σε άλλες θέσεις. Στο αεροδρόμιο K-10, όμως, ο αριστερός κινητήρας του Ντακότα αστόχησε και σταμάτησε να λειτουργεί. Το αεροπλάνο προσέκρουσε σε λόφο και όλο το πλήρωμα βρήκε τραγικό θάνατο. Το πλήρωμα αποτελούσαν οι: Ανθυποσμηναγός Βασίλειος Κατσαντώνης, Υποσμηναγός Βασίλειος Παπαδάκης, Επισμηνίας Παναγιώτης Λάμπρου και Σμηνίας Γεώργιος Μπίλιας. Στο αεροσκάφος επέβαιναν ακόμα 10 επιβάτες.²⁶⁵ Η ΕΒΑ έχασε 4 αεροπλάνα μαζί με τα πληρώματά τους - 12 άνδρες.²⁶⁶

²⁶⁴ Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *ό. π.*, σ. 105

²⁶⁵ Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *ό. π.*, σ. 106

²⁶⁶ Για όλα τα ατυχήματα των Ελλήνων αεροπόρων και εν γένει της ΕΒΑ, βλ. Cosmote History, Ντοκιμαντέρ της Μηχανής του Χρόνου, Ο Πόλεμος της Κορέας. Μέρος Β', στα λεπτά 30'-37', (διαθέσιμο στο: <https://www.youtube.com/watch?v=UezN2HAYKVY>). Επίσης, το ντοκιμαντέρ αυτό είναι η συνέχεια του προηγούμενου ντοκιμαντέρ της Μηχανής του Χρόνου (το οποίο βρίσκεται στα αρχεία της εκπομπής), οπότε όλα τα στοιχεία υπάρχουν και στα δύο

Επίλογος

Ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών έκανε τα πρώτα του γεννεσιουργά βήματα εκείνη την εποχή και η Ελλάδα τύγγανε, μετά από πολλές και επίπονες διαπραγματεύσεις και προσπάθειες να ενταχθεί και να είναι μάλιστα από τα ιδρυτικά του μέλη. Εκείνη την εποχή τύγγανε να έχουμε και την πρώτη μεγάλη στρατιωτική αιμαχία του Ψυχρού Πολέμου, η οποία λάμβανε χώρα στην Ασιατική Ήπειρο και συγκεκριμένα στην κορεατική χερσόνησο. Όπως είδαμε και στην εργασία, η κομμουνιστική Βόρειος Κορέα επιτέθηκε στην Δημοκρατική Νότιο Κορέα και η δεύτερη ζήτησε την βοήθεια από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, η οποία στην συνέχεια ζήτησε την συμμετοχή από τις Συμμαχικές Δυνάμεις του Ο.Η.Ε. Η Ελλάδα σαν μέλος του ΟΗΕ και με την συνεχή βλέψη να γίνει και μέλος του ΝΑΤΟ, αν και αρχικέ ήταν αρκετά απόμακρη από το να στείλει στρατό, αποφάσισε εν τέλει να αποστείλλει και χερσαίες δυνάμεις. Η Ελλάδα ήθελε να αποδείξει ότι είναι άξιο μέλος του Οργανισμού και ήθελε να βοηθήσει, ώστε να λειτουργεί σωστά ο καταστατικός χάρτης του, με απότερο σκοπό την ένταξή της σε μια πιο ευρεία συμμαχία όπως αυτή του ΝΑΤΟ.

Αναμφίβολα, η μάχη της Κορεατικής χερσονήσου δικαίως χαρακτηρίστηκε ως μάχη Αμερικής – Σοβιετικής Ένωσης για την κυριαρχία τους στον κόσμο. Θύμα τους ήταν δυστυχώς η βασανισμένη Κορέα, η οποία μετά την υποδούλωσή τους από τους Ιάπωνες κατακτητές, τώρα θα βίωναν και μια ακόμα καταστροφή μεγαλύτερης έκτασης. Αντιλαμβανόμαστε ότι οι άνθρωποι της Κορέας υπέφεραν, πείναγαν, κρύωναν και εν τέλει πέθαιναν χωρίς να «έχουν στον ήλιο μοίρα» και χωρίς να τους δίνετε η δυνατότητα για μια αξιοπρεπή ζωή, η οποία αξίζει σε όλους τους ανθρώπους ανεξαρτήτως καταγωγής, χρώματος, πολιτικών ‘πιστεύω’ ή θρησκείας. Αυτό γίνεται αντιληπτό και από το ότι οι Κορεάτες της περίοδο του πολέμου τρώγανε από τα αποφάγια των πολεμιστών ή ζητιάνευαν ή εκπόρνευαν γυναίκες – κόρες – μανάδες για ένα δολλάριο, για ένα κομμάτι ψωμί. Πραγματικά, η κατάσταση στην Κορέα εκείνη την περίοδο ήταν αποκαρδιωτική. Είναι αξιοσημείωτο, πάντως, το πως οι άνθρωποι, της κατεστραμμένης αυτής χώρας, κατάφεραν μετά από τόσα δεινά να ξανασταθούν στα πόδια τους και τώρα Βόρεια και Νότια Κορέα να είναι υπερδυνάμεις, η καθεμιά στο είδος της, και το βιωτικό τους επίπεδο να έχει ανέβει κατακόρυφα. Δυστυχώς, η χώρα είναι ακόμα διχασμένη στα δύο, πράγμα το οποίο είναι πολύ λυπητερό.

Παρ' όλα αυτά, σημαντικότερο παράγοντα για την ασφάλεια και την ελευθερία των Νοτιοκορεατών διαδραμάτισαν οι Έλληνες 'εθελοντές', που συμμετείχαν στον πόλεμο. Τόσο το πεζικό, με την ονομασία Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος, όσο και η αεροπορία, με την ονομασία Ελληνική Βασιλική Αεροπορία, κατάφεραν να αποδείξουν τι εστί «Έλληνας» και «Ελληνική Ψυχή». Οι Έλληνες στρατιώτες μας στον πόλεμο της Κορέας επέδειξαν θάρρος, ανδρεία, γενναιότητα και απόλυτη στρατιωτική ικανότητα και γι' αυτόν τον λόγο θαυμάστηκαν από όλους, Έλληνες, Αμερικανούς, Νοτιοκορεάτες και γενικά από όλον τον πλανήτη για την δράση τους και τις απίστευτες νίκες τους. Μάχες, που από πολλούς φαίνονταν 'χάσιμο χρόνου καθώς ο εχθρός ήταν ανώτερος', τα Ελληνόπουλα κατάφεραν να τα υπερνικήσουν και να αποδείξουν την αξία τους. Το ΕΚΣΕ και η ΕΒΑ τίμησαν όχι μόνο την Ελληνική Σημαία αλλά και όλο το Ελληνικό γένος και απέδειξαν ότι ήταν γνήσιοι απόγονοι των προγόνων τους.

Πραγματικά, διαβάζοντας και γράφοντας για τα κατορθώματα αυτών των μεγάλων ηρώων ένιωθα δέος και θαυμασμό για καθένα απ' αυτούς ξεχωριστά. Ο κ. Πολατίδης ακρωτηριάστηκε για μια ξένη πατρίδα, για τα 'πιστεύω' του. Οι Υπολοχαγοί Μπεκιάρης και Βοζίκης πέθαναν στο καθήκον σε μια επική μάχη. Ειδικά η ανδρεία του Ανδρέα Βοζίκη χαράχθηκε με χρυσά γράμματα στο μυαλό μου, αφού ενώ ήταν τραυματισμένος αρνήθηκε να υποχωρήσει και προτίμησε να πεθάνει για να δείξει την γενναιότητά του. Οι Έλληνες πολεμιστές πραγματικά έγραψαν ιστορία στην μακρινή εκείνη χερσόνησο. Ό, τι και να πεις γι' αυτούς τους άνδρες είναι λίγο.

Σε περίοδο σκληρού πολέμου και απίστευτα δύσκολων καιρικών συγκυριών, οι Έλληνες όχι μόνο δεν ξέγραψαν τους Νοτιοκορεάτες, που ζήτηγαν βοήθεια, αλλά τους βοήθησαν κιόλας, ειδικά τα μικρά και ορφανά πολλές φορές παιδιά. Ενώ κανένα άλλο πολεμικό σώμα δεν τα πρόσεξε, οι Έλληνες τα πήραν και τα προστάτεψαν στις δικές τους σκηνές, τα τάισαν με τα λιγοστά τους τρόφιμα και εν τέλει τα βάφτισαν κιόλας μερικά. Η δράση του Σώματος ήταν πολυδιάστατη και αναγνωρίστηκε από όλους, όπως είπαμε. Δεν είναι τυχαίο ότι το Ελληνικό Σώμα ήταν το πιο πολύ βαριά παρασημοφορεμένο Σώμα από όλα τα συμμετέχοντα. Η ανδρεία, η παιδεία, το ήθος και η αξιοπρέπεια των Ελλήνων τους έκαναν να ξεχωρίσουν και είμαι ιδιαίτερα συγκινημένος, που ήταν πρόγονοί μου.

Δεν είναι τυχαίο ότι οι Νοτιοκορεάτες, από όλες τις χώρες και τους ανθρώπου που συμμετείχαν στις μάχες, θυμάται πιο πολύ τους Έλληνες αγωνιστές, τιμώντας τους και με μεγαλοπρεπή μνημεία.

Μεγάλες προσωπικότητες του πολέμου, όπως ο Βοζίκης, ο Σκαλτσάς, ο Γκίκας, ο Δασκαλόπουλος, ο Πλειώνης, ο Βάμβουκας, ο Τσολάκης, ο Σταθιάς, ο Δρακόπουλος, ο Αρμπουζής και πολλοί πολλοί ακόμα θα μείνουν χαραγμένοι για πάντα στην ιστορία και στις μνήμες των ανθρώπων, είτε αυτοί λέγονται Έλληνες είτε Νοτιοκορεάτες είτε οτιδήποτε άλλο. Η προσφορά και το έργο του ΕΚΣΕ και της ΕΒΑ στον αιματοβαμένο αυτό πόλεμο ήταν μοναδική και θα πρέπει να τιμούμε την μνήμη τους κάθε χρόνο. Όχι με μερικές ασήμαντες εργασίες, αλλά με πολύ πιο ουσιαστικές αναμνησιογόνες πράξεις. Γιατί αναφέρεται αυτό; Γιατί ο πόλεμος της Κορέας ήταν η μεγαλύτερη μάχη του Ψυχρού Πολέμου, μέχρι την επόμενη, στο Βιετνάμ. Ο πόλεμος στην Κορέα ξεχάστηκε γρήγορα και τα ίδια λάθη επαναλήφθηκαν και θα ξανά επαναληφθούν όσο ο άνθρωπος δεν ενδιαφέρεται ή αγνοεί την ιστορία.

Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι μέχρι και τις ημέρες μας, η Κορέα είναι διχασμένη. Η Βόρεια προτίμησε να κλείσει τα σύνορά της και να διατηρήσει μια πιο κλειστή και κομμουνιστική στάση και να επικεντρωθεί στην милитарιστική της ανάπτυξη. Αντίθετα, η Νότιος Κορέα διατήρησε μια πιο Δημοκρατική στάση και προσπάθησε να ανοικοδομήσει τα ερείπια που της άφησε ο αιματοβαμένος εμφύλιος πόλεμος. Και πραγματικά τα κατάφερε και είναι άξιο θαυμασμού που η Σεούλ αυτήν την στιγμή είναι μια πρωτεύουσα θαυμαστή από όλον τον κόσμο. Αντίθετα, όσο η Σεούλ κοιτάει την διαρκή της ανάπτυξη, η Πιονγιάνγκ ακόμα αναζητάει εκδίκηση για την ήττα της το 1953, ακόμα και αν δεν το παραδέχεται ανοιχτά, καθώς αυτό θα οδηγούσε σε έναν ακόμα παγκόσμιο πόλεμο, ο οποίος θα άφηνε ολέθρια αποτελέσματα σε όλον τον πλανήτη.

Προσωπικά, δεν μπορώ να διανοηθώ γιατί υπάρχει τόσο μίσος ανάμεσα στους δύο ‘αδελφικούς’ λαούς. Πώς γίνεται ενώ είσαι μισό αιώνα υπόδουλος των Ιαπωνέζων, που στην παλαιότερη ιστορία τους είχες κατατροπώσει, να θες να συγκρουστείς με τον ‘αδελφό’ σου. Μην ξεχνάμε ότι τον 16^ο αιώνα, οι κορεατικές συμμαχικές δυνάμεις είχαν διαλύσει την επίθεση των Ιαπώνων του Τογιοτόμι Χιντεγιόσι. Αν θες να εισχωρήσεις σε πόλεμο θα ήταν προτιμότερο να ενωθείς και να αντιμετωπίσεις τους εχθρούς σου. Αλλά, βλέπουμε ότι το μίσος για την εξουσία και τα πολιτικά παιχνίδια ήταν, είναι και θα είναι

τόσο ύπουλα, που πραγματικά θα καταστρέψουν τον κόσμο. Αν ο άνθρωπος δεν καταφέρει να αλλάξει τρόπο σκέψης, δυστυχώς δεν θα υπάρχει σωτηρία για το ανθρώπινο είδος και θα αυτοκαταστραφεί.

Ο πόλεμος στην Κορέα ήταν μια μονομαχία επικράτησης του ισχυρότερου ανάμεσα σε 'Δημοκρατία' και 'Κομμουνισμό', ανάμεσα σε Δύση και Ανατολή, ανάμεσα σε Η.Π.Α. και ΕΣΣΔ. Δυστυχώς, γι' αυτήν την σύγκρουση χάθηκαν πάρα πολλές αθώες ανθρώπινες ζωές και από τις δύο παρατάξεις. Οι άνθρωποι χρησιμοποίησαν την ιδιοφυΐα τους για το απόλυτο κακό για άλλη μια φορά και όχι για την επίτευξη του καθολικού προοδευτισμού και γενικού καλού. Ο κόσμος της Κορέας, και όχι μόνο, είδε τον πόλεμο στο χειρότερο δυνατό πρόσωπό του. Πάνω από 5 εκατομμύρια απώλειες ανθρώπινων ζωών. Γιατί; Για την επικράτηση μιας ιδεολογικής πολιτικής άποψης και από τις δύο μεριές. Το παρελθόν δεν μπορεί να αλλάξει, αλλά μπορεί να διδάξει για την αποφυγή των ίδιων κακών πράξεων. Διαβάζοντας τα λάθη του παρελθόντος, μπορείς να φτιάξεις ένα καλύτερο μέλλον για όλους.

Ολοκληρώνοντας, θα ήθελα να πραγματοποιήσω μια ερώτηση. Γιατί όλο αυτό το μίσος και η έχθρα για τον δίπλα μας; Δεν θα ήταν καλύτερο να συνεργάζονταν όλοι οι άνθρωποι του κόσμου για την σωτηρία της ανθρωπότητας και την διαρκή εξέλιξή της; Η αλήθεια είναι ότι όσο υπάρχουν πολιτικές, κοινωνικές και θρησκευτικές διαφορές δεν θα καταφέρει ποτέ η ανθρωπότητα να σωθεί από τα κακά της στοιχεία.

Πηγές και Βιβλιογραφία

A. Πηγές

1. Αδημοσίευτες πηγές

Αρχειό στο Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος.

Αρχειακό υλικό από την Διοίκηση Ιστορία Στρατού.

Αρχειακό υλικό από τα Πρακτικά της Βουλής των Ελλήνων.

Αρχειακό υλικό από το Ίδρυμα του Μουσείου Μπενάκη, αρχειό Ιωάννη Πολίτη και αρχειό Σοφοκλή Βενιζέλου.

Αμερικανικά αρχεία Foreign Relations of the United States (διαθέσιμα στο: <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1947v05/ch1>).

I.K.K., Αρχείο Κ. Τσαλδάρη, ΦΑΚ 40/1/1949, *Βασίλειος Δενδραμής (Πρέσβης στην Ουάσινγκτον) προς Παρίσι (Υπουργό Εξωτερικών)*, αρ. 169, 18/02/1949.

2. Εφημερίδες

Αρχειακό υλικό από τον τύπο της εποχής (εφημερίδες «Εμπρός», «Ελευθερία», «Το Βήμα»).

Εφημερίδα «Ελευθερία» (13/02/1945), *Την 7.20 χθες υπεγράφη η συμφωνία μεταξύ της κυβερνήσεως και του ΕΑΜ. Αίρεται ο στρατιωτικός νόμος καθ' όλην την επικράτεια. Ο ΕΛΑΣ θα παραδώσει τα όπλα μέχρι της 26 Φεβρουαρίου. Δημοσιεύεται ο νόμος περί πολιτικής αμνηστεύσεως. Ανεχώρησε χθες η αντιπροσωπεία του ΕΑΜ προς εφαρμογήν των όρων της συμφωνίας*, (διαθέσιμο στο: <http://efimeris.nlg.gr/ns/pdfwin.asp?c=64&dc=13&db=2&da=1945>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Εφημερίδα «Εμπρός», *Κύριο Άρθρο: Ενώπιον του Κεραυνού*, 27 Ιουνίου 1950.

3. Λήμματα σε Εγκυκλοπαίδειες και Περιοδικά

Μαγκλίνης Η., «Κορέα, Ύψωμα 381. Η πρώτη Μεγάλη Μάχη του Ελληνικού Τάγματος», επιμ. Δημόπουλος Χ., *Στρατιωτική Ιστορία*, τεύχος 74, Δεκ 2002.

Στεφανίδης Ι., «Οι Εξωτερικές Σχέσεις της Ελλάδας 1945-1955. Σε Αναζήτηση Ασφάλειας» στην *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Τόμος ΙΣΤ', εκδ. Αθηνών, Αθήνα 2000.

Χατζηβασιλείου Ε., «Εξωτερική Πολιτική και Επιλογή Κόσμων» στο *Ιστορία της Ελλάδος του 20^{ου} αιώνα (Ανασυγκρότηση-Εμφύλιος-Παλινόρθωση, 1945-1952)*, Δ' τόμος, επιμ. Χατζηωσήφ Χ., εκδ. Βιβλιόραμα, Αθήνα 2009.

Χουρχουλής Δ., «Πριν την Ένταξη στο ΝΑΤΟ: Η Ελληνική Αναζήτηση Ασφάλειας και οι Προσπάθειες για την προώθηση της Δημιουργίας ενός Μεσογειακού Συμφώνου 1947-1950» στο *Η Ελλάδα, η Δύση και η Μεσόγειος 1945-62. Νέες ερευνητικές προσεγγίσεις*, επιμ. Μπότσιου Κ. – Σακκάς Γ., εκδ. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2015.

4. Οπτικοακουστικό Υλικό

Μηχανή του Χρόνου, *Η Μεγάλη Εκστρατεία της Κορέας*, (διαθέσιμο στο: <https://www.youtube.com/watch?v=ag8Z4oKXNNE>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Πολεμικό Μουσείο Αθηνών, Ντοκιμαντέρ «*Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα Κορέας*», (διαθέσιμο στο: <https://www.youtube.com/watch?v=xIycfSMBfPM>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Cosmote History, Ντοκιμαντέρ της Μηχανής του Χρόνου, *Ο Πόλεμος της Κορέας. Μέρος Β'*, (διαθέσιμο στο: <https://www.youtube.com/watch?v=UezN2HAYKVY>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

5. Ηλεκτρονικές Πηγές

Γενικό Επιτελείο Στρατού, *Πολεμικά Στρατιωτικά Μετάλλια* (διαθέσιμο στο: <http://army.gr/node/689>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Γενικό Επιτελείο Στρατού/Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού, *Θέματα Στρατιωτικής Ιστορίας*, εκδ.ΔΙΣ, Αθήνα 1999, (διαθέσιμο στο: https://www.academia.edu/17963243/%CE%A3%CE%A4%CE%A1%CE%91%CE%A4%CE%99%CE%A9%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97_%CE%99%CE%A3%CE%A4%CE%9F%CE%A1%CE%99%CE%91, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Στρατιωτική Επιθεώρηση, *Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα. 1950-1955*, Αθήνα 2004, (διαθέσιμο στο: <http://www.trikorfo.gr/korea.pdf>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Ζενάκος Α., *ΓΡΑΜΜΟΣ-ΒΙΤΣΙ. ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1949*, 29/06/2003, (διαθέσιμο στο:

<https://web.archive.org/web/20171217014100/http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=152344>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Θέματα Στρατιωτικής Ιστορίας, *Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα-ΕΚΣΕ (1950-1955)*, (διαθέσιμο στο: https://stratistoria.wordpress.com/1901-1950/19500625-korea/1950_korea-ekse/, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Θέματα Στρατιωτικής Ιστορίας, *Εκστρατευτικό Σώμα Κορέας (ΕΚΣΕ)-Φονευθέντες*, (διαθέσιμο στο: https://stratistoria.wordpress.com/1901-1950/19500625-korea/1950_korea-ekse/1950_ekse-nekroi/, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Λίκας Κ., *Ιαπωνία-Νότια Κορέα: ένα παρελθόν που δεν ξεχνιέται*, 14/10/2019, (διαθέσιμο στο:

<https://www.offlinepost.gr/2019/10/14/%CE%B9%CE%B1%CF%80%CF%89%CE%BD%CE%AF%CE%B1-%CE%BD%CF%8C%CF%84%CE%B9%CE%B1-%CE%BA%CE%BF%CF%81%CE%AD%CE%B1-%CE%AD%CE%BD%CE%B1-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%B5%CE%BB%CE%B8%CF%8C%CE%BD-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%B4/>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Μελγκώνης Ν., *Αντιδράσεις για την ελληνική συμμετοχή στον πόλεμο της Κορέας*, (διαθέσιμο στο:

https://www.academia.edu/31923218/%CE%91%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%B4%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82_%CE%B3%CE%B9%CE%B1_%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CF%83%CF%85%CE%BC%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%AE_%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BD_%CF%80%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%9A%CE%BF%CF%81%CE%AD%CE%B1%CF%82_doc?email_work_card=view-paper, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Μηχανή του Χρόνου, *Η τολμηρή επιχείρηση του Αμερικανού στρατηγού ΜακΆρθουρ στην Κορέα*, (διαθέσιμο στο: <https://www.mixanitouxronou.gr/i-tolmiri-epichirisi-tou-amerikanou-stratigou-makarthur-stin-korea-sti-machi-tis-intson-sinetripse-tous-voriokoreates-tou-kim-il-soungk-pou-ichan-ivalli-sto-noto-me-skopo-na>

eranenosoun-ti-chora-di/, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021). τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Collier L. R., *National Archives relating To The Korean War*, National Archives and Records Administration, Washington 2003, (διαθέσιμο στο: <https://www.archives.gov/files/publications/ref-info-papers/rip103.pdf>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Pressroom, *Η πολύπαθη Κορέα – η ιστορία της και η διχοτόμηση*, 03/09/2017, (διαθέσιμο στο: <https://www.presspublica.gr/polypathi-korea-istoria-tis-ke-dichotomisi/>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Σαν Σήμερα, *Ο Πόλεμος της Κορέας*, (διαθέσιμο στο: <https://www.sansimera.gr/articles/456>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

History, *Korean War*, 9 Σεπτεμβρίου 2009, (διαθέσιμο στο: https://www.history.com/topics/korea/korean-war#section_3, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Millett A., *Korean War 1950-1953*, Britannica, 18 Ιουνίου 2021, (διαθέσιμο στο: <https://www.britannica.com/event/Korean-War>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021). τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

UN Security Council, *Security Council resolution 82 (1950) [Complaint of aggression upon the Republic of Korea]*, 25/06/1950, (διαθέσιμο στο: <https://www.refworld.org/docid/3b00f15960.html>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021). τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Wikipedia, *Battle of Pyongyang (1950)*, (διαθέσιμο στο: [https://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_Pyongyang_\(1950\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_Pyongyang_(1950)), τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Wikipedia, *Douglas C-47 Skytrain*, (https://en.wikipedia.org/wiki/Douglas_C-47_Skytrain, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Wikipedia, *Korean War*, (διαθέσιμο στο: https://en.wikipedia.org/wiki/Korean_War, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Wikipedia, *Napalm*, (διαθέσιμο στο: <https://en.wikipedia.org/wiki/Napalm>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Wikipedia, *NSC 68*, (διαθέσιμο στο: https://en.wikipedia.org/wiki/NSC_68, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Wikipedia, *Operation Ripper*, (διαθέσιμο στο: https://en.wikipedia.org/wiki/Operation_Ripper, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).
τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

B. Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Αθανασοπούλου Εκ., *Τουρκία: Αναζήτηση Ασφάλειας. Αμερικανο-βρετανικά συμφέροντα*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1999.

Αναστασάκος Σ., *Ο Πλαστήρας και η Εποχή του, Γ' 1933-1953*, εκδ. Επικαιρότητα, Αθήνα 2007.

Βακαλόπουλος Απ., *Νέα Ελληνική Ιστορία. 1204-1985*, ΚΓ' Έκδοση, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2005.

Βακαλόπουλος Γ., *Κορέα. 13^η Αποστολή*, Αθήνα 1974.

Γενικό Επιτελείο Στρατού/Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού, *Η Ιστορία της Οργάνωσης του Ελληνικού Στρατού*, εκδ. ΔΙΣ, Β' Έκδοση, Αθήνα 2005.

Γενικό Επιτελείο Στρατού/Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού, *Ιστορία του Ελληνικού Στρατού*, εκδ. ΔΙΣ, Αθήνα 1998.

Γενικό Επιτελείο Στρατού/Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού, *Το Εκστρατευτικόν Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, εκδ. ΔΙΣ, Αθήνα 1977.

Γενικό Επιτελείο Στρατού/Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού, Στρατιωτική Επιθεώρηση, *Ο Κορεατικός Πόλεμος και το Εκστρατευτικό μας Σώμα*, εκδ. ΓΕΣ/Διεύθυνση Ενημέρωσης και Δημοσίων Σχέσεων, Αθήνα 2014.

Ζαφειρόπουλος Δ., *Ο Αντισυμμοριακός Αγών, 1945-1949*, Ιδιωτική έκδοση, Αθήνα 1956.

Θεοδωρόπουλος Β., *Ανασκόπηση: Η Εξωτερική Πολιτική της Νεότερης Ελλάδας*, εκδ. Ι. Σιδέρης, Αθήνα 1996.

Καράγιωργας Γ., *Οι Έλληνες στην Κορέα*, Ιδιωτική Έκδοση, Αθήνα 1953.

Κελαϊδής Εμ., *Αναμνήσεις από την Αεροπορίαν. Η Συμμετοχή της εις τους Εθνικούς Αγώνες 1924-1954*, Ιδιωτική Έκδοση, Αθήνα 1972.

Μαργαρίτης Γ., *Ιστορία του Ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου 1946-1949*, Τόμοι Α' και Β', εκδ. Βιβλιόραμα, Αθήνα 2005 και 2006.

Νικολακόπουλος Η., *Η Καχεκτική Δημοκρατία. Κόμματα και Εκλογές, 1946-1967*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2003.

Παγωμένος Γ., *Το Ημερολόγιο ενός Έλληνα Στρατιώτη στον Πόλεμο της Κορέας. Ιανουάριος – Νοέμβριος 1953*, επιμ. Γιώργος Καζαμιάς, εκδ. Μεσόγειος, Αθήνα 2004.

Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *Ελληνικά Φτερά στον Πόλεμο της Κορέας. Η δράση του 13^{ου} Σμήνους Μεταφορών 1950-1955*, Υπηρεσία Αεροπορικών Εκδόσεων, Αθήνα 2005.

Σβολόπουλος Κων., *Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική, 1945-1981*, 2^{ος} Τόμος, 8^η έκδοση, εκδ. Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα 2008.

Στεφανίδης Ι., *Από τον Εμφύλιο στον Ψυχρό Πόλεμο*, εκδ. Προσκήνιο, Αθήνα 1999.

Συλλογικό, Γιάννης Βούλγαρης - Ηλίας Νικολακόπουλος - Σωτήρης Ρίζας - Τάσος Σακελαρόπουλος - Ιωάννης Στεφανίδης, *Ελληνική Πολιτική Ιστορία 1950-2004*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2010.

Τσολάκης Ακ., *Κορέα. Από την εποποιΐα του Σμήνους της ΕΒΑ στην Κορεατική Εκστρατεία, 1950-1955*, Αθήνα 1969.

Υπουργείο Βετεράνων και Πατριωτικών Υποθέσεων Κορέας, *Οι Απόγονοι της Αθήνας. Η Ιστορία της Συμμετοχής του Εκστρατευτικού Σώματος Ελλάδος στον Κορεατικό Πόλεμο*, επιμ. Δημήτρης Ματσούκας, Αθήνα, 2006.

Χατζηβασιλείου Ε., *Εισαγωγή στην ιστορία του μεταπολεμικού κόσμου*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2001.

Χρήστου Θ., *Από την Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου (1821) έως την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου (1947)*, εκδ. Δημιουργία, Αθήνα 1999.

Χρήστου Θ., *Τα σύνορα του Ελληνικού Κράτους και οι Διεθνείς Συνθήκες (1830-1947)*, εκδ. Δημιουργία, Αθήνα 1999.

Χρήστου Θ., *Προσεγγίσεις στην Νεότερη Ελληνική Ιστορία. Από τον Ρήγα Βελεστινλή (1757-1798) έως την εμπλοκή της Ελλάδας στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο (1940-1941)*, εκδ. Πολεμικό Μουσείο, Αθήνα 2001.

Burns M. E., *Ευρωπαϊκή Ιστορία. Ο Δυτικός Πολιτισμός: Νεότεροι Χρόνοι*, μτφρ. Δαρβέσης Τ., εκδ. Επίκεντρο, Δ' έκδοση, Θεσσαλονίκη 2006.

Hickey M., *Ο Πόλεμος της Κορέας. 1950-1953*, μτφρ. Κωστελένος Δ., Αθήνα 2002.

Horowitz D., *Από την Γιάλτα στο Βιετνάμ. Ανατομία της Διεθνούς Πολιτικής Ζωής (1945-1979)*, μτφρ. Καΐσης Δ., εκδ. Κάλβος, Αθήνα 1975.

Judt T., *Η Ευρώπη μετά τον Πόλεμο*, μτφρ. Σταματάκης Ν. – Αστερίου Ε., εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2012.

Lanning L. M., *Οι 100 Μεγαλύτερες Μάχες όλων των Εποχών. Μεγάλες μάχες που χάραξαν την ιστορία του κόσμου*, μτφρ. Κουσουνέλος Γ., εκδ. Ενάλιος, Αθήνα 2004.

Lindemann S. A., *Ιστορία της Νεότερης Ευρώπης. Από το 1815 μέχρι σήμερα*, μτφρ. Χρηστίδης Γ., εκδ. Κριτική, Αθήνα 2014.

Woodhouse M. C., *Η ιστορία ενός λαού. Οι Έλληνες από το 324 έως σήμερα*, επιμ. Στεργίου Αν., εκδ. Τουρίκη, Αθήνα 2008.

Young W. J., *Η Ευρώπη του Ψυχρού Πολέμου, 1945-1991. Πολιτική Ιστορία*, μτφρ. Δεμερτζίδης Γ., εκδ. Πατάκη, Ε' έκδοση, Αθήνα 2006.

Ξενόγλωσση

Blomstedt L., *Truman, Congress and Korea: The Politics of America's First Undeclared War*, University of Kentucky, 2016.

Gaddis L. J., *Strategies of Containment: A Critical Appraisal of American National Security Policy During the Cold War*, Oxford University Press, Oxford 1982.

Gaddis L. J., *The United States and the Origins of the Cold War 1941-1947*, Columbia University Press, New York 1972.

Lamberton Harper J., *American Visions of Europe: Franklin D. Roosevelt, George F. Kennan and Dean G. Anderson*, Cambridge University Press, Cambridge 1996.

Hatzivassiliou E., *NATO and Western Perceptions of the Soviet Bloc: Alliance Analysis and Reporting 1951-69*, Routledge, New York 2014.

Hatzivassiliou E., *Greece and the Cold War: Frontline State. 1952-1967*, Routledge, London & New York 2006.

Ingraham R. K., *Honors, Medals and Awards of the Korean War*, Infrared, New York 1993.

Kaplan S. L., *NATO and the United States: the Enduring Alliance*, Twayne Publishers, Boston 1988.

Kupchan A. C., *The End of the American Era: US Foreign Policy and the Geopolitics of the Twenty-first Century*, Alfred A. Knopf, New York 2002.

Langston S. T., *The Cold War Presidency: A Documentary History*, CQ Press, 1st Edition, Washington 2006.

Lavine P. & Papasotiriou H., *America Since 1945: The American Moment*, Palgrave Macmillan, New York 2005.

Leffler P. M., *A Preponderance of Power: National Security, the Truman Administration and the Cold War*, Stanford University Press, Stanford, California 1992.

Matusheski M. Z., *The Korean War*, East Asian Studies, University of Wisconsin-Madison 2020, (διαθέσιμο στο: <https://eastasia.wisc.edu/wp-content/uploads/sites/544/2020/11/The-Korean-War-CEAS-Curriculum-Guide-with-Appendix-Documents.pdf>).

Patterson T. J., *Grand Expectations, the United State, 1945-1974*, Oxford University Press, New York 1996.

Truman S. H., *Memoirs by Harry S. Truman. Years of Trial and Hope*, Doubleday & Company, New York 1956.

Παραρτήματα

Παράρτημα «Α»: Έλληνες Πρωθυπουργοί της Περιόδου

- Θεμιστοκλής Σοφούλης: Περίοδοι Διακυβέρνησης: 22 Νοεμβρίου 1945 - 4 Απριλίου 1946 & 7 Σεπτεμβρίου 1947 – 24 Ιουνίου 1949.
- Παναγιώτης Πουλίτσας: Περίοδος Υπηρεσιακής Διακυβέρνησης: 4 Απριλίου 1946 – 18 Απριλίου 1946.
- Κωνσταντίνος Τσαλδάρης: Περίοδοι Διακυβέρνησης: 18 Απριλίου 1946 – 27 Ιανουαρίου 1947 & 29 Αυγούστου 1947 – 7 Σεπτεμβρίου 1947.
- Δημήτριος Μάξιμος: Περίοδος Διακυβέρνησης: 24 Ιανουαρίου 1947 – 29 Αυγούστου 1947.
- Αλέξανδρος Διομήδης: Περίοδος Διακυβέρνησης: 30 Ιουνίου 1949 – 6 Ιανουαρίου 1950.
- Ιωάννης Θεοτόκης: Περίοδος Υπηρεσιακής Διακυβέρνησης: 6 Ιανουαρίου 1950 – 23 Μαρτίου 1950.
- Σοφοκλής Βενιζέλος: Περίοδοι Διακυβέρνησης: 23 Μαρτίου 1950 – 15 Απριλίου 1950 & 21 Αυγούστου 1950 – 27 Οκτωβρίου 1951.
- Νικόλαος Πλαστήρας: Περίοδοι Διακυβέρνησης: 15 Απριλίου 1950 – 21 Αυγούστου 1950 & 27 Οκτωβρίου 1951 – 11 Οκτωβρίου 1952.
- Δημήτριος Κιουσόπουλος: Περίοδος Υπηρεσιακής Διακυβέρνησης: 11 Οκτωβρίου 1952 – 19 Νοεμβρίου 1952.
- Αλέξανδρος Παπάγος: Περίοδος Διακυβέρνησης: 19 Νοεμβρίου 1952 – 4 Οκτωβρίου 1955.

Παράρτημα «B»: Οι αντιμαχόμενες δυνάμεις²⁶⁷

- Νότιος Κορέα.
- Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.
- Λοιπές Χώρες του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδος.

Συνολικές Στρατιωτικές Δυνάμεις: περίπου 2.000.000

- Βόρειος Κορέα.
- Κίνα.
- Σοβιετική Ένωση.

Συνολικές Στρατιωτικές Δυνάμεις: περίπου 3.500.000

Η Ελλάδα συμμετείχε με 10.255 Αξιωματικούς και Οπλίτες για το Πεζικό και με συνολικά 9 Αεροπλάνα με 67 άνδρες ιπτάμενους και μηχανικούς.²⁶⁸

²⁶⁷ Wikipedia, *Korean War*, (διαθέσιμο στο: https://en.wikipedia.org/wiki/Korean_War).

²⁶⁸ Πληροφορίες μέσω του βιβλίου του ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικόν Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα, 1977.

Παράρτημα «Γ»: Οι Ηγέτες των αντιμαχόμενων²⁶⁹Νότιος ΚορέαΗνωμένες Πολιτείες Αμερικήςκαι Ο.Η.Ε.

Rhee Syng-man	Harry S. Truman
Chung Il-kwon	Dwight D. Eisenhower
Paik Sun-yup	Robert A. Lovett
Shin Sung-mo	Douglas MacArthur
	Matthew Ridgway
	Mark W. Clark
	Clement Attlee
	Winston Churchill

Βόρειος ΚορέαΚίναΣοβιετικήΈνωση

Kim Il-Sung	Mao Zedong	Joseph Stalin
Park Hon-yong	Peng Dehuai	Georgy Malenkov
Choe Yong-gon	Chen Geng	Pavel Zhigarev
Kim Chaek	Deng Hua	
	Hong Xuezhhi	

²⁶⁹ Wikipedia, *Korean War*, (διαθέσιμο στο: https://en.wikipedia.org/wiki/Korean_War) – Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Rebecca Collier, *National Archives relating To The Korean War*, Washington 2003, (διαθέσιμο στο: <https://www.archives.gov/files/publications/ref-info-papers/rip103.pdf>).

Παράρτημα «Δ»: Οι απώλειες του πολέμου²⁷⁰

Νότιος Κορέα	Ηνωμένες Πολιτείες	Ηνωμένα Έθνη
217.000 νεκροί	36.568 νεκροί	3.063 νεκροί
429.000 τραυματίες	103.284 τραυματίες	11.187 τραυματίες

Βόρειος Κορέα	Κίνα	Σοβιετική Ένωση ²⁷¹
406.000 νεκροί	600.000 νεκροί	300 νεκροί
1.500.000 τραυματίες	716.000 τραυματίες	-

Σχεδόν 5.000.000 απώλειες υπήρξαν στον πόλεμο της Κορέας. Μεγάλος ήταν ο αριθμός των αμάχων νεκρών. Κοντά στα 2 με 3 εκατομμύρια και από τις 2 πλευρές της Κορέας. Η Ελλάδα συνολικά απώλεσε 186 άνδρες και 4 αεροπλάνα.²⁷²

²⁷⁰ A. Millet, «Korean War. 1950-1953» στο Britannica, (διαθέσιμο στο: <https://www.britannica.com/event/Korean-War> <https://www.britannica.com/event/Korean-War>) - History, Korean War, (διαθέσιμο στο: https://www.history.com/topics/korea/korean-war#section_3) - Wikipedia, *Korean War*, (διαθέσιμο στο: https://en.wikipedia.org/wiki/Korean_War).

²⁷¹ Από την έρευνα δεν κατάφεραν να εντοπιστούν περαιτέρω λεπτομέρειες.

²⁷² Πληροφορίες μέσω του βιβλίου του ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικόν Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα, 1977.

Παράρτημα «Ε»: Σημαντικά πρόσωπα του ΕΚΣΕ και της ΕΒΑ²⁷³

- Αντιστράτηγος Στυλιανός Κιτριλάκης, του δόθηκε η οδηγία για το ΕΚΣΕ.
- Ταξίαρχος Σόλωνας Γκίκας, Διοικητής του ΕΚΣΕ.
- Συνταγματάρχης Ιωάννης Δασκαλόπουλος, Επικεφαλής του Τάγματος.
- Διονύσιος Αρμπούζης, Διοικητής του Τάγματος.
- Στρατιώτης Σταύρος-Μιχαήλ Δρακόπουλος, πρώτος νεκρός στην Κορέα από το κρύο.
- Στρατιώτης Απόστολος Σταθιάς, πρώτος νεκρός από τις αντίπαλες δυνάμεις.
- Ευθύμιος Πολατίδης, στρατιώτης στην Κορέα.
- Αντιστράτηγος Θρασύβουλος Τσακαλώτος, Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Στρατού.
- Υπολοχαγός Φώτης Μπεκιάρης.
- Υπολοχαγός Ανδρέας Βοζίκης.
- Αντισυνταγματάρχης Γεώργιος Κουμανάκος, νέος Διοικητής του Τάγματος.
- Λοχαγός Κωνσταντίνος Σκαλτσάς, υπεύθυνος του 3^{ου} Λόχου, που πολέμησε γενναία στο Ύψωμα «Χάρι».
- Ακριβός Τσολάκης, αεροπόρος της ΕΒΑ.
- Ανθυποσηναγός Αναστάσιος Βάμβουκας.
- Επισμηναγός Ανδρέας Γκορέγκο, Διοικητής.
- Επισμηναγός Γεώργιος Πλειώνης.
- Γεώργιος Καραγιωργας, πολεμικός ανταποκριτής.

²⁷³ Πληροφορίες μέσω των βιβλίων ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα, 1977 - Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *Ελληνικά Φτερά στον Πόλεμο της Κορέας. Η δράση του 13^{ου} Σμήνους Μεταφορών 1950-1955*, Αθήνα 2005.

Παράρτημα «ΣΤ»: Σημαντικότερες μάχες του ΕΚΣΕ²⁷⁴

- 29 Ιανουαρίου 1951: Ύψωμα 381.
- 8-10 Φεβρουαρίου 1951: Ύψωμα 402.
- 2-18 Μαρτίου 1951: Ύψωμα 326, 433, 325, 655, 1015 και 352.
- 3-10 Οκτωβρίου 1951: Ύψωμα 313 ή Σκοτς.
- 4-17 Μαρτίου 1952: Ύψωμα Κέλλυ.
- 26-28 Σεπτεμβρίου 1952: Ύψωμα Μεγάλο Νόρι.
- 17-18 Ιουνίου 1953: Ύψωμα Χάρι.

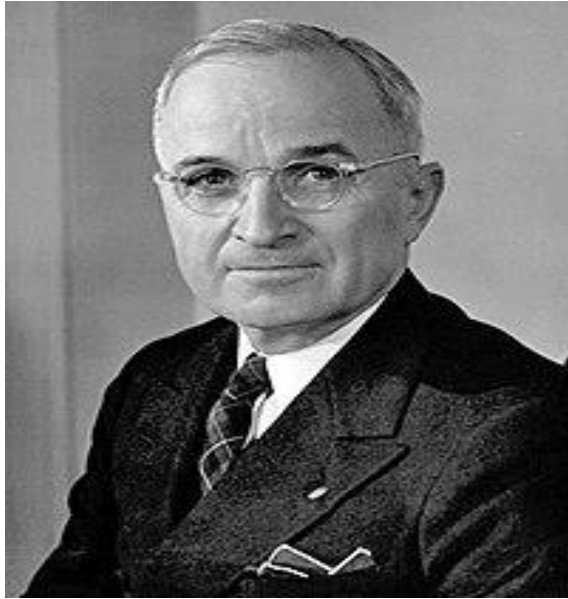
Παράρτημα «Ζ»: Οι πεσόντες της ΕΒΑ²⁷⁵

- Ανθυποσμηναγός Αναστάσιος Βάμβουκας.
- Ανθυποσμηναγός Νικόλαος Μάμαλης.
- Ανθυπασπιστής Ανδρέας Αρτσιτίσας.
- Υποσμηνίας Σπυρίδων Οικονομόπουλος.
- Επισμηναγός Παναγιώτης Φραγκογιάννης.
- Υποσμηναγός Άγγελος Περακάκης.
- Σμηνίας Αλέξανδρος Ελευθερίου.
- Σμηνίτης Γρηγόριος Τζινάκος.
- Ανθυποσμηναγός Βασίλειος Κατσαντώνης.
- Υποσμηναγός Βασίλειος Παπαδάκης.
- Επισμηνίας Παναγιώτης Λάμπρου.
- Σμηνίας Γεώργιος Μπίλιας.

²⁷⁴ Πληροφορίες μέσω του βιβλίου του ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)*, Αθήνα, 1977.

²⁷⁵ Οι πληροφορίες πάρθηκαν από το βιβλίο: Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βετεράνων Αεροπορίας, *Ελληνικά Φτερά στον Πόλεμο της Κορέας. Η δράση του 13^{ου} Σμήνους Μεταφορών 1950-1955*, Αθήνα 2005. Για τους πεσόντες του ΕΚΣΕ, βλ. Θέματα Στρατιωτικής Ιστορίας, *Εκστρατευτικό Σώμα Κορέας (ΕΚΣΕ)-Φονευθέντες*, (διαθέσιμο στο: https://stratistoria.wordpress.com/1901-1950/19500625-korea/1950_korea-ekse/1950_ekse-nekroi/).

Παράρτημα «Η»: Εικόνες²⁷⁶

Εικ. 1: Πρόεδρος Η.Π.Α. Χάρρυ Τρούμαν.²⁷⁷

Εικ. 2: Τζορτζ Μάρσαλ.²⁷⁸

²⁷⁶ Όλες οι εικόνες πάρθηκαν μέσω διαδικτύου.

²⁷⁷

Πηγή: https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A7%CE%AC%CF%81%CF%85_%CE%A4%CF%81%CE%BF%CF%8D%CE%BC%CE%B1%CE%BD, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

²⁷⁸ Πηγή: <https://www.mixanitouxronou.gr/tzorts-marsal-o-stratigos-pou-nikise-stous-germanous-ke-empnefsthike-ke-empnefsthike-to-schedio-marsal-gia-na-antimetopisi-to-kommounismo-stin-evropi/>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Εικ. 3: Αμερικανός Στρατηγός Ντάγκλας ΜακΆρθουρ.²⁷⁹

Εικ. 4: Αμερικανός Στρατιώτης Τζέιμς ΒανΦλιτ.²⁸⁰

²⁷⁹ Πηγή: <https://www.newsbeast.gr/portraits/arthro/2096202/o-amerikanos-kesaras-stratigos-ntagklas-makarthur>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

²⁸⁰ Πηγή: <https://www.sansimera.gr/biographies/447>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Εικ. 5: Πρωθυπουργός Νικόλαος Πλαστήρας.²⁸¹

Εικ. 6: Πρωθυπουργός και Στρατηγός Αλέξανδρος Παπάγος.²⁸²

²⁸¹Πηγή:https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9D%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CE%BB%CE%B1%CE%BF%CF%82_%CE%A0%CE%BB%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B1%CF%82, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

²⁸² Πηγή: <https://www.sansimera.gr/biographies/198>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Εικ. 7: Πρωθυπουργός Σοφοκλής Βενιζέλος.²⁸³

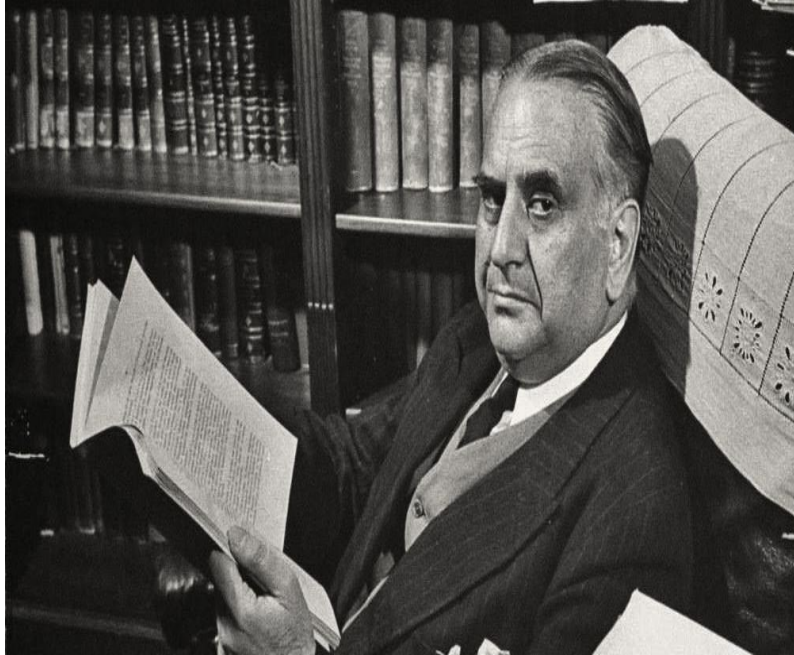
Εικ. 8: Εμμανουήλ Τσουδερός.²⁸⁴

²⁸³Πηγή:

<https://www.offlinepost.gr/2020/05/08/%CF%83%CE%BF%CF%86%CE%BF%CE%BA%CE%BB%CE%AE%CF%82-%CE%B2%CE%B5%CE%BD%CE%B9%CE%B6%CE%AD%CE%BB%CE%BF%CF%82-%CE%B7-%CE%B9%CF%83%CF%87%CF%8D%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%B1%CF%83%CE%BA/>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

²⁸⁴Πηγή:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BC%CE%BC%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CF%85%CE>

Εικ. 9: Κωνσταντίνος Τσαλδάρης.²⁸⁵

%AE%CE%BB_%CE%A4%CF%83%CE%BF%CF%85%CE%B4%CE%B5%CF%81%CF%8C%CF%82
, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

²⁸⁵Πηγή:<https://www.offlinepost.gr/2019/11/15/in-memoriam->

%CE%BA%CF%89%CE%BD%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%AF%CE%BD%CE%BF%CF%82-

%CF%84%CF%83%CE%B1%CE%BB%CE%B4%CE%AC%CF%81%CE%B7%CF%82/, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Εικ. 10: Πρωθυπουργός Θεμιστοκλής Σοφούλης.²⁸⁶

Εικ. 11: Ταξίαρχος Σόλωνας Σκίγκας.²⁸⁷

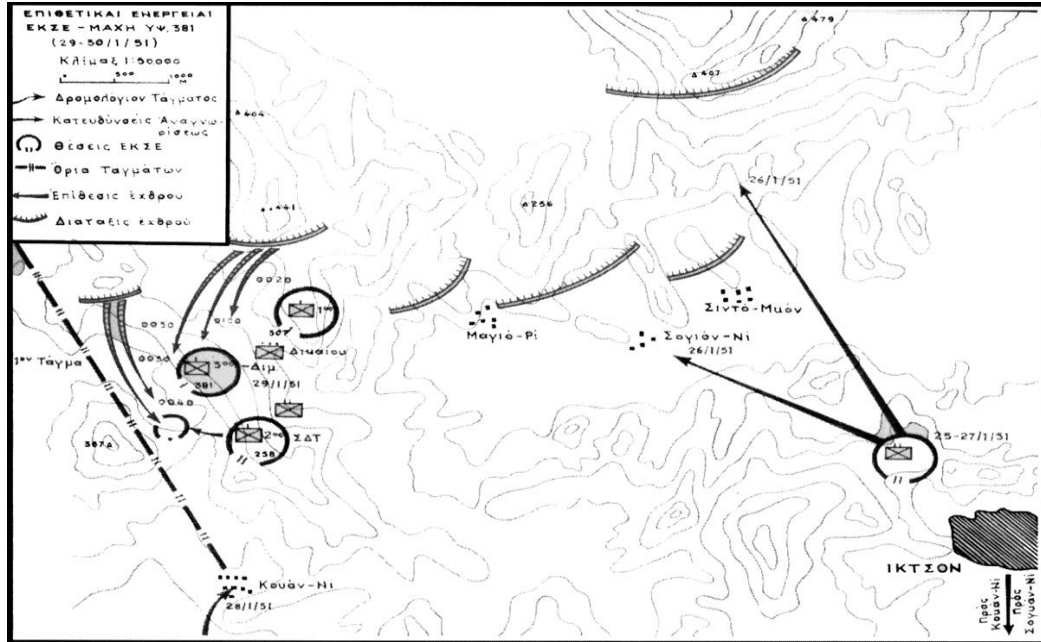

Εικ. 12: Αξιωματικός του Ελληνικού Στρατού Θρασύβουλος Τσακαλώτος.²⁸⁸

²⁸⁶Πηγή:https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%98%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BA%CE%BB%CE%AE%CF%82_%CE%A3%CE%BF%CF%86%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%B7%CF%82, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

²⁸⁷ Πηγή: <https://www.facebook.com/StanotasGeneral/posts/2328982717147537/>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

²⁸⁸ Πηγή: <https://www.sansimera.gr/biographies/2057>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Εικ. 13: Η πορεία του ΕΚΣΕ στην πρώτη του μάχη στον πόλεμο της Κορέας, στο Ύψωμα 381.²⁸⁹

Εικ. 14: Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα.²⁹⁰

²⁸⁹ Πηγή: https://stratistoria.wordpress.com/1901-1950/19500625-korea/1950_korea-ekse/, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

²⁹⁰ Πηγή: <https://sitalkisking.blogspot.com/2016/03/1950-1955.html>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Εικ. 15: Οπτικό υλικό από την μάχη στο Ύψωμα 313 ή Σκοτς.²⁹¹

Εικ. 16: Οι Έλληνες του ΕΚΣΕ στην τελευταία τους μεγάλη μάχη στην κορεατική χερσόνησο, στο Ύψωμα «Χάρι» ή «Χάρος», όπως οι ίδιοι το είχαν ονομάσει.²⁹²

²⁹¹ Πηγή: https://stratistoria.wordpress.com/1901-1950/19500625-korea/1950_korea-ekse/, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

²⁹² Πηγή: <https://geopolitics.iisca.eu/?p=10349>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Εικ. 17: Ντοκουμέντο της μάχης στο Ύψωμα «Χάρι».²⁹³

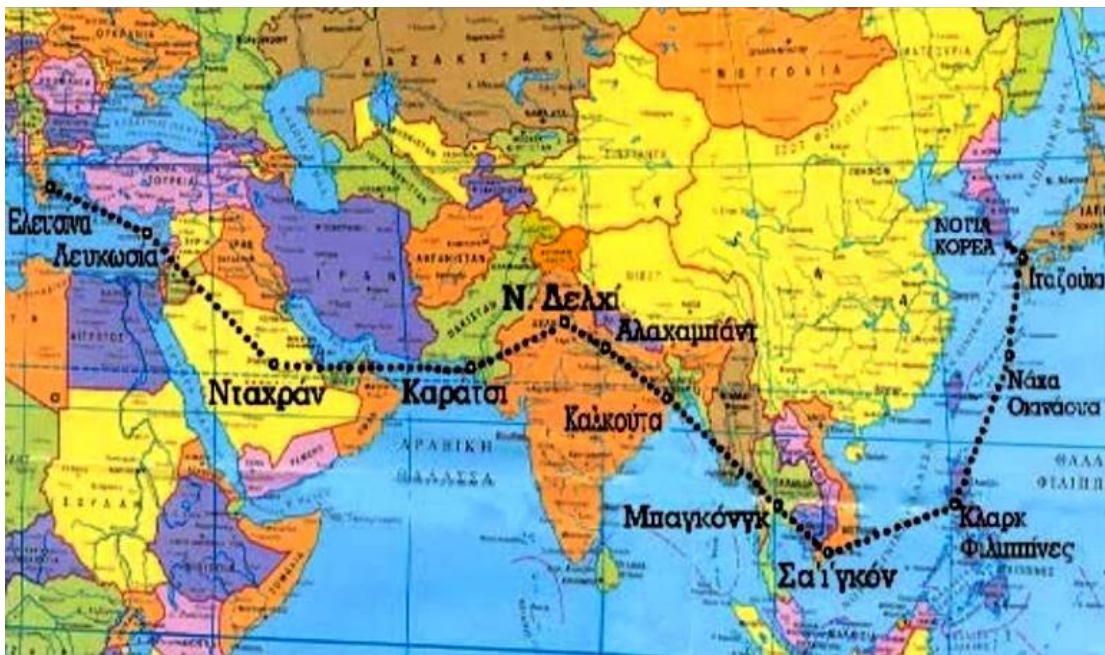
Εικ. 18: Η Ελληνική Βασιλική Αεροπορία.²⁹⁴

²⁹³Πηγή: <https://www.tideon.org/istorika/247-2012-02-11-16-30-29/6499-to-elliniko-tagma-sto-ypsoma-chari>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

²⁹⁴Πηγή: <https://www.mixanitouxronou.gr/sinevi-simera-ellines-aeropori-petoun-gia-tin-korea/>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Εικ. 19: Αεροσκάφος τύπου Dakota C-47 Skytrain.²⁹⁵

Εικ. 20: Η διαδρομή της ΕΒΑ για την Ιαπωνία και τον πόλεμο της Κορέας.²⁹⁶

²⁹⁵ Πηγή: https://el.wikipedia.org/wiki/Douglas_C-47_Skytrain, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

²⁹⁶ Πηγή: ΠΑ.ΣΥ.ΒΕΤ.Α., *Ελληνικά Φτερά στον Πόλεμο της Κορέας. Η δράση του 13^{ου} Σμήνους Μεταφορών, 1950-1955*, Αθήνα 2005, σελ. 52.

Εικ. 21: Ντοκουμέντο από επιχείρηση του ΕΚΣΕ.²⁹⁷

Εικ. 22: Η επιστροφή των νεκρών Ελλήνων ηρώων πολεμιστών από την Κορέα στο λιμάνι του Πειραιά. Συνολικά 172 φέρετρα επέστρεψαν στην Ελλάδα.²⁹⁸

²⁹⁷Πηγή:https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF%CF%82_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%9A%CE%BF%CF%81%CE%AD%CE%B1%CF%82, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

²⁹⁸ Πηγή: <https://www.mixanitouxronou.gr/i-epistrofi-stin-patrida-ta-feretra-ton-ellinon-stratioton-pou-polemisan-stin-korea-fthanoun-sto-limani-opou-tous-perimenoun-i-manes-ke-i-adelfes-tous-giati-i-ellada-estile-strato-stin-korea/>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

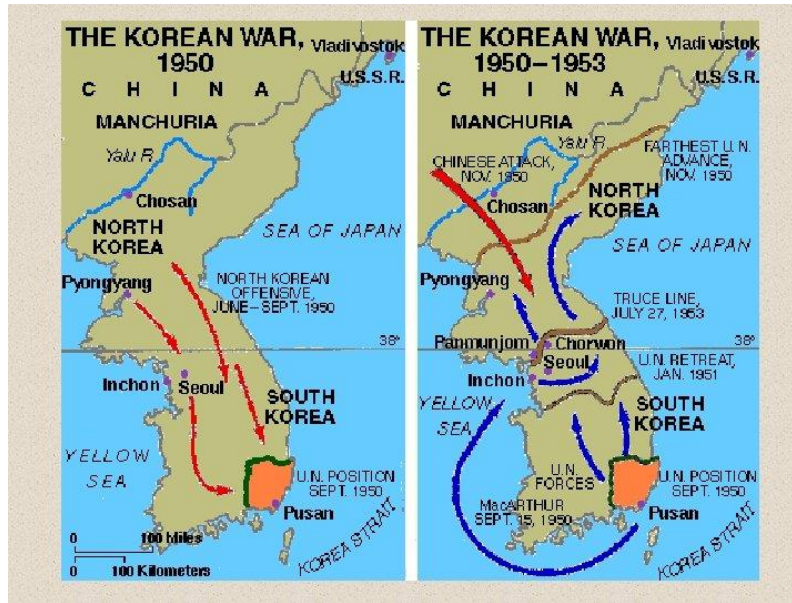
Εικ. 23: Η φροντίδα των Ελλήνων του ΕΚΣΕ στα ανήλικα παιδιά της Ν. Κορέας.²⁹⁹

²⁹⁹ Πηγή: https://stratistoria.wordpress.com/1901-1950/19500625-korea/1950_korea-ekse/, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

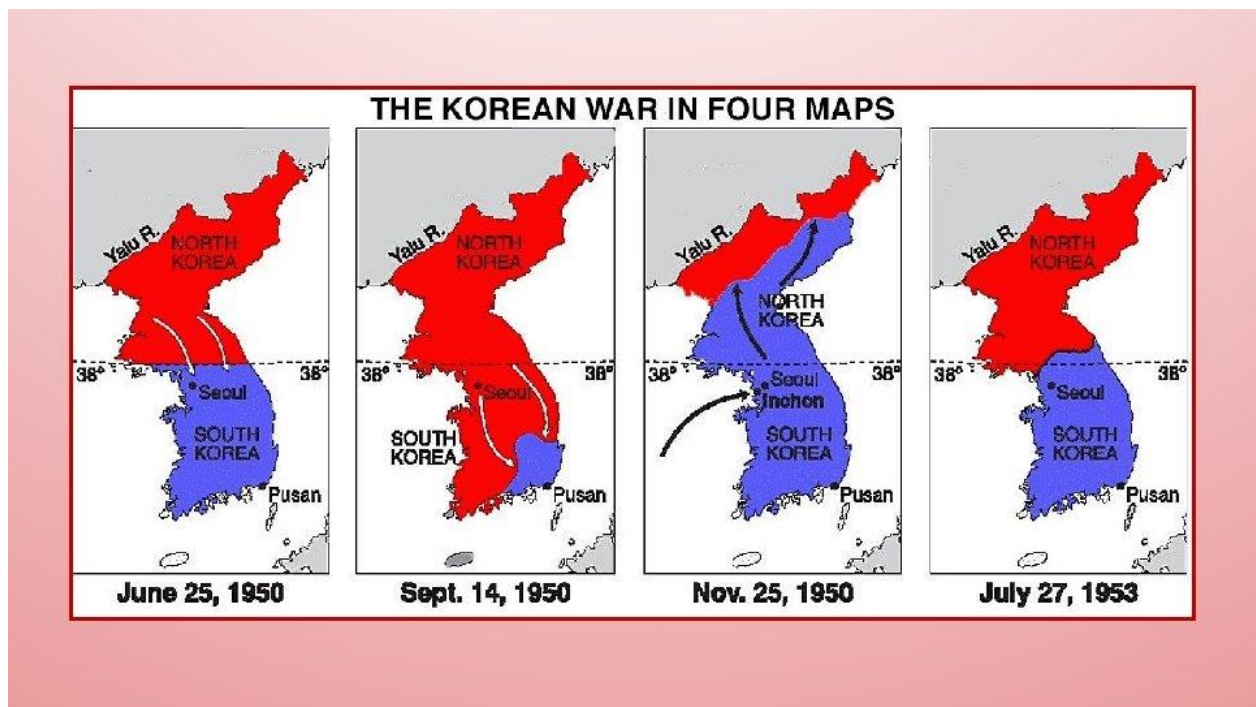

Εικ. 24: Το μνημείο προς τιμήν των Ελλήνων έξω από την Σεούλ.³⁰⁰

³⁰⁰ Πηγή: http://pigamiavolta.blogspot.com/2018/12/blog-post_26.html, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Εικ. 25: Το χρονικό των μαχών.³⁰¹

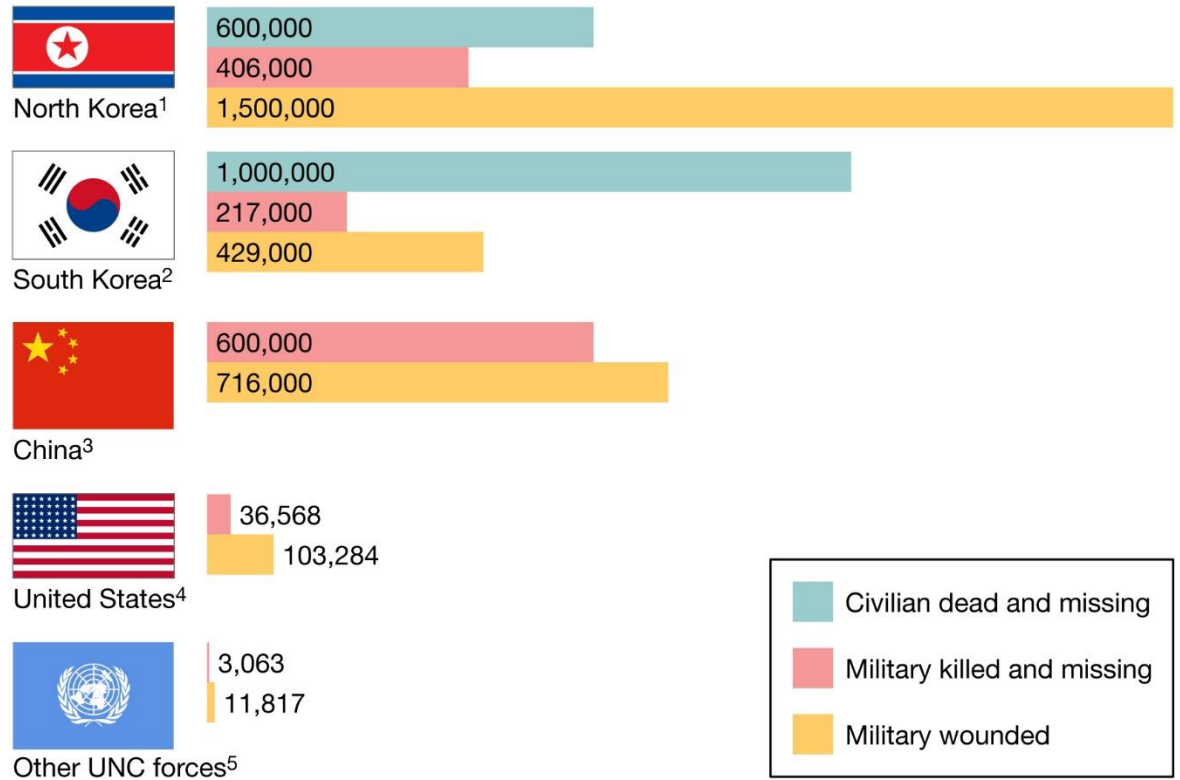

Εικ. 26: Η εδαφική αλλαγή κατοχής από τα εκατέρωθεν στρατεύματα.³⁰²

³⁰¹ Πηγή: <https://slidetodoc.com/the-korean-war-1950-1953-korea-korea-controlled/>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

³⁰² Πηγή: <http://pvo-pvo.blogspot.com/2016/10/>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Battle casualties of the Korean War (1950–53)

¹ Figures reflect the higher end of U.S. and South Korean estimates, which range from 500,000 to 600,000 civilian dead and missing, from 294,000 to 406,000 military killed and missing, and from 226,000 to 1,500,000 military wounded.

² South Korean estimates of civilian dead and missing range from 500,000 to 1,000,000. Official figure of military killed in action is 187,712.

³ Figures are U.S. and South Korean estimates. Official Chinese figures acknowledge 152,400 military killed and missing, 238,000 military wounded.

⁴ Figures reflect official U.S. tally, which counts 33,741 battlefield killed and missing and 2,827 dead and missing in war zone from other causes. U.S. military deaths outside the war zone were 17,678, bringing the total military dead and missing during the Korean War to 54,246.

⁵ No UNC member had more than 700 battlefield deaths except Turkey (721).

© Encyclopædia Britannica, Inc.

Εικ. 28: Οι απώλειες του πολέμου της Κορέας.³⁰³

³⁰³ Πηγή: <https://www.britannica.com/event/Korean-War>, τελευταία πρόσβαση στις 15/10/2021).

Περίληψη

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η συμμετοχή της Ελλάδας και η ανάδειξη της γενναιότητας των Ελλήνων Αγωνιστών στον Πόλεμο της Κορέας 1950-1953/55. Θα γίνει λόγος για τα αίτια της έκρηξης του πολέμου, καθώς και των ολέθριων αποτελεσμάτων του. Μέσα από ενδελεχή ανάλυση και μελέτη θα προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε τους λόγους της επίθεσης της Βορείου Κορέας στην 'αδελφική' Νότιο Κορέα, περνώντας τον 38° παράλληλο, που είχε οριοθετηθεί ως το γεωγραφικό σύνορο των δύο χωρών μετά την διχοτόμηση της Κορέας. Η χερσόνησος της Κορέας είχε πληγεί από Ιαπωνική κατοχή, που έληξε με την απελευθέρωσή της από τις ΗΠΑ και Σοβιετικής Ένωσης.